יהושע

עם פירוש רש״י

נוסח המקרא: מקרא על פי המסורה (CC BY-SA), באדיבות ספריא.
פירוש רש״י: The Book of Joshua, Metsudah Publications, 1997 (CC-BY), באדיבות ספריא.
הקובץ מופץ בחינם ברישיון CC BY-SA: מותר להעתיק ולהפיץ, עם ציון המקור ובאותו רישיון.
geulaquiz.com

פרק א׳

א׳ וַיְהִי אַחֲרֵי מוֹת מֹשֶׁה עֶבֶד יְהוָה וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־יְהוֹשֻׁעַ בִּן־נוּן מְשָׁרֵת מֹשֶׁה לֵאמֹר׃

> **וַיְהִי אַחֲרֵי מוֹת מֹשֶׁה** מְחוּבָּר עַל סֵדֶר הַתּוֹרָה הַמְסַיֶּימֶת בִּפְטִירַת מֹשֶׁה, וְזֶה מְחוּבָּר לָהּ.

ב׳ מֹשֶׁה עַבְדִּי מֵת וְעַתָּה קוּם עֲבֹר אֶת־הַיַּרְדֵּן הַזֶּה אַתָּה וְכָל־הָעָם הַזֶּה אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר אָנֹכִי נֹתֵן לָהֶם לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל׃

> **מֹשֶׁה עַבְדִּי מֵת** וְאִילּוּ הָיָה קַיָּים, בּוֹ הָיִיתִי חָפֵץ. וְרַבּוֹתֵינוּ דְּרָשׁוּהוּ (תמורה טז א) עַל שְׁלֹשֶׁת אֲלָפִים הֲלָכוֹת שֶׁנִּשְׁתַּכְּחוּ בִּימֵי אֵבְלוֹ שֶׁל מֹשֶׁה. בָּא יְהוֹשֻׁעַ וְשָׁאַל, אָמַר לוֹ הַקָּבָ״ה: מֹשֶׁה עַבְדִּי מֵת וַהֲתוֹרָה עַל שְׁמוֹ נִקְרֵאת, לוֹמַר לְךָ אִי אֶפְשָׁר, צֵא וְטוֹרְדָן בְּמִלְחָמָה.

ג׳ כָּל־מָקוֹם אֲשֶׁר תִּדְרֹךְ כַּף־רַגְלְכֶם בּוֹ לָכֶם נְתַתִּיו כַּאֲשֶׁר דִּבַּרְתִּי אֶל־מֹשֶׁה׃

> **כָּל מָקוֹם אֲשֶׁר תִּדְרֹךְ** כַּיּוֹצֵא בּוֹ נֶאֱמַר לְמֹשֶׁה, וְשָׁנִינוּ בְּסִפְרֵי (פר׳ עקב): אִם לְלַמֵּד עַל תְּחוּמֵי אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, הֲרֵי הוּא אוֹמֵר: מֵהַמִּדְבָּר וְהַלְּבָנוֹן הַזֶּה, אִם כֵּן לָמָּה נֶאֱמַר: **כָּל מָקוֹם אֲשֶׁר תִּדְרֹךְ כַּף** אַף חוּצָה לָאָרֶץ, מְשֻׁתְּכְבְּשׁוּ אֶת הָאָרֶץ, כָּל מַה שֶּׁתִּכְבְּשׁוּ מִחוּצָה לָאָרֶץ יִהְיֶה קָדוֹשׁ וְיִהְיֶה שֶׁלָּכֶם.

ד׳ מֵהַמִּדְבָּר וְהַלְּבָנוֹן הַזֶּה וְעַד־הַנָּהָר הַגָּדֹל נְהַר־פְּרָת כֹּל אֶרֶץ הַחִתִּים וְעַד־הַיָּם הַגָּדוֹל מְבוֹא הַשָּׁמֶשׁ יִהְיֶה גְּבוּלְכֶם׃

> **מֵהַמִּדְבָּר וְהַלְּבָנוֹן הַזֶּה** הוּא מִדְבַּר קָדֵשׁ, מִדְבַּר צִין שֶׁעַל יְדֵי אֱדוֹם, שֶׁהָיָה בְּמִקְצוֹעַ דְּרוֹמִית מִזְרָחִית וְדֶרֶךְ שָׁם נִכְנְסוּ לָאָרֶץ, שֶׁנֶּאֱמַר (במדבר כ טז): וְהִנֵּה אֲנַחְנוּ בְקָדֵשׁ וְגוֹמֵר, וּמִנַּיִן שֶׁהָיָה בִּדְרוֹמִית מִזְרָחִית, שֶׁנֶּאֱמַר (שם לד ג): וְהָיָה לָכֶם פְּאַת נֶגֶב מִמִּדְבַּר צִין עַל יְדֵי אֱדוֹם.
>
> **וְעַד הַנָּהָר הַגָּדוֹל נְהַר פְּרָת** זֶה רָחְבָּהּ מִדָּרוֹם לְצָפוֹן.
>
> **כָּל אֶרֶץ הַחִתִּים** בַּכְּלָל הַזֶּה.
>
> **וְעַד הַיָּם הַגָּדוֹל מְבוֹא הַשָּׁמֶשׁ** לְאָרְכָּהּ, מִן הַמִּזְרָח לַמַּעֲרָב.

ה׳ לֹא־יִתְיַצֵּב אִישׁ לְפָנֶיךָ כֹּל יְמֵי חַיֶּיךָ כַּאֲשֶׁר הָיִיתִי עִם־מֹשֶׁה אֶהְיֶה עִמָּךְ לֹא אַרְפְּךָ וְלֹא אֶעָזְבֶךָּ׃

ו׳ חֲזַק וֶאֱמָץ כִּי אַתָּה תַּנְחִיל אֶת־הָעָם הַזֶּה אֶת־הָאָרֶץ אֲשֶׁר־נִשְׁבַּעְתִּי לַאֲבוֹתָם לָתֵת לָהֶם׃

> **חֲזַק וֶאֱמָץ** בְּרָכָהּ אֶרְץ, כְּמָה שֶׁהוּא אוֹמֵר: כִּי אַתָּה תַּנְחִיל.

ז׳ רַק חֲזַק וֶאֱמַץ מְאֹד לִשְׁמֹר לַעֲשׂוֹת כְּכֹל־הַתּוֹרָה אֲשֶׁר צִוְּךָ מֹשֶׁה עַבְדִּי אַל־תָּסוּר מִמֶּנּוּ יָמִין וּשְׂמֹאול לְמַעַן תַּשְׂכִּיל בְּכֹל אֲשֶׁר תֵּלֵךְ׃

> **רַק חֲזַק וֶאֱמַץ מְאֹד** בְּתוֹרָה, כְּמוֹ שֶׁהוּא אוֹמֵר: לִשְׁמֹר וְלַעֲשׂוֹת כְּכָל הַתּוֹרָה.
>
> **תַּשְׂכִּיל** תַּצְלִיחַ.

ח׳ לֹא־יָמוּשׁ סֵפֶר הַתּוֹרָה הַזֶּה מִפִּיךָ וְהָגִיתָ בּוֹ יוֹמָם וָלָיְלָה לְמַעַן תִּשְׁמֹר לַעֲשׂוֹת כְּכָל־הַכָּתוּב בּוֹ כִּי־אָז תַּצְלִיחַ אֶת־דְּרָכֶךָ וְאָז תַּשְׂכִּיל׃

> **סֵפֶר הַתּוֹרָה הַזֶּה** סֵפֶר מִשְׁנֵה תּוֹרָה הָיָה לְפָנָיו.
>
> **וְהָגִיתָ בּוֹ** וְהִתְבּוֹנַנְתָּ בּוֹ, כָּל הֶגְיוֹן שֶׁבַּתּוֹרָה בַּלֵּב, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (תהלים יט טו): וְהֶגְיוֹן לִבִּי לְפָנֶיךָ, (ישעיהו לג יח): לִבְּךָ יֶהְגֶּה אֵימָה.

ט׳ הֲלוֹא צִוִּיתִיךָ חֲזַק וֶאֱמָץ אַל־תַּעֲרֹץ וְאַל־תֵּחַת כִּי עִמְּךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בְּכֹל אֲשֶׁר תֵּלֵךְ׃ {פ}

> **הֲלוֹא צִוִּיתִיךָ חֲזַק וֶאֱמָץ** בְּמִלְחָמָה, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר: אַל תַּעֲרֹץ וְאַל תֵּחַת. וְהֵיכָן צִוָּהוּ בִּימֵי מֹשֶׁה, שֶׁנֶּאֱמַר (דברים לא כג): וַיְצַו אֶת יְהוֹשֻׁעַ בִּן־נוּן וְגוֹ׳.

י׳ וַיְצַו יְהוֹשֻׁעַ אֶת־שֹׁטְרֵי הָעָם לֵאמֹר׃

> **וַיְצַו יְהוֹשֻׁעַ** בְּיוֹם שֶׁתַּמּוּ יְמֵי בְכִי אֵבֶל מֹשֶׁה.

י״א עִבְרוּ | בְּקֶרֶב הַמַּחֲנֶה וְצַוּוּ אֶת־הָעָם לֵאמֹר הָכִינוּ לָכֶם צֵידָה כִּי בְּעוֹד | שְׁלֹשֶׁת יָמִים אַתֶּם עֹבְרִים אֶת־הַיַּרְדֵּן הַזֶּה לָבוֹא לָרֶשֶׁת אֶת־הָאָרֶץ אֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם נֹתֵן לָכֶם לְרִשְׁתָּהּ׃ {פ}

הָכִינוּ לָכֶם צֵדָה כָּל דָּבָר הַצָּרִיךְ לַדֶּרֶךְ וּכְלֵי זֵינָם לַמִּלְחָמָה אָמַר לָהֶם לְתַקֵּן, שֶׁאִם אַתָּה אוֹמֵר בְּמַאֲכָל וּבְמִשְׁתֶּה, הֲרֵי הָיוּ מִסְתַּפְּקִים בַּמָּן שֶׁבִּכְלֵיהֶם עַד ט״ז בְּנִיסָן, וְכֵן הוּא אוֹמֵר (לקמן ה יב): וַיִּשְׁבֹּת הַמָּן מִמָּחֳרָת (מִפִּי רַבִּי).

בְּעוֹד שְׁלֹשֶׁת יָמִים בְּסוֹף שְׁלֹשֶׁת יָמִים, בְּעוֹד שֶׁתִּהְיוּ כָּאן שְׁלֹשֶׁת יָמִים וְאַחַר תַּעֲבְרוּ.

י״ב וְלָרְאוּבֵנִי וְלַגָּדִי וְלַחֲצִי שֵׁבֶט הַמְנַשֶּׁה אָמַר יְהוֹשֻׁעַ לֵאמֹר׃

י״ג זָכוֹר אֶת־הַדָּבָר אֲשֶׁר צִוָּה אֶתְכֶם מֹשֶׁה עֶבֶד־יְהוָה לֵאמֹר יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם מֵנִיחַ לָכֶם וְנָתַן לָכֶם אֶת־הָאָרֶץ הַזֹּאת׃

י״ד נְשֵׁיכֶם טַפְּכֶם וּמִקְנֵיכֶם יֵשְׁבוּ בָּאָרֶץ אֲשֶׁר נָתַן לָכֶם מֹשֶׁה בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן וְאַתֶּם תַּעַבְרוּ חֲמֻשִׁים לִפְנֵי אֲחֵיכֶם כָּל גִּבּוֹרֵי הַחַיִל וַעֲזַרְתֶּם אוֹתָם׃

כָּל גִּבּוֹרֵי הַחַיִל שֶׁבָּכֶם יַעַבְרוּ חֲלוּצִים.

ט״ו עַד אֲשֶׁר־יָנִיחַ יְהוָה ׀ לַאֲחֵיכֶם כָּכֶם וְיָרְשׁוּ גַם־הֵמָּה אֶת־הָאָרֶץ אֲשֶׁר־יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם נֹתֵן לָהֶם וְשַׁבְתֶּם לְאֶרֶץ יְרֻשַּׁתְכֶם וִירִשְׁתֶּם אוֹתָהּ אֲשֶׁר ׀ נָתַן לָכֶם מֹשֶׁה עֶבֶד יְהוָה בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן מִזְרַח הַשָּׁמֶשׁ׃

מִזְרַח הַשָּׁמֶשׁ עֵבֶר מִזְרָחִי שֶׁל יַרְדֵּן.

ט״ז וַיַּעֲנוּ אֶת־יְהוֹשֻׁעַ לֵאמֹר כֹּל אֲשֶׁר־צִוִּיתָנוּ נַעֲשֶׂה וְאֶל־כָּל־אֲשֶׁר תִּשְׁלָחֵנוּ נֵלֵךְ׃

י״ז כְּכֹל אֲשֶׁר־שָׁמַעְנוּ אֶל־מֹשֶׁה כֵּן נִשְׁמַע אֵלֶיךָ רַק יִהְיֶה יְהוָה אֱלֹהֶיךָ עִמָּךְ כַּאֲשֶׁר הָיָה עִם־מֹשֶׁה׃

י״ח כָּל־אִישׁ אֲשֶׁר־יַמְרֶה אֶת־פִּיךָ וְלֹא־יִשְׁמַע אֶת־דְּבָרֶיךָ לְכֹל אֲשֶׁר־תְּצַוֶּנּוּ יוּמָת רַק חֲזַק וֶאֱמָץ׃ {פ}

יַמְרֶה יַקְנִיט אֶת דְּבָרֶיךָ.

פרק ב׳

א׳ וַיִּשְׁלַח יְהוֹשֻׁעַ־בִּן־נוּן מִן־הַשִּׁטִּים שְׁנַיִם־אֲנָשִׁים מְרַגְּלִים חֶרֶשׁ לֵאמֹר לְכוּ רְאוּ אֶת־הָאָרֶץ וְאֶת־יְרִיחוֹ וַיֵּלְכוּ וַיָּבֹאוּ בֵּית־אִשָּׁה זוֹנָה וּשְׁמָהּ רָחָב וַיִּשְׁכְּבוּ־שָׁמָּה׃

וַיִּשְׁלַח יְהוֹשֻׁעַ וְגוֹ׳ עַל כָּרְחִי אֲנִי צָרִיךְ לוֹמַר שֶׁבְּתוֹךְ יְמֵי אֵבֶל מֹשֶׁה שְׁלָחָם, שֶׁהֲרֵי לְסוֹף ג׳ יָמִים שֶׁתַּמּוּ יְמֵי אֵבֶל מֹשֶׁה עָבְרוּ אֶת הַיַּרְדֵּן, שֶׁמִּשָּׁם אָנוּ לְמֵדִים שֶׁמֵּת מֹשֶׁה בְּז׳ אֲדָר כְּשֶׁאַתָּה מוֹנֶה ל״ג לְמַפְרֵעַ מִיּוֹם שֶׁעָלוּ מִן הַיַּרְדֵּן בֶּעָשׂוֹר לַחֹדֶשׁ הָרִאשׁוֹן, וְעַל כָּרְחָךְ מִשֶּׁנִּשְׁתַּלְּחוּ הַמְרַגְּלִים לֹא עָבְרוּ אֶת הַיַּרְדֵּן עַד יוֹם הַחֲמִישִׁי, שֶׁנֶּאֱמַר: וַיִּשְׁבוּ שָׁם שְׁלֹשֶׁת יָמִים עַד־שָׁבוּ הָרוֹדְפִים בּוֹ בַּלַּיְלָה, וַיַּעַבְרוּ וַיָּבֹאוּ אֶל יְהוֹשֻׁעַ בִּן־נוּן... וַיַּשְׁכֵּם יְהוֹשֻׁעַ בַּבֹּקֶר וַיִּסְעוּ מֵהַשִּׁטִּים וַיָּבֹאוּ עַד הַיַּרְדֵּן וְגוֹ׳, הֲרֵי יוֹם ד׳, וַיָּלִינוּ שָׁם טֶרֶם יַעַבְרוּ נִמְצָא שֶׁלֹּא עָבְרוּ עַד יוֹם ה׳.

חֶרֶשׁ בְּרֵז, כָּךְ תִּירְגֵּם יוֹנָתָן, אָמַר לָהֶם: עֲשׂוּ עַצְמְכֶם כְּחֵרְשִׁים, כְּדֵי שֶׁלֹּא יַסְתִּירוּ דִּבְרֵיהֶם מִפְּנֵיכֶם. דָּבָר אַחֵר: חֶרֶשׁ חֶרֶס, הַטְעִינוּ עַצְמְכֶם קְדֵרוֹת כְּדֵי שֶׁתִּהְיוּ נִרְאִין כְּקַדָּרִין.

רְאוּ אֶת הָאָרֶץ וְאֶת יְרִיחוֹ וַהֲלֹא יְרִיחוֹ בִּכְלָל הָיְתָה וְלָמָּה יָצָאת, אֶלָּא שֶׁהָיְתָה קָשָׁה כְּנֶגֶד כּוּלָּם, לְפִי שֶׁהָיְתָה יוֹשֶׁבֶת עַל הַפֶּתַח. וְכֵיוֹצֵא בּוֹ (שמואל ב ב ל): וַיִּפְקֹד מֵעַבְדֵי דָוִד תִּשְׁעָה־עָשָׂר אִישׁ וַעֲשָׂהאֵל, וַהֲלֹא עֲשָׂהאֵל בִּכְלָל הָיָה וְלָמָּה יָצָא, אֶלָּא שֶׁהָיָה קָשֶׁה כְּנֶגֶד כּוּלָּם, כַּיּוֹצֵא בּוֹ (מלכים א יא א): וְהַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה אָהַב נָשִׁים נָכְרִיּוֹת רַבּוֹת וְאֶת בַּת פַּרְעֹה, וַהֲלֹא בַּת פַּרְעֹה בִּכְלָל הָיְתָה וְלָמָּה יָצְאת, אֶלָּא שֶׁהָיְתָה מְחַבְּבָהּ כְּנֶגֶד כּוּלָּם, וּכְלַפֵּי חֵטְא שֶׁהֶחֱטִיאָה אוֹתוֹ יוֹתֵר מִכּוּלָּן, כָּךְ שְׁנוּיָיה בְּסִפְרֵי (עקב נב).

אִשָּׁה זוֹנָה תִּירְגֵּם יְהוֹנָתָן: פּוּנְדְּקִיתָא, מוֹכֶרֶת מֵינֵי מְזוֹנוֹת.

ב׳ וַיֵּאָמַר לְמֶלֶךְ יְרִיחוֹ לֵאמֹר הִנֵּה אֲנָשִׁים בָּאוּ הֵנָּה הַלַּיְלָה מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל לַחְפֹּר אֶת־הָאָרֶץ׃

לַחְפֹּר לְרַגֵּל, כְּמוֹ (איוב לט כט): מִשָּׁם חָפַר אֹכֶל.

ג׳ וַיִּשְׁלַח֙ מֶ֣לֶךְ יְרִיחֹ֔ו אֶל־רָחָ֖ב לֵאמֹ֑ר הֹוצִ֞יאִי הָאֲנָשִׁ֣ים הַבָּאִ֗ים אֵלַ֙יִךְ֙ אֲשֶׁר־בָּ֣אוּ לְבֵיתֵ֔ךְ כִּ֥י לַחְפֹּ֖ר אֶת־כָּל־הָאָ֥רֶץ בָּֽאוּ׃

ד׳ וַתִּקַּ֥ח הָאִשָּׁ֖ה אֶת־שְׁנֵ֣י הָאֲנָשִׁ֑ים וַתִּצְפְּנָ֣ו וַתֹּ֔אמֶר | כֵּ֚ן בָּ֣אוּ אֵלַ֔י הָאֲנָשִׁ֖ים וְלֹ֣א יָדַ֑עְתִּי מֵאַ֖יִן הֵֽמָּה׃

וַתִּצְפְּנָ֣ו יֵ֣שׁ מְקֹרָאוֹת מְדֻבָּרִים עַל הָרַבִּים כְּיָחִיד, לְפִי שֶׁמִּיהֲרָה בְּהַטְמָנָתָם וּבְמָקוֹם צַר, כְּאִילּוּ הָיָה יָחִידִי, וּמִדְרַשׁ אַגָּדַת תַּנְחוּמָא יֵ֣שׁ (שלח א): פְּנָחָס וְכָלֵב הָיוּ, וּפְנָחָס עָמַד לִפְנֵיהֶם וְלֹא רָאוּהוּ לְפִי שֶׁהָיָה כְּמַלְאָךְ. דָּבָר אַחֵר: וַתִּצְפְּנוֹ כָּל אֶחָד וְאֶחָד בִּפְנֵי עַצְמוֹ, וְדוּגְמָתוֹ מָצִינוּ (משלי כז ט): שֶׁמֶן וּקְטֹרֶת יְשַׂמַּח לֵב, וְלֹא אָמַר יְשַׂמְּחוּ לֵב.

ה׳ וַיְהִי֙ הַשַּׁ֣עַר לִסְגֹּ֔ור בַּחֹ֖שֶׁךְ וְהָאֲנָשִׁ֑ים יָצָ֗אוּ לֹ֤א יָדַ֙עְתִּי֙ אָ֣נָה הָלְכ֣וּ הָאֲנָשִׁ֔ים רִדְפ֥וּ מַהֵ֖ר אַחֲרֵיהֶ֑ם כִּ֥י תַשִּׂיגֽוּם׃

ו׳ וְהִ֣יא הֶעֱלָתַ֔ם הַגַּ֖גָּה וַתִּטְמְנֵ֣ם בְּפִשְׁתֵּ֣י הָעֵ֔ץ הָעֲרֻכ֥וֹת לָ֖הּ עַל־הַגָּֽג׃

בְּפִשְׁתֵּי הָעֵץ פִּשְׁתִּים בְּגִבְעוֹלֵיהֶן.

ז׳ וְהָאֲנָשִׁ֞ים רָדְפ֣וּ אַחֲרֵיהֶ֗ם דֶּ֙רֶךְ֙ הַיַּרְדֵּ֔ן עַ֖ל הַמַּעְבְּרֹ֑ות וְהַשַּׁ֣עַר סָגְר֔וּ אַחֲרֵ֕י כַּאֲשֶׁ֥ר יָצְא֖וּ הָרֹדְפִ֥ים אַחֲרֵיהֶֽם׃

עַל הַמַּעְבְּרוֹת מְקוֹם מַעֲבַר הַמַּיִם, שֶׁהָיוּ סְבוּרִים שֶׁחָזְרוּ לַאֲחוֹרֵיהֶם אֶל עַרְבוֹת מוֹאָב, וְהַיַּרְדֵּן מַפְסִיק בֵּינְתַיִם.

וְהַשַּׁעַר סָגְרוּ הַשּׁוֹעֲרִים.

ח׳ וְהֵ֣מָּה טֶ֔רֶם יִשְׁכָּב֖וּן וְהִ֣יא עָלְתָ֣ה עֲלֵיהֶ֔ם עַל־הַגָּֽג׃

ט׳ וַתֹּ֣אמֶר אֶל־הָאֲנָשִׁ֗ים יָדַ֙עְתִּי֙ כִּֽי־נָתַ֣ן יְהוָ֣ה לָכֶ֔ם אֶת־הָאָ֑רֶץ וְכִֽי־נָפְלָ֤ה אֵימַתְכֶם֙ עָלֵ֔ינוּ וְכִ֥י נָמֹ֖גוּ כָּל־יֹשְׁבֵ֥י הָאָ֖רֶץ מִפְּנֵיכֶֽם׃

י׳ כִּ֣י שָׁמַ֗עְנוּ אֵת֩ אֲשֶׁר־הֹובִ֨ישׁ יְהוָ֜ה אֶת־מֵ֣י יַם־סוּף֮ מִפְּנֵיכֶם֒ בְּצֵאתְכֶ֣ם מִמִּצְרַ֔יִם וַאֲשֶׁ֛ר עֲשִׂיתֶ֖ם לִשְׁנֵ֣י מַלְכֵ֣י הָאֱמֹרִ֑י אֲשֶׁ֥ר בְּעֵבֶ֖ר הַיַּרְדֵּ֣ן לְסִיחֹ֔ן וּלְעֹ֖וג אֲשֶׁ֥ר הֶחֱרַמְתֶּ֖ם אוֹתָֽם׃

י״א וַנִּשְׁמַ֣ע ׀ וַיִּמַּ֣ס לְבָבֵ֗נוּ וְלֹא־קָ֤מָה עֹוד֙ רֹ֣וחַ בְּאִ֔ישׁ מִפְּנֵיכֶ֖ם כִּֽי יְהוָ֣ה אֱלֹהֵיכֶ֑ם הֽוּא־אֱלֹהִ֣ים בַּשָּׁמַ֔יִם מִמַּ֖עַל וְעַל־הָאָ֥רֶץ מִתָּֽחַת׃

וְלֹא קָמָה עוֹד רוּחַ בְּאִישׁ אֲפִילּוּ לִשְׁכַּב עִם אִשָּׁה, אָמְרוּ: אֵין לְךָ כָּל שֹׂר וְנָגִיד שֶׁלֹּא בָּא אֶל רָחָב הַזּוֹנָה, וּבַת עֶשֶׂר שָׁנִים הָיְתָה כְּשֶׁיָּצְאוּ יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם, וְזִנְּתָה כָּל אַרְבָּעִים שָׁנָה (זבחים קטז ב).

י״ב וְעַתָּ֣ה הִשָּׁבְעוּ־נָ֥א לִ֙י֙ בַּֽיהוָ֔ה כִּֽי־עָשִׂ֥יתִי עִמָּכֶ֖ם חָ֑סֶד וַעֲשִׂיתֶ֨ם גַּם־אַתֶּ֜ם עִם־בֵּ֣ית אָבִ֗י חֶ֙סֶד֙ וּנְתַתֶּ֣ם לִ֔י אֹ֖ות אֱמֶֽת׃

אוֹת אֱמֶת שֶׁתַּעֲשׂוּ כְּשֶׁתָּבֹאוּ וַתַּכְבְּשׁוּ אֶת הָעִיר, שֶׁתַּכִּירוּ הָאוֹת וְתַחְיוּנִי.

י״ג וְהַחֲיִיתֶ֞ם אֶת־אָבִ֣י וְאֶת־אִמִּ֗י וְאֶת־אַחַי֙ וְאֶת־[אַחְיוֹתַ֔י] (אחותי) וְאֵ֖ת כָּל־אֲשֶׁ֣ר לָהֶ֑ם וְהִצַּלְתֶּ֥ם אֶת־נַפְשֹׁתֵ֖ינוּ מִמָּֽוֶת׃

י״ד וַיֹּ֣אמְרוּ לָ֔הּ הָאֲנָשִׁ֖ים נַפְשֵׁ֣נוּ תַחְתֵּיכֶ֑ם לָמ֣וּת אִ֔ם לֹ֥א תַגִּ֖ידוּ אֶת־דְּבָרֵ֥נוּ זֶ֛ה וְהָיָ֥ה בְתֵת־יְהוָ֥ה לָ֙נוּ֙ אֶת־הָאָ֔רֶץ וְעָשִׂ֥ינוּ עִמָּ֖ךְ חֶ֥סֶד וֶאֱמֶֽת׃

ט״ו וַתּוֹרִדֵ֥ם בַּחֶ֖בֶל בְּעַ֣ד הַחַלֹּ֑ון כִּ֥י בֵיתָ֛הּ בְּקִ֥יר הַחוֹמָ֖ה וּבַחוֹמָ֥ה הִ֖יא יוֹשָֽׁבֶת׃

וַתּוֹרִדֵם בַּחֶבֶל בְּעַד הַחַלּוֹן בְּאוֹתוֹ חֶבֶל וְחַלּוֹן הָיוּ הַנּוֹאָפִים עוֹלִין אֵלֶיהָ. אָמְרָה: רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, בְּאֵלּוּ חָטָאתִי בְּאֵלּוּ תִּמָּחוֹל לִי.

ט״ז וַתֹּ֣אמֶר לָהֶ֗ם הָהָ֙רָה֙ לֵ֣כוּ פֶן־יִפְגְּעוּ בָכֶ֣ם הָרֹדְפִ֔ים וְנַחְבֵּתֶ֥ם שָׁ֖מָּה שְׁלֹ֣שֶׁת יָמִ֑ים עַ֚ד שֹׁ֣וב הָרֹדְפִ֔ים וְאַחַ֖ר תֵּלְכ֥וּ לְדַרְכְּכֶֽם׃

עַד שׁוּב הָרֹדְפִים רָאֲתָה בְּרוּחַ הַקֹּדֶשׁ שֶׁיְּשׁוּבוּ לְסוֹף שְׁלֹשֶׁת יָמִים.

י״ז וַיֹּ֥אמְרוּ אֵלֶ֖יהָ הָאֲנָשִׁ֑ים נְקִיִּ֣ם אֲנַ֔חְנוּ מִשְּׁבֻעָתֵ֥ךְ הַזֶּ֖ה אֲשֶׁ֣ר הִשְׁבַּעְתָּ֑נוּ׃

נְקִיִּם אֲנַחְנוּ הֲרֵי אָנוּ תּוֹלִין הַדָּבָר בְּךָ לַעֲשׂוֹת הָאוֹת הַזֶּה.

י״ח הִנֵּה אֲנַחְנוּ בָאִים בְּאֶרֶץ אֶת־תִּקְוַת חוּט הַשָּׁנִי הַזֶּה תִּקְשְׁרִי בַּחַלּוֹן אֲשֶׁר הוֹרַדְתָּנוּ בּוֹ וְאֶת־אָבִיךְ וְאֶת־אִמֵּךְ וְאֶת־אַחַיִךְ וְאֵת כָּל־בֵּית אָבִיךְ תַּאַסְפִי אֵלַיִךְ הַבָּיְתָה:

אֶת תִּקְוַת לְשׁוֹן קַו וְחֶבֶל.

י״ט וְהָיָה כֹּל אֲשֶׁר־יֵצֵא מִדַּלְתֵי בֵיתֵךְ ׀ הַחוּצָה דָּמוֹ בְרֹאשׁוֹ וַאֲנַחְנוּ נְקִיִּם וְכֹל אֲשֶׁר יִהְיֶה אִתָּךְ בַּבַּיִת דָּמוֹ בְרֹאשֵׁנוּ אִם־יָד תִּהְיֶה־בּוֹ:

דָּמוֹ בְרֹאשׁוֹ עָוֹן הֲרִיגָתוֹ עַל רֹאשׁוֹ תְּהֵא, כִּי הוּא יִגְרוֹם מִיתָתוֹ.*

דָּמוֹ בְרֹאשֵׁנוּ עָוֹן הֲרִיגָתוֹ תְּהֵא עָלֵינוּ.

כ׳ וְאִם־תַּגִּידִי אֶת־דְּבָרֵנוּ זֶה וְהָיִינוּ נְקִיִּם מִשְּׁבֻעָתֵךְ אֲשֶׁר הִשְׁבַּעְתָּנוּ:

כ״א וַתֹּאמֶר כְּדִבְרֵיכֶם כֵּן־הוּא וַתְּשַׁלְּחֵם וַיֵּלֵכוּ וַתִּקְשֹׁר אֶת־תִּקְוַת הַשָּׁנִי בַּחַלּוֹן:

כ״ב וַיֵּלְכוּ֙ וַיָּבֹ֣אוּ הָהָ֔רָה וַיֵּשְׁב֥וּ שָׁ֖ם שְׁלֹ֣שֶׁת יָמִ֑ים עַד־שָׁ֙בוּ֙ הָרֹדְפִ֔ים וַיְבַקְּשׁ֥וּ הָרֹדְפִ֖ים בְּכָל־הַדֶּ֣רֶךְ וְלֹ֥א מָצָֽאוּ:

כ״ג וַיָּשֻׁבוּ שְׁנֵי הָאֲנָשִׁים֙ וַיֵּרְד֔וּ מֵֽהָהָ֖ר וַיַּעַבְר֑וּ וַיָּבֹ֣אוּ אֶל־יְהוֹשֻׁ֗עַ בִּן־נ֙וּן֙ וַיְסַפְּרוּ־לוֹ֙ אֵ֚ת כָּל־הַמֹּצְאֹ֔ות אֹותָֽם:

וַיַּעַבְרוּ אֶת הַיַּרְדֵּן.

כ״ד וַיֹּאמְרוּ֙ אֶל־יְהוֹשֻׁ֔עַ כִּי־נָתַ֥ן יְהוָ֛ה בְּיָדֵ֖נוּ אֶת־כָּל־הָאָ֑רֶץ וְגַם־נָמֹ֣גוּ כָל־יֹשְׁבֵ֧י הָאָ֛רֶץ מִפָּנֵֽינוּ: {ס}

פרק ג׳

א׳ וַיַּשְׁכֵּ֤ם יְהוֹשֻׁ֙עַ֙ בַּבֹּ֔קֶר וַיִּסְע֥וּ מֵהַשִּׁטִּ֖ים וַיָּבֹ֣אוּ עַד־הַיַּרְדֵּ֑ן הֽוּא וְכָל־בְּנֵ֣י יִשְׂרָאֵ֔ל וַיָּלִ֥נוּ שָׁ֖ם טֶ֥רֶם יַעֲבֹֽרוּ:

ב׳ וַיְהִ֣י מִקְצֵ֔ה שְׁלֹ֥שֶׁת יָמִ֖ים וַיַּעַבְר֣וּ הַשֹּׁטְרִ֑ים בְּקֶ֖רֶב הַמַּֽחֲנֶֽה:

ג׳ וַיְצַוּ֙וּ֙ אֶת־הָעָ֣ם לֵאמֹ֔ר כִּרְאֹתְכֶ֗ם אֵת֙ אֲרֹ֣ון בְּרִית־יְהוָ֔ה אֱלֹהֵיכֶ֖ם וְהַכֹּהֲנִ֣ים הַלְוִיִּ֑ם נֹשְׂאִ֣ים אֹתֹ֗ו וְאַתֶּ֛ם תִּסְע֥וּ מִמְּקֹומְכֶ֖ם וַהֲלַכְתֶּ֥ם אַחֲרָֽיו:

וַהֲלַכְתֶּם אַחֲרָיו. נִשְׁתַּנָּה הַמַּסָּע הַזֶּה מִשְּׁאָר מַסָּעוֹת, שֶׁכָּל זְמַן שֶׁמִּשָּׁה הָיָה קַיָּים הָיָה עַמּוּד הֶעָנָן נוֹסֵעַ תְּחִלָּה, וּמַרְאֶה לָהֶם הַדֶּרֶךְ וְהָאָרוֹן נוֹסֵעַ אַחַר ב׳ דְּגָלִים, עַכְשָׁיו הָאָרוֹן נוֹסֵעַ תְּחִלָּה.

וְהַכֹּהֲנִים הַלְוִיִּם לְפִי שֶׁיָּצְאוּ כּוּלָּם מִלֵּוִי (אֲבִי) אֲבִי עַמְרָם נִקְרְאוּ לְוִיִּם, כְּמוֹ שֶׁפֵּרְשׁוּ רַבּוֹתֵינוּ בִּבְרֵאשִׁית רַבָּה: בְּמ״ח מְקוֹמוֹת נִקְרְאוּ הַכֹּהֲנִים לְוִיִּם. וְזֶה טַעְמוֹ שֶׁל דָּבָר (מפי רבי).

ד׳ אַךְ ׀ רָחֹוק יִהְיֶה בֵּינֵיכֶם֙ וּבֵינָ֔יו כְּאַלְפַּ֥יִם אַמָּ֖ה בַּמִּדָּ֑ה אַל־תִּקְרְבוּ֙ אֵלָ֔יו לְמַ֗עַן אֲשֶׁר־תֵּדְע֤וּ אֶת־הַדֶּ֙רֶךְ֙ אֲשֶׁר֙ תֵּלְכ֣וּ־בָ֔הּ כִּ֥י לֹ֛א עֲבַרְתֶּ֥ם בַּדֶּ֖רֶךְ מִתְּמ֑וֹל שִׁלְשֹׁ֔ום: {פ}

אַךְ רָחוֹק יִהְיֶה כְּבוֹדוֹ שֶׁל מָקוֹם הוּא.

וּבֵינָיו כְּמוֹ וּבֵינוֹ, וְדוֹמֶה לוֹ (תהלים קמט ב): יִשְׂמַח יִשְׂרָאֵל בְּעוֹשָׂיו. דָּבָר אַחֵר: ב׳ אֲרוֹנוֹת הָיוּ, שֶׁל שְׁכִינָה וְשֶׁל יוֹסֵף מְהַלְּכִין יַחַד.

כְּאַלְפַּיִם אַמָּה כְּדֵי שֶׁתִּהְיוּ יְכוֹלִין לֵילֵךְ וּלְהִתְפַּלֵּל לְפָנָיו בְּשַׁבָּת, כָּךְ מְפוֹרָשׁ בְּמִדְרַשׁ תַּנְחוּמָא, לְפִי שֶׁיֵּדַע שֶׁעֲתִידִין לִהְיוֹת צָרִים לִפְנֵי יְרִיחוֹ בַּשַּׁבָּת.

לְמַעַן אֲשֶׁר תֵּדְעוּ מוּסָב עַל: וַהֲלַכְתֶּם אַחֲרָיו.

כִּי לֹא עֲבַרְתֶּם בַּדֶּרֶךְ לֹא הֲלַכְתֶּם בְּעִנְיָן זֶה עַד הֵנָּה.

ה׳ וַיֹּאמֶר יְהוֹשֻׁעַ אֶל־הָעָם הִתְקַדָּשׁוּ כִּי מָחָר יַעֲשֶׂה יְהוָה בְּקִרְבְּכֶם נִפְלָאוֹת:

וַיֹּאמֶר יְהוֹשֻׁעַ בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי, וְיוֹם ל׳ שֶׁל אֵבֶל הָיָה רִאשׁוֹן לְג׳ הַיָּמִים.

הִתְקַדָּשׁוּ הִזַּדַּמְּנוּ.

כִּי מָחָר בְּעָבְרָכֶם אֶת הַיַּרְדֵּן.

נִפְלָאוֹת תֵּירְגֵּם יוֹנָתָן: פְּרִישָׁן.

ו׳ וַיֹּאמֶר יְהוֹשֻׁעַ אֶל־הַכֹּהֲנִים לֵאמֹר שְׂאוּ אֶת־אֲרוֹן הַבְּרִית וְעִבְרוּ לִפְנֵי הָעָם וַיִּשְׂאוּ אֶת־אֲרוֹן הַבְּרִית וַיֵּלְכוּ לִפְנֵי הָעָם: {ס}

וַיֹּאמֶר יְהוֹשֻׁעַ אֶל הַכֹּהֲנִים בְּיוֹם הַמָּחֳרָת.

שְׂאוּ אֶת אֲרוֹן הַבְּרִית עַד עַכְשָׁיו נָשְׂאוּ הַלְוִיִּם, וְהַיּוֹם הַכֹּהֲנִים.

ז׳ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־יְהוֹשֻׁעַ הַיּוֹם הַזֶּה אָחֵל גַּדֶּלְךָ בְּעֵינֵי כָל־יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר יֵדְעוּן כִּי כַאֲשֶׁר הָיִיתִי עִם־מֹשֶׁה אֶהְיֶה עִמָּךְ:

ח׳ וְאַתָּה תְּצַוֶּה אֶת־הַכֹּהֲנִים נֹשְׂאֵי אֲרוֹן־הַבְּרִית לֵאמֹר כְּבֹאֲכֶם עַד־קְצֵה מֵי הַיַּרְדֵּן בַּיַּרְדֵּן תַּעֲמֹדוּ: {פ}

כְּבֹאֲכֶם עַד קְצֵה מֵי הַיַּרְדֵּן כְּשֶׁתִּכָּנְסוּ לְפָנִים מִשְּׁפָתוֹ.

בַּיַּרְדֵּן תַּעֲמֹדוּ עַד אֲשֶׁר יַעַבְרוּ כָּל הָעָם אֶל הָעֵבֶר הַשֵּׁנִי.

ט׳ וַיֹּאמֶר יְהוֹשֻׁעַ אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל גְּשׁוּ הֵנָּה וְשִׁמְעוּ אֶת־דִּבְרֵי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם:

גְּשׁוּ הֵנָּה צִמְצֵם אֶת כּוּלָּם בֵּין שְׁנֵי בַּדֵּי אָרוֹן, זֶה אֶחָד מִן הַמְּקוֹמוֹת שֶׁהֶחֱזִיק מוּעָט אֶת הַמְרוּבֶּה.

י׳ וַיֹּאמֶר יְהוֹשֻׁעַ בְּזֹאת תֵּדְעוּן כִּי אֵל חַי בְּקִרְבְּכֶם וְהוֹרֵשׁ יוֹרִישׁ מִפְּנֵיכֶם אֶת־הַכְּנַעֲנִי וְאֶת־הַחִתִּי וְאֶת־הַחִוִּי וְאֶת־הַפְּרִזִּי וְאֶת־הַגִּרְגָּשִׁי וְהָאֱמֹרִי וְהַיְבוּסִי:

בְּזֹאת תֵּדְעוּן בְּמַה שֶּׁאַתֶּם רוֹאִים שֶׁכֻּלְּכֶם מְצוּמְצָמִין כָּאן.

י״א הִנֵּה אֲרוֹן הַבְּרִית אֲדוֹן כָּל־הָאָרֶץ עֹבֵר לִפְנֵיכֶם בַּיַּרְדֵּן:

הַבְּרִית אֲדוֹן כָּל הָאָרֶץ בְּרִית שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, שֶׁהוּא אָדוֹן כָּל הָאָרֶץ. וְאַל תִּתְמַהּ עַל הַה״א שֶׁל הַבְּרִית, שֶׁהַרְבֵּה מִקְרָאוֹת מְדַבְּרִים כָּךְ, כְּמוֹ: (מלכים ב טז יז) הַמִּסְגְּרוֹת הַמְכוֹנֹת: (ירמיהו לא לט) הָעֵמֶק הַפְּגָרִים.

עֹבֵר לִפְנֵיכֶם מְקֻדִּים לִפְנֵיכֶם לִיכָּנֵס לְתוֹךְ הַיַּרְדֵּן.

י״ב וְעַתָּה קְחוּ לָכֶם שְׁנֵי עָשָׂר אִישׁ מִשִּׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל אִישׁ־אֶחָד אִישׁ־אֶחָד לַשָּׁבֶט:

קְחוּ לָכֶם שְׁנֵי עָשָׂר אִישׁ הָכִינוּ אוֹתָם לִהְיוֹת נְכוֹנִים לְמַה שֶּׁאֲצַוֶּה אוֹתָם כְּשֶׁתַּעַבְרוּ אֶת הַיַּרְדֵּן.

י״ג וְהָיָה כְּנוֹחַ כַּפּוֹת רַגְלֵי הַכֹּהֲנִים נֹשְׂאֵי אֲרוֹן יְהוָה אֲדוֹן כָּל־הָאָרֶץ בְּמֵי הַיַּרְדֵּן מֵי הַיַּרְדֵּן יִכָּרֵתוּן הַמַּיִם הַיֹּרְדִים מִלְמָעְלָה וְיַעַמְדוּ נֵד אֶחָד:

הַמַּיִם הַיֹּרְדִים מִלְמָעְלָה לְמַטָּה, כְּדֶרֶךְ כָּל הַנְּהָרוֹת הַמּוֹשְׁכִים.

וְיַעַמְדוּ נֵד אֶחָד כְּשֶׁיֵּרְדוּ הַמַּיִם עַד מָקוֹם שֶׁנִּכְרְתוּ שָׁם וְאֵינָם יוֹרְדִים מִשָּׁם וּלְמַטָּה, אֶלָּא הֵם מִתְקַבְּצִים וְנִגְדָּשִׁין וְעוֹלִין לְמַעְלָה, כִּיפִּין עַל גַּבֵּי כִּיפִּין.

נֵד כְּמוֹ (תהלים לג ז): כֹּונֵס כַּנֵּד: (ישעיהו יז יא), נֵד קָצִיר, לְשׁוֹן גּוֹבַהּ, וְכֵן חִבְּרָם מְנַחֵם.*

י״ד וַיְהִי בִּנְסֹעַ הָעָם מֵאָהֳלֵיהֶם לָעֲבֹר אֶת־הַיַּרְדֵּן וְהַכֹּהֲנִים נֹשְׂאֵי הָאָרוֹן הַבְּרִית לִפְנֵי הָעָם:

ט״ו וּכְבֹּוא נֹשְׂאֵי הָאָרוֹן עַד־הַיַּרְדֵּן וְרַגְלֵי הַכֹּהֲנִים נֹשְׂאֵי הָאָרוֹן נִטְבְּלוּ בִּקְצֵה הַמָּיִם וְהַיַּרְדֵּן מָלֵא עַל־כָּל־גְּדוֹתָיו כֹּל יְמֵי קָצִיר:

גְּדוֹתָיו לְשׁוֹן שָׂפָה גְּבֹהָה.

כָּל יְמֵי קָצִיר שְׁיְמֵי נִיסָן יְמֵי קָצִיר הֵם.

ט״ז וַיַּעַמְדוּ הַמַּיִם הַיֹּרְדִים מִלְמַעְלָה עָמְדוּ נֵד־אֶחָד הַרְחֵק מְאֹד (באדם) [מֵאָדָם] הָעִיר אֲשֶׁר מִצַּד צָרְתָן וְהַיֹּרְדִים עַל יָם הָעֲרָבָה יָם־
הַמֶּלַח תַּמּוּ נִכְרָתוּ וְהָעָם עָבְרוּ נֶגֶד יְרִיחוֹ׃

> **הַרְחֵק מְאֹד** מִמָּקוֹם שֶׁעָמְדוּ שָׁם נִפְסְקוּ.
>
> **מֵאָדָם הָעִיר** כָּךְ שְׁמָהּ.
>
> **וְהַיֹּרְדִים** אוֹתָם שֶׁהָיוּ יוֹרְדִים מִשָּׁם וּלְמַטָּה תְּחִלָּה.
>
> **תַּמּוּ נִכְרָתוּ** עָבְרוּ כְּדֶרֶךְ הֲלִיכָתָן כָּל הַנְּחָלִים הַהוֹלְכִים אֶל הַיָּם עַד אֲשֶׁר תַּמּוּ.

י״ז וַיַּעַמְדוּ הַכֹּהֲנִים נֹשְׂאֵי הָאָרוֹן בְּרִית־יְהוָה בֶּחָרָבָה בְּתוֹךְ הַיַּרְדֵּן הָכֵן וְכָל־יִשְׂרָאֵל עֹבְרִים בֶּחָרָבָה עַד אֲשֶׁר־תַּמּוּ כָּל־הַגּוֹי לַעֲבֹר אֶת־
הַיַּרְדֵּן׃

> **וַיַּעַמְדוּ הַכֹּהֲנִים** אֵצֶל שְׂפַת הַיַּרְדֵּן.
>
> **בְּתוֹךְ הַיַּרְדֵּן** וְכָל זְמַן שֶׁעָמְדוּ לֹא יָרְדוּ הַמַּיִם הָעֶלְיוֹנִים לְמַטָּה, וּבְתוֹךְ כָּךְ כָּל הָעָם עוֹבְרִים בְּחָרָבָה.
>
> **הָכֵן** מְכוּוָנִים וְנִצָּבִים זֶה כְּנֶגֶד זֶה.

פרק ד׳

א׳ וַיְהִי כַּאֲשֶׁר־תַּמּוּ כָל־הַגּוֹי לַעֲבֹר אֶת־הַיַּרְדֵּן {פ}
וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־יְהוֹשֻׁעַ לֵאמֹר׃

ב׳ קְחוּ לָכֶם מִן־הָעָם שְׁנֵים עָשָׂר אֲנָשִׁים אִישׁ־אֶחָד אִישׁ־אֶחָד מִשָּׁבֶט׃

> **שְׁנֵים עָשָׂר אֲנָשִׁים** הֵם שֶׁנִּזְכָּרִים לְמַעְלָה לִהְיוֹת נְכוֹנִים.

ג׳ וְצַוּוּ אוֹתָם לֵאמֹר שְׂאוּ־לָכֶם מִזֶּה מִתּוֹךְ הַיַּרְדֵּן מִמַּצַּב רַגְלֵי הַכֹּהֲנִים הָכִין שְׁתֵּים־עֶשְׂרֵה אֲבָנִים וְהַעֲבַרְתֶּם אוֹתָם עִמָּכֶם וְהִנַּחְתֶּם
אוֹתָם בַּמָּלוֹן אֲשֶׁר־תָּלִינוּ בּוֹ הַלָּיְלָה׃ {ס}

> **וְהַעֲבַרְתֶּם אוֹתָם עִמָּכֶם** כְּמִצְוַת משֶׁה (דברים כז ד) לִבְנוֹת לָהֶם מִזְבֵּחַ בְּהַר עֵיבָל וְלִכְתּוֹב עֲלֵיהֶם אֶת דִּבְרֵי הַתּוֹרָה, וּבוֹ בַּיּוֹם בָּאוּ אֶל הַר עֵיבָל וּבָנוּ בָּהֶם אֶת הַמִּזְבֵּחַ וְהֶעֱלוּ עוֹלוֹת וּשְׁלָמִים, וְאָכְלוּ וְשָׂתוּ, וְקִפְּלוּ אוֹתָם וּבָאוּ וְלָנוּ בַּגִּלְגָּל.

ד׳ וַיִּקְרָא יְהוֹשֻׁעַ אֶל־שְׁנֵים עָשָׂר אִישׁ אֲשֶׁר הֵכִין מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל אִישׁ־אֶחָד אִישׁ־אֶחָד מִשָּׁבֶט׃

ה׳ וַיֹּאמֶר לָהֶם יְהוֹשֻׁעַ עִבְרוּ לִפְנֵי אֲרוֹן יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם אֶל־תּוֹךְ הַיַּרְדֵּן וְהָרִימוּ לָכֶם אִישׁ אֶבֶן אַחַת עַל־שִׁכְמוֹ לְמִסְפַּר שִׁבְטֵי בְנֵי־
יִשְׂרָאֵל׃

> **עִבְרוּ לִפְנֵי אֲרוֹן וְגוֹ׳** הִכְנְסוּ עַתָּה בַּיַּרְדֵּן וְעִבְרוּ עַד לִפְנֵי הַכֹּהֲנִים.

ו׳ לְמַעַן תִּהְיֶה זֹאת אוֹת בְּקִרְבְּכֶם כִּי־יִשְׁאָלוּן בְּנֵיכֶם מָחָר לֵאמֹר מֶה הָאֲבָנִים הָאֵלֶּה לָכֶם׃

ז׳ וַאֲמַרְתֶּם לָהֶם אֲשֶׁר נִכְרְתוּ מֵימֵי הַיַּרְדֵּן מִפְּנֵי אֲרוֹן בְּרִית־יְהוָה בְּעָבְרוֹ בַּיַּרְדֵּן נִכְרְתוּ מֵי הַיַּרְדֵּן וְהָיוּ הָאֲבָנִים הָאֵלֶּה לְזִכָּרוֹן לִבְנֵי
יִשְׂרָאֵל עַד־עוֹלָם׃

> **וְהָיוּ הָאֲבָנִים הָאֵלֶּה** בַּגִּלְגָּל לְזִכָּרוֹן זֶה.

ח׳ וַיַּעֲשׂוּ־כֵן בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוֹשֻׁעַ וַיִּשְׂאוּ שְׁתֵּי־עֶשְׂרֵה אֲבָנִים מִתּוֹךְ הַיַּרְדֵּן כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה אֶל־יְהוֹשֻׁעַ לְמִסְפַּר שִׁבְטֵי בְנֵי־
יִשְׂרָאֵל וַיַּעַבְרוּם עִמָּם אֶל־הַמָּלוֹן וַיַּנִּחוּם שָׁם׃

ט׳ וּשְׁתַּ֥יִם עֶשְׂרֵ֖ה אֲבָנִ֑ים הֵקִ֤ים יְהוֹשֻׁעַ֙ בְּת֣וֹךְ הַיַּרְדֵּ֔ן תַּ֖חַת מַצַּ֣ב רַגְלֵ֣י הַכֹּהֲנִ֗ים נֹשְׂאֵ֛י אֲרֹ֥ון הַבְּרִ֖ית וַיִּהְי֣וּ שָׁ֑ם עַ֖ד הַיֹּ֥ום הַזֶּֽה׃

וּשְׁתַּ֥יִם עֶשְׂרֵ֖ה אֲבָנִ֑ים אֲחֵרוֹת הֵקִים יְהוֹשֻׁעַ בְּתוֹךְ הַיַּרְדֵּן.

י׳ וְהַכֹּהֲנִ֗ים נֹשְׂאֵ֛י הָאָרֹ֥ון עֹמְדִ֖ים בְּת֣וֹךְ הַיַּרְדֵּ֑ן עַ֣ד תֹּ֗ם כָּל־הַדָּבָ֞ר אֲשֶׁר־צִוָּ֣ה יְהוָ֗ה אֶת־יְהוֹשֻׁעַ֙ לְדַבֵּ֣ר אֶל־הָעָ֔ם כְּכֹ֖ל אֲשֶׁר־צִוָּ֣ה מֹשֶׁ֑ה אֶת־יְהוֹשֻׁעַ֙ וַיְמַהֲר֥וּ הָעָ֖ם וַיַּעֲבֹֽרוּ׃

עַד תֹּם כָּל־הַדָּבָר כְּמוֹ שֶׁשָּׁנִינוּ בְּמַסֶּכֶת סוֹטָה (לד א): עוֹדָם בַּיַּרְדֵּן, אָמַר לָהֶם יְהוֹשֻׁעַ: דְּעוּ לָמָּה אַתֶּם עוֹבְרִים אֶת הַיַּרְדֵּן, עַל מְנָת שֶׁתּוֹרִישׁוּ אֶת כָּל יוֹשְׁבֵי הָאָרֶץ וְכוּ׳.

י״א וַיְהִ֗י כַּאֲשֶׁר־תַּ֤ם כָּל־הָעָם֙ לַעֲבֹ֔ור וַיַּעֲבֹ֥ר אֲרֹון־יְהוָ֖ה וְהַכֹּהֲנִ֑ים לִפְנֵ֖י הָעָֽם׃

וַיְהִי כַּאֲשֶׁר תַּם כָּל הָעָם לַעֲבוֹר וַיַּעֲבֹר אֲרוֹן וְגוֹ׳ לֹא כְּדֶרֶךְ שֶׁעָבְרוּ הָאַחֲרִים, אֶלָּא כְּמוֹ שֶׁמְּפוֹרָשׁ לְמַטָּה בָּעִנְיָן (להלן פסוק יח): נִתְּקוּ כַּפּוֹת רַגְלֵי הַכֹּהֲנִים לַאֲחוֹרֵיהֶם אֶל הַחֲרָבָה עַל הַשָּׂפָה שֶׁנִּכְנְסוּ בָּהּ, שֶׁהָיוּ עוֹמְדִים אֲצָלָהּ, וְחָזְרוּ הַמַּיִם לַאֲחוֹרֵיהֶם לְיֶלֶךְ כִּתְמוֹל שִׁלְשׁוֹם; נִמְצָא, אֲרוֹן וְנוֹשְׂאָיו מִצַּד זֶה וְכָל יִשְׂרָאֵל מִצַּד זֶה, נָשָׂא הָאָרוֹן אֶת נוֹשְׂאָיו וְעָבַר.

לִפְנֵי הָעָם לְעֵינֵי הָעָם.

י״ב וַיַּעַבְר֗וּ בְּנֵי־רְאוּבֵן֙ וּבְנֵי־גָ֔ד וַחֲצִ֖י שֵׁ֣בֶט הַמְנַשֶּׁ֑ה חֲמֻשִׁ֛ים לִפְנֵ֥י בְנֵי־יִשְׂרָאֵ֖ל כַּאֲשֶׁ֥ר דִּבֶּ֖ר אֲלֵיהֶ֥ם מֹשֶֽׁה׃

י״ג כְּאַרְבָּעִ֣ים אֶ֔לֶף חֲלוּצֵ֥י הַצָּבָ֖א עָבְר֣וּ לִפְנֵ֣י יְהוָ֔ה לַמִּלְחָמָ֖ה אֶל־עַרְבֹ֥ות יְרִיחֹֽו׃ {ס}

י״ד בַּיֹּ֣ום הַה֗וּא גִּדַּ֤ל יְהוָה֙ אֶת־יְהוֹשֻׁ֔עַ בְּעֵינֵ֖י כָּל־יִשְׂרָאֵ֑ל וַיִּרְא֣וּ אֹתֹ֗ו כַּאֲשֶׁ֤ר יָרְאוּ֙ אֶת־מֹשֶׁ֔ה כָּל־יְמֵ֖י חַיָּֽיו׃ {פ}

ט״ו וַיֹּ֥אמֶר יְהוָ֖ה אֶל־יְהוֹשֻׁ֥עַ לֵאמֹֽר׃

ט״ז צַוֵּ֗ה אֶת־הַכֹּהֲנִים֙ נֹשְׂאֵ֣י אֲרֹ֔ון הָעֵדֻ֖ת וְיַעֲל֥וּ מִן־הַיַּרְדֵּֽן׃

צַוֵּה אֶת הַכֹּהֲנִים כָּאן פֵּירֵשׁ הַכָּתוּב אֶת הָאָמוּר לְמַעְלָה, הֵיאַךְ עָבַר אֲרוֹן ה׳ וְהַכֹּהֲנִים לִפְנֵי הָעָם וְגוֹ׳.

וְיַעֲלוּ מִן הַיַּרְדֵּן ׳וְיַעַבְרוּ׳ אֵין כְּתִיב כָּאן, אֶלָּא ׳וְיַעֲלוּ׳, לָמַדְנוּ שֶׁעַל הַשָּׂפָה שֶׁהָיוּ עוֹמְדִין אֶצְלָהּ עָלוּ, וְאִי אֶפְשָׁר לוֹמַר שֶׁהָיוּ עוֹמְדִין אֵצֶל שִׂפַּת הַיַּרְדֵּן שֶׁבַּמַּעֲרָב, שֶׁהֲרֵי נֶאֱמַר לְמַעְלָה (ג טו) נִטְבְּלוּ רַגְלֵי הַכֹּהֲנִים בְּקָצֵה הַמַּיִם, וְשָׁם נֶאֱמַר וַיַּעַמְדוּ הַכֹּהֲנִים וְכָל יִשְׂרָאֵל עוֹבְרִים.

י״ז וַיַּ֥עַל יְהוֹשֻׁ֖עַ אֶת־הַכֹּהֲנִ֣ים לֵאמֹ֑ר עֲלוּ֙ מִן־הַיַּרְדֵּֽן׃

י״ח וַיְהִ֗י (בעלות) [כַּעֲלוֹת] הַכֹּהֲנִים֙ נֹשְׂאֵ֣י אֲרֹ֣ון בְּרִית־יְהוָ֔ה מִתֹּ֖וךְ הַיַּרְדֵּ֑ן נִתְּק֗וּ כַּפֹּות֙ רַגְלֵ֣י הַכֹּהֲנִ֔ים אֶ֖ל הֶחָרָבָ֑ה וַיָּשֻׁ֜בוּ מֵי־הַיַּרְדֵּ֗ן לִמְקוֹמָם֙ וַיֵּלְכ֣וּ כִתְמ֔וֹל שִׁלְשֹׁ֖ום עַל־כָּל־גְּדוֹתָֽיו׃

נִתְּקוּ כַּפּוֹת רַגְלֵי הַכֹּהֲנִים מִן הַמַּיִם אֶל הֶחָרָבָה שֶׁאֲצָלָם, וַיָּשׁוּבוּ הַמַּיִם לִמְקוֹמָם; נִמְצָא, אֲרוֹן מִצַּד זֶה וְיִשְׂרָאֵל מִצַּד זֶה, נָשָׂא אֲרוֹן אֶת נוֹשְׂאָיו וְעָבַר. וְעַל דָּבָר זֶה נֶעֱנַשׁ עוּזָּא (שמואל ב ו ז) כְּשֶׁאָחַז בָּאָרוֹן, נוֹשְׂאָיו נָשָׂא, עַצְמוֹ לֹא כָּל שֶׁכֵּן.

י״ט וְהָעָ֗ם עָל֤וּ מִן־הַיַּרְדֵּן֙ בֶּעָשׂ֣וֹר לַחֹ֔דֶשׁ הָרִאשֹׁ֖ון וַיַּחֲנ֣וּ בַגִּלְגָּ֑ל בִּקְצֵ֥ה מִזְרַ֖ח יְרִיחֹֽו׃

כ׳ וְאֵת֙ שְׁתֵּ֣ים עֶשְׂרֵ֔ה הָאֲבָנִ֖ים הָאֵ֑לֶּה אֲשֶׁ֥ר לָקְח֛וּ מִן־הַיַּרְדֵּ֖ן הֵקִ֥ים יְהוֹשֻׁ֖עַ בַּגִּלְגָּֽל׃

הֵקִים יְהוֹשֻׁעַ בַּגִּלְגָּל הוּא הַמָּלוֹן אֲשֶׁר לָנוּ בּוֹ הַלַּיְלָה.

כ״א וַיֹּ֣אמֶר אֶל־בְּנֵ֣י יִשְׂרָאֵ֔ל לֵאמֹ֖ר אֲשֶׁ֣ר יִשְׁאָלוּן֩ בְּנֵיכֶ֨ם מָחָ֜ר אֶת־אֲבֹותָ֗ם לֵאמֹר֙ מָ֣ה הָאֲבָנִ֖ים הָאֵֽלֶּה׃

כ״ב וְהֹודַעְתֶּ֖ם אֶת־בְּנֵיכֶ֣ם לֵאמֹ֑ר בַּיַּבָּשָׁ֥ה עָבַ֛ר יִשְׂרָאֵ֥ל אֶת־הַיַּרְדֵּ֖ן הַזֶּֽה׃

כ״ג אֲשֶׁר־הוֹבִישׁ יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם אֶת־מֵי הַיַּרְדֵּן מִפְּנֵיכֶם עַד־עׇבְרְכֶם כַּאֲשֶׁר עָשָׂה יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם לְיַם־סוּף אֲשֶׁר־הוֹבִישׁ מִפָּנֵינוּ עַד־עׇבְרֵנוּ׃

כ״ד לְמַעַן דַּעַת כׇּל־עַמֵּי הָאָרֶץ אֶת־יַד יְהוָה כִּי חֲזָקָה הִיא לְמַעַן יְרָאתֶם אֶת־יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם כׇּל־הַיָּמִים׃ {פ}

פרק ה׳

א׳ וַיְהִי כִשְׁמֹעַ כׇּל־מַלְכֵי הָאֱמֹרִי אֲשֶׁר בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן יָמָּה וְכׇל־מַלְכֵי הַכְּנַעֲנִי אֲשֶׁר עַל־הַיָּם אֵת אֲשֶׁר־הוֹבִישׁ יְהוָה אֶת־מֵי הַיַּרְדֵּן מִפְּנֵי בְנֵי־יִשְׂרָאֵל עַד־[עׇבְרָם] (עברנו) וַיִּמַּס לְבָבָם וְלֹא־הָיָה בָם עוֹד רוּחַ מִפְּנֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל׃ {פ}

אֲשֶׁר בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן יָמָּה לְצַד שֶׁעָבְרוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, הוּא צַד שֶׁל מַעֲרָבִי, וְעַד עַכְשָׁיו הָיוּ בְּעֵבֶר מִזְרָחִי.

ב׳ בָּעֵת הַהִיא אָמַר יְהוָה אֶל־יְהוֹשֻׁעַ עֲשֵׂה לְךָ חֲרֻבוֹת צֻרִים וְשׁוּב מֹל אֶת־בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל שֵׁנִית׃

חֲרֻבוֹת צֻרִים כְּתַרְגּוּמוֹ: אִזְמֶלְיָן חֲרִיפִין, וְכֵן (תהלים פט מד): אַף תָּשִׁיב צוּר חַרְבּוֹ, כְּשֶׁהַחֲרִיפוּת נָהְפָּךְ לַצְּדָדִין וְאֵינוֹ חוֹתֵךְ יָפֶה, וְכֵן (ישעיהו נד יז): כָּל כְּלִי יוּצַר עָלַיִךְ.

שֵׁנִית שֶׁמָּלוּ כְּבָר בְּלֵיל יְצִיאָתָם מִמִּצְרַיִם קֹדֶם גְּדוֹל יַחַד, וְזוֹ פַּעַם שֵׁנִית, שֶׁכָּל הָאַרְבָּעִים שָׁנָה שֶׁהָיוּ בַּמִּדְבָּר לֹא נָשְׁבָה לָהֶם רוּחַ צְפוֹנִית וְלֹא הָיָה לָהֶם יוֹם נוֹחַ לָמוּל, כְּמוֹ שֶׁשָּׁנִינוּ בִּיבָמוֹת (עא ב). וְרַבּוֹתֵינוּ אָמְרוּ (שם): שֵׁנִית זוֹ פְּרִיעַת מִילָה שֶׁלֹּא נִתְּנָה לְאַבְרָהָם אָבִינוּ.

ג׳ וַיַּעַשׂ־לוֹ יְהוֹשֻׁעַ חֲרֻבוֹת צֻרִים וַיָּמָל אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶל־גִּבְעַת הָעׇרְלוֹת׃

גִּבְעַת הָעׇרְלוֹת עַל שֵׁם הַמְּאוֹרָע נִקְרָא, שֶׁנַּעֲשָׂה כְּמִין גִּבְעָה.

ד׳ וְזֶה הַדָּבָר אֲשֶׁר־מָל יְהוֹשֻׁעַ כׇּל־הָעָם הַיֹּצֵא מִמִּצְרַיִם הַזְּכָרִים כֹּל | אַנְשֵׁי הַמִּלְחָמָה מֵתוּ בַמִּדְבָּר׀ בַּדֶּרֶךְ בְּצֵאתָם מִמִּצְרָיִם׃

וְזֶה הַדָּבָר עַל יְדֵי דִּבּוּר מָל אוֹתָם, אָמַר לָהֶם: סְבוּרִים אַתֶּם לִירַשׁ אֶת הָאָרֶץ עַרֵלִים, לֹא כָּךְ נֶאֱמַר לְאַבְרָהָם (בראשית יז ט): וְאַתָּה אֶת־בְּרִיתִי תִּשְׁמֹר וְגוֹמֵר (שם שם ח), וְנָתַתִּי לְךָ וּלְזַרְעֲךָ אַחֲרֶיךָ אֵת אֶרֶץ מְגֻרֶיךָ.

כׇּל הָעָם הַיּוֹצֵא לֹא הָיָה אֶחָד מֵהֶם כָּאן, שֶׁכֻּלָּם מֵתוּ, וְהֵם הָיוּ מוּלִים, שֶׁנֶּאֱמַר: כִּי מֻלִים הָיוּ.

ה׳ כִּי־מֻלִים הָיוּ כׇּל־הָעָם הַיֹּצְאִים וְכׇל־הָעָם הַיִּלּוֹדִים בַּמִּדְבָּר בַּדֶּרֶךְ בְּצֵאתָם מִמִּצְרַיִם לֹא־מָלוּ׃

לֹא מָלוּ כְּמוֹ שֶׁפֵּירַשְׁתִּי, שֶׁלֹּא נִשְׁבָּה רוּחַ צְפוֹנִית, וְהֵם שֶׁמָּלוּ עַכְשָׁיו.

ו׳ כִּי | אַרְבָּעִים שָׁנָה הָלְכוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל בַּמִּדְבָּר עַד־תֹּם כׇּל־הַגּוֹי אַנְשֵׁי הַמִּלְחָמָה׀ הַיֹּצְאִים מִמִּצְרַיִם אֲשֶׁר לֹא־שָׁמְעוּ בְּקוֹל יְהוָה אֲשֶׁר נִשְׁבַּע יְהוָה׀ לָהֶם לְבִלְתִּי הַרְאוֹתָם אֶת־הָאָרֶץ אֲשֶׁר נִשְׁבַּע יְהוָה לַאֲבוֹתָם׀ לָתֶת לָנוּ אֶרֶץ זָבַת חָלָב וּדְבָשׁ׃

ז׳ וְאֶת־בְּנֵיהֶם׀ הֵקִים תַּחְתָּם אֹתָם מָל יְהוֹשֻׁעַ כִּי־עׇרְלִים הָיוּ כִּי לֹא־מָלוּ אוֹתָם בַּדָּרֶךְ׃

וְאֶת בְּנֵיהֶם הֵקִים תַּחְתָּם וְאֶת בְּנֵיהֶם שֶׁהֵקִים תַּחְתֵּיהֶם, הֵם הַיְלוּדִים בַּמִּדְבָּר, אוֹתָם מָל יְהוֹשֻׁעַ.

ח׳ וַיְהִי כַּאֲשֶׁר־תַּמּוּ כׇּל־הַגּוֹי לְהִמּוֹל וַיֵּשְׁבוּ תַחְתָּם בַּמַּחֲנֶה עַד חֳיוֹתָם׃ {פ}

וַיֵּשְׁבוּ תַחְתָּם (תַּרְגּוּם:) בַּאֲתַרְהוֹן, וְלֹא צָרוּ עַל הָעִיר.

עַד חֳיוֹתָם מִן הַמַּכָּה.

ט׳ וַיֹּאמֶר יְהוָה׀ אֶל־יְהוֹשֻׁעַ הַיּוֹם גַּלּוֹתִי אֶת־חֶרְפַּת מִצְרַיִם מֵעֲלֵיכֶם וַיִּקְרָא שֵׁם הַמָּקוֹם הַהוּא׀ גִּלְגָּל עַד הַיּוֹם הַזֶּה׃

גַּלּוֹתִי הֲסִירוֹתִי אֶת חֶרְפַּת מִצְרַיִם, שֶׁהָיוּ אוֹמְרִים: רְאוּ כִּי רָעָה נָגֵד פְּנֵיכֶם, כּוֹכָב אֶחָד יֵשׁ שֶׁשְּׁמוֹ 'רָעָה' וְהוּא סִימָן שֶׁל דָּם, רוֹאִין אָנוּ אוֹתוֹ עֲלֵיכֶם בַּמִּדְבָּר, וְהוּא שֶׁאָמַר מֹשֶׁה בַּמִּדְבָּר (שמות לב יב): לָמָּה יֹאמְרוּ מִצְרַיִם לֵאמֹר בְּרָעָה הוֹצִיאָם, וְהֵם אֵינָם יוֹדְעִים שֶׁהוּא דַּם מִילָה, וּכְשֶׁמָּלוּ בִּימֵי יְהוֹשֻׁעַ וּבָא אוֹתוֹ הַדָּם הוּסְרָה אוֹתָהּ הַחֶרְפָּה שֶׁעַדַיִן עֵרֶב רַב שֶׁעָלוּ עִמָּהֶם הָיוּ מוֹנִים לָהֶם, כָּךְ דָּרַשׁ רַבִּי מֹשֶׁה הַדַּרְשָׁן.

גְּלוּתִי הֲסִירוֹתִי, כְּמוֹ: (תהלים קיט כב), גַּל מֵעָלַי חֶרְפָּה: (בראשית כט י), וַיָּגֶל אֶת הָאֶבֶן.

י **וַיַּחֲנוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל בַּגִּלְגָּל וַיַּעֲשׂוּ אֶת־הַפֶּסַח בְּאַרְבָּעָה עָשָׂר יוֹם לַחֹדֶשׁ בָּעֶרֶב בְּעַרְבוֹת יְרִיחוֹ:**

יא **וַיֹּאכְלוּ מֵעֲבוּר הָאָרֶץ מִמָּחֳרַת הַפֶּסַח מַצּוֹת וְקָלוּי בְּעֶצֶם הַיּוֹם הַזֶּה:**

מִמָּחֳרַת הַפֶּסַח יוֹם הַנָּפַת הָעוֹמֶר, שֶׁהִקְרִיבוּ עוֹמֶר תְּחִלָּה וּמִז׳ בַּאֲדָר שֶׁמֵּת מֹשֶׁה, שֶׁפָּסַק הַמָּן, הָיוּ מִסְתַּפְּקִין עַד עַכְשָׁיו מִמָּן שֶׁבִּכְלֵיהֶם שֶׁלָּקְטוּ בְּשִׁבְעָה בַּאֲדָר, שֶׁנֶּאֱמַר (שמות טז לה): אֶת הַמָּן אָכְלוּ אַרְבָּעִים שָׁנָה, וַהֲלֹא מ׳ שָׁנָה חָסֵר שְׁלֹשִׁים יוֹם, שֶׁהֲרֵי תְּחִלַּת יְרִידַת הַמָּן בְּט״ו בְּאִיָּיר, אֱמוֹר מֵעַתָּה, בַּחֲרָרָה שֶׁהוֹצִיאוּ יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם טָעֲמוּ טַעַם מָן.

יב **וַיִּשְׁבֹּת הַמָּן מִמָּחֳרָת בְּאָכְלָם מֵעֲבוּר הָאָרֶץ וְלֹא־הָיָה עוֹד לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל מָן וַיֹּאכְלוּ מִתְּבוּאַת אֶרֶץ כְּנַעַן בַּשָּׁנָה הַהִיא: {ס}**

וְלֹא הָיָה עוֹד לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל מָן לְפִיכָךְ: וַיֹּאכְלוּ מֵעֲבוּר הָאָרֶץ, אִם הָיָה לָהֶם מָן לֹא הָיוּ אוֹכְלִים מִן הַתְּבוּאָה, שֶׁהַמָּן הָיָה נוֹחַ לָהֶם, מָשָׁל אוֹמֵר לַתִּינוֹק: מִפְּנֵי מָה אַתָּה אוֹכֵל פַּת שְׁעוֹרִין, לְפִי שֶׁאֵין לִי פַּת חִטִּין, לְכָךְ נֶאֱמַר: וְלֹא הָיָה עוֹד וְגוֹ׳.

יג **וַיְהִי בִּהְיוֹת יְהוֹשֻׁעַ בִּירִיחוֹ וַיִּשָּׂא עֵינָיו וַיַּרְא וְהִנֵּה־אִישׁ עֹמֵד לְנֶגְדּוֹ וְחַרְבּוֹ שְׁלוּפָה בְּיָדוֹ וַיֵּלֶךְ יְהוֹשֻׁעַ אֵלָיו וַיֹּאמֶר לוֹ הֲלָנוּ אַתָּה אִם־לְצָרֵינוּ:**

בִּהְיוֹת יְהוֹשֻׁעַ בִּירִיחוֹ מִכָּאן לְעִיבּוּרָהּ שֶׁל עִיר שֶׁהִיא מִן הָעִיר, שֶׁאִי אֶפְשָׁר לוֹמַר בְּתוֹךְ יְרִיחוֹ.*

הֲלָנוּ אַתָּה (תַּרְגּוּם:) הַלְמִסְעָדָנָא אַתְיָתָא.

יד **וַיֹּאמֶר | לֹא כִּי אֲנִי שַׂר־צְבָא־יְהוָה עַתָּה בָאתִי וַיִּפֹּל יְהוֹשֻׁעַ אֶל־פָּנָיו אַרְצָה וַיִּשְׁתָּחוּ וַיֹּאמֶר לוֹ מָה אֲדֹנִי מְדַבֵּר אֶל־עַבְדּוֹ:**

עַתָּה בָאתִי לְעֶזְרָתְךָ, שֶׁאֵין אָדָם יָכוֹל לְהִלָּחֵם עָלֶיהָ וּלְתוֹפְשָׂהּ לְהַפִּיל הַחוֹמָה, אֲבָל בִּימֵי מֹשֶׁה רַבְּךָ בָּאתִי וְלֹא חָפֵץ בִּי, שֶׁנֶּאֱמַר (שמות לג טו): אִם אֵין פָּנֶיךָ הֹלְכִים וְגוֹ׳.

טו **וַיֹּאמֶר שַׂר־צְבָא יְהוָה אֶל־יְהוֹשֻׁעַ שַׁל־נַעַלְךָ מֵעַל רַגְלֶךָ כִּי הַמָּקוֹם אֲשֶׁר אַתָּה עֹמֵד עָלָיו קֹדֶשׁ הוּא וַיַּעַשׂ יְהוֹשֻׁעַ כֵּן:**

שַׂר צְבָא ה׳ יִשְׂרָאֵל שֶׁהוּא צָבָא לַה׳, וּמִיכָאֵל הָיָה, שֶׁנֶּאֱמַר (דניאל י כא): מִיכָאֵל שַׂרְכֶם.

פרק ו׳

א **וִיְרִיחוֹ סֹגֶרֶת וּמְסֻגֶּרֶת מִפְּנֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֵין יוֹצֵא וְאֵין בָּא: {ס}**

סֹגֶרֶת וּמְסֻגֶּרֶת כְּתַרְגּוּמוֹ: אֲחִידָא בְּדָשִׁין דְּפַרְזְלָא, וּמִתְקְפָא בְּעִבְּרִין דִּנְחָשׁ.

ב **וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־יְהוֹשֻׁעַ רְאֵה נָתַתִּי בְיָדְךָ אֶת־יְרִיחוֹ וְאֶת־מַלְכָּהּ גִּבּוֹרֵי הֶחָיִל:**

ג **וְסַבֹּתֶם אֶת־הָעִיר כָּל אַנְשֵׁי הַמִּלְחָמָה הַקֵּיף אֶת־הָעִיר פַּעַם אֶחָת כֹּה תַעֲשֶׂה שֵׁשֶׁת יָמִים:**

ד **וְשִׁבְעָה כֹהֲנִים יִשְׂאוּ שִׁבְעָה שׁוֹפְרוֹת הַיֹּבְלִים לִפְנֵי הָאָרוֹן וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי תָּסֹבּוּ אֶת־הָעִיר שֶׁבַע פְּעָמִים וְהַכֹּהֲנִים יִתְקְעוּ בַּשּׁוֹפָרוֹת:**

הַיֹּבְלִים אֵילִים.

ה **וְהָיָה בִּמְשֹׁךְ | בְּקֶרֶן הַיּוֹבֵל (בשמעכם) [כְּשָׁמְעֲכֶם] אֶת־קוֹל הַשּׁוֹפָר יָרִיעוּ כָל־הָעָם תְּרוּעָה גְדוֹלָה וְנָפְלָה חוֹמַת הָעִיר תַּחְתֶּיהָ וְעָלוּ הָעָם אִישׁ נֶגְדּוֹ:**

בִּמְשֹׁךְ בִּתְקִיעָה אַחֲרוֹנָה, בְּהַאֲרִיךְ הַתּוֹקֵעַ אֶת הַקּוֹל.

תַּחְתֶּיהָ בִּמְקוֹמָהּ.

ו׳ וַיִּקַּ֗ח יְהוֹשֻׁעַ֙ בִּן־נ֔וּן אֶל־הַכֹּהֲנִ֖ים וַיֹּ֣אמֶר אֲלֵהֶ֑ם שְׂא֤וּ אֶת־אֲרוֹן֙ הַבְּרִ֔ית וְשִׁבְעָ֥ה כֹהֲנִ֖ים יִשְׂא֣וּ שִׁבְעָ֣ה שׁוֹפְר֑וֹת יִֽוְבְּל֖ים לִפְנֵ֥י אֲרוֹן֙ יְהוָ֔ה׃

ז׳ (ויאמרו) [וַיֹּ֣אמֶר] אֶל־הָעָ֗ם עִבְר֤וּ וְסֹבּוּ֙ אֶת־הָעִ֔יר וְהֶֽחָל֥וּץ יַעֲבֹ֖ר לִפְנֵ֥י אֲרוֹן֙ יְהוָ֔ה׃

ח׳ וַיְהִ֗י כְּאֶ֤מֶר יְהוֹשֻׁעַ֙ אֶל־הָעָ֔ם וְשִׁבְעָ֣ה הַכֹּהֲנִ֗ים נֹשְׂאִים֙ שִׁבְעָ֣ה שׁוֹפְר֔וֹת הַיִּוְבְּלִ֖ים לִפְנֵ֣י יְהוָ֑ה עָבְר֣וּ בַשּׁוֹפָר֔וֹת וַאֲר֥וֹן בְּרִית־יְהוָ֖ה הֹלֵ֥ךְ אַחֲרֵיהֶֽם׃

ט׳ וְהֶֽחָל֥וּץ הֹלֵ֖ךְ לִפְנֵ֣י הַכֹּהֲנִ֑ים (תקעו) [תֹּקְעִ֥י] הַשּׁוֹפָר֖וֹת וְהַמְאַסֵּ֥ף הֹלֵ֖ךְ אַחֲרֵ֣י הָאָר֑וֹן הָל֤וֹךְ וְתָקוֹעַ֙ בַּשּׁוֹפָר֔וֹת׃

> וְהֶֽחָל֥וּץ בְּנֵי רְאוּבֵן וּבְנֵי גָד הָיוּ עוֹבְרִים לִפְנֵיהֶם, לְפִי שֶׁהָיוּ בְּנֵי גָד גִּבּוֹרִים וּמַכִּים בִּזְרוֹעַ חֲזָקָה, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (דברים לג כ): וְטָרַף זְרוֹעַ אַף קָדְקֹד.

י׳ וְאֶת־הָעָ֣ם צִוָּ֔ה יְהוֹשֻׁ֖עַ לֵאמֹ֑ר לֹ֣א תָרִ֗יעוּ וְלֹא־תַשְׁמִ֤יעוּ אֶת־קוֹלְכֶם֙ וְלֹא־יֵצֵ֣א מִפִּיכֶ֣ם דָּבָ֔ר עַ֚ד י֣וֹם אָמְרִ֣י אֲלֵיכֶ֔ם הָרִ֖יעוּ וַהֲרִיעֻ֥תֶם׃

י״א וַיַּסֵּ֥ב אֲר֖וֹן יְהוָ֑ה אֶת־הָעִ֣יר הַקֵּ֔ף פַּ֖עַם אֶחָ֑ת וַיָּבֹ֣אוּ הַמַּחֲנֶ֔ה וַיָּלִ֖ינוּ בַּמַּחֲנֶֽה׃ {פ}

י״ב וַיַּשְׁכֵּ֤ם יְהוֹשֻׁעַ֙ בַּבֹּ֔קֶר וַיִּשְׂא֥וּ הַכֹּהֲנִ֖ים אֶת־אֲר֥וֹן יְהוָֽה׃

י״ג וְשִׁבְעָ֣ה הַכֹּהֲנִ֗ים נֹשְׂאִים֙ שִׁבְעָ֣ה שׁוֹפְר֔וֹת הַיִּבְלִ֖ים לִפְנֵ֣י אֲר֣וֹן יְהוָ֑ה הֹלְכִ֤ים הָלוֹךְ֙ וְתָקְע֣וּ בַשּׁוֹפָר֔וֹת וְהֶֽחָל֥וּץ הֹלֵ֖ךְ לִפְנֵיהֶ֑ם וְהַמְאַסֵּ֥ף הֹלֵ֖ךְ אַחֲרֵ֣י אֲר֣וֹן יְהוָ֔ה (הולך) [הָלוֹךְ] וְתָקוֹעַ֙ בַּשּׁוֹפָר֔וֹת׃

> וְהַמְאַסֵּף שֵׁבֶט דָּן הַנּוֹסֵעַ אַחֲרוֹן, וְהוּא מְאַסֵּף אֶת כָּל הַמִּתְעַכְּבִים הָאֲחֹרוֹנִים.

י״ד וַיָּסֹ֣בּוּ אֶת־הָעִ֣יר בַּיּ֣וֹם הַשֵּׁנִ֗י פַּ֚עַם אַחַ֔ת וַיָּשֻׁ֖בוּ הַמַּחֲנֶ֑ה כֹּ֥ה עָשׂ֖וּ שֵׁ֥שֶׁת יָמִֽים׃

ט״ו וַיְהִ֣י | בַּיּ֣וֹם הַשְּׁבִיעִ֗י וַיַּשְׁכִּ֙מוּ֙ כַּעֲלֹ֣ות הַשַּׁ֔חַר וַיָּסֹ֥בּוּ אֶת־הָעִ֖יר כַּמִּשְׁפָּ֣ט הַזֶּ֑ה שֶׁ֚בַע פְּעָמִ֔ים רַ֛ק בַּיּ֥וֹם הַה֖וּא סָבְב֥וּ אֶת־הָעִ֖יר שֶׁ֥בַע פְּעָמִֽים׃

> בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי שַׁבָּת הָיָה.

ט״ז וַיְהִ֕י בַּפַּ֖עַם הַשְּׁבִיעִ֑ית תָּקְע֣וּ הַכֹּהֲנִ֗ים בַּשּׁוֹפָר֔וֹת וַיֹּ֥אמֶר יְהוֹשֻׁ֖עַ אֶל־הָעָ֑ם הָרִ֣יעוּ כִּֽי־נָתַ֤ן יְהוָה֙ לָכֶ֣ם אֶת־הָעִ֔יר׃

י״ז וְהָיְתָ֤ה הָעִיר֙ חֵ֣רֶם הִ֔יא וְכָל־אֲשֶׁר־בָּ֖הּ לַיהוָ֑ה רַ֚ק רָחָ֣ב הַזּוֹנָ֔ה תִּחְיֶ֖ה הִ֣יא וְכָל־אֲשֶׁ֣ר אִתָּ֔הּ בַּבָּ֑יִת כִּ֣י הֶחְבֵּאתָ֔ה אֶת־הַמַּלְאָכִ֖ים אֲשֶׁ֥ר שָׁלָֽחְנוּ׃

> וְהָיְתָה הָעִיר חֵרֶם הֶקְדֵּשׁ, כִּי הַיּוֹם שַׁבַּת קֹדֶשׁ, וְרָאוּי לִהְיוֹת קֹדֶשׁ שָׁלָל הַנִּשְׁלָל בּוֹ.

י״ח וְרַ֕ק אַתֶּ֖ם שִׁמְר֣וּ מִן־הַחֵ֑רֶם פֶּן־תַּחֲרִ֙ימוּ֙ וּלְקַחְתֶּ֣ם מִן־הַחֵ֔רֶם וְשַׂמְתֶּ֛ם אֶת־מַחֲנֵ֥ה יִשְׂרָאֵ֖ל לְחֵ֑רֶם וַעֲכַרְתֶּ֖ם אותו׃

> וַעֲכַרְתֶּם לְשׁוֹן מַיִם עֲכוּרִים.

י״ט וְכֹ֣ל | כֶּ֣סֶף וְזָהָ֗ב וּכְלֵי֙ נְחֹ֣שֶׁת֔ וּבַרְזֶ֖ל קֹ֣דֶשׁ הֽוּא֙ לַיהוָ֔ה אוֹצַ֖ר יְהוָ֥ה יָבֹֽוא׃

כ׳ וַיָּ֣רַע הָעָ֔ם וַיִּתְקְע֖וּ בַּשּׁוֹפָר֑וֹת וַיְהִ֗י כִּשְׁמֹ֤עַ הָעָם֙ אֶת־ק֣וֹל הַשּׁוֹפָ֔ר וַיָּרִ֥יעוּ הָעָ֖ם תְּרוּעָ֣ה גְדוֹלָ֑ה וַתִּפֹּ֤ל הַחוֹמָה֙ תַּחְתֶּ֔יהָ וַיַּ֥עַל הָעָ֖ם הָעִ֑ירָה אִ֣ישׁ נֶגְדּ֔וֹ וַיִּלְכְּד֖וּ אֶת־הָעִֽיר׃

כ״א וַיַּחֲרִ֙ימוּ֙ אֶת־כָּל־אֲשֶׁ֣ר בָּעִ֔יר מֵאִ֥ישׁ וְעַד־אִשָּׁ֖ה מִנַּ֣עַר וְעַד־זָקֵ֑ן וְעַד־שׁ֣וֹר וָשֶׂ֔ה וַחֲמ֖וֹר לְפִי־חָֽרֶב׃

כ״ב וְלִשְׁנַיִם הָאֲנָשִׁים הַמְרַגְּלִים אֶת־הָאָרֶץ׀ אָמַר יְהוֹשֻׁעַ בֹּאוּ בֵּית־הָאִשָּׁה הַזּוֹנָה וְהוֹצִיאוּ מִשָּׁם אֶת־הָאִשָּׁה׀ וְאֶת־כָּל־אֲשֶׁר־לָהּ כַּאֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתֶּם לָהּ׃

כ״ג וַיָּבֹאוּ הַנְּעָרִים הַמְרַגְּלִים וַיֹּצִיאוּ אֶת־רָחָב וְאֶת־אָבִיהָ וְאֶת־אִמָּהּ וְאֶת־אַחֶיהָ׀ וְאֶת־כָּל־אֲשֶׁר־לָהּ וְאֶת כָּל־מִשְׁפְּחוֹתֶיהָ הוֹצִיאוּ וַיַּנִּיחוּם מִחוּץ לְמַחֲנֵה יִשְׂרָאֵל׃

> **וַיָּבֹאוּ הַנְּעָרִים הַמְרַגְּלִים** כָּאן הָיוּ צְרִיכִים זֵירוּז וְנַעֲשׂוּ כְּנְעָרִים זְרִיזִים, וּבַלַּיְלָה הָרִאשׁוֹן הָיוּ כְּמַלְאָכִים שֶׁשָּׁמְרוּ עַצְמָן מִן הָעֲבֵירָה עִם רָחָב הַזּוֹנָה, לְכָךְ נִקְרְאוּ שָׁם מַלְאָכִים, וּלְכָךְ נִקְרְאוּ: אֲנָשִׁים, מַלְאָכִים, נְעָרִים.

כ״ד וְהָעִיר שָׂרְפוּ בָאֵשׁ וְכָל־אֲשֶׁר־בָּהּ רַק | הַכֶּסֶף וְהַזָּהָב וּכְלֵי הַנְּחֹשֶׁת׀ וְהַבַּרְזֶל נָתְנוּ אוֹצַר בֵּית־יְהוָה׃

כ״ה וְאֶת־רָחָב הַזּוֹנָה וְאֶת־בֵּית אָבִיהָ וְאֶת־כָּל־אֲשֶׁר־לָהּ׀ הֶחֱיָה יְהוֹשֻׁעַ וַתֵּשֶׁב׀ בְּקֶרֶב יִשְׂרָאֵל עַד הַיּוֹם הַזֶּה כִּי הָחְבִּיאָה׀ אֶת־הַמַּלְאָכִים אֲשֶׁר־שָׁלַח יְהוֹשֻׁעַ לְרַגֵּל אֶת־יְרִיחוֹ׃ {פ}

כ״ו וַיִּשְׁבַּע יְהוֹשֻׁעַ בָּעֵת הַהִיא לֵאמֹר אָרוּר הָאִישׁ לִפְנֵי יְהוָה אֲשֶׁר יָקוּם׀ וּבָנָה אֶת־הָעִיר הַזֹּאת׀ אֶת־יְרִיחוֹ בִּבְכֹרוֹ יְיַסְּדֶנָּה וּבִצְעִירוֹ יַצִּיב דְּלָתֶיהָ׃ {ס}

> **בִּבְכֹרוֹ יְיַסְּדֶנָּה וּבִצְעִירוֹ** בְּתְחִלַּת יְסוֹד שֶׁיִּבְנֶה בָּהּ יָמוּת בְּנוֹ הַבְּכוֹר, וְיִקְבְּרֶנּוּ וְיֵלֵךְ עַד שֶׁיָּמוּת הַצָּעִיר בְּגִמַר הַמְּלָאכָה, הֵיא הַצָּבַת הַדְּלָתוֹת.

כ״ז וַיְהִי יְהוָה אֶת־יְהוֹשֻׁעַ וַיְהִי שָׁמְעוֹ בְּכֹל־הָאָרֶץ׃

פרק ז׳

א׳ וַיִּמְעֲלוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל מַעַל בַּחֵרֶם וַיִּקַּח עָכָן בֶּן־כַּרְמִי׀ בֶּן־זַבְדִּי בֶן־זֶרַח לְמַטֵּה יְהוּדָה׀ מִן־הַחֵרֶם וַיִּחַר־אַף יְהוָה בִּבְנֵי יִשְׂרָאֵל׃ {ס}

ב׳ וַיִּשְׁלַח יְהוֹשֻׁעַ אֲנָשִׁים מִירִיחוֹ הָעַי אֲשֶׁר עִם־בֵּית אָוֶן׀ מִקֶּדֶם לְבֵית־אֵל וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם׀ לֵאמֹר עֲלוּ וְרַגְּלוּ אֶת־הָאָרֶץ וַיַּעֲלוּ׀ הָאֲנָשִׁים וַיְרַגְּלוּ אֶת־הָעָי׃

> **עִם בֵּית אָוֶן** אֵצֶל בֵּית אָוֶן.
>
> **מִקֶּדֶם לְבֵית אֵל** מִמִּזְרַח לְבֵית אֵל.

ג׳ וַיָּשֻׁבוּ אֶל־יְהוֹשֻׁעַ וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו֮ אַל־יַעַל כָּל־הָעָם כְּאַלְפַּיִם אִישׁ אוֹ כִשְׁלֹשֶׁת אֲלָפִים אִישׁ יַעֲלוּ וְהַכּוּ אֶת־הָעַי אַל־תְּיַגַּע שָׁמָּה׀ אֶת־כָּל־הָעָם כִּי מְעַט הֵמָּה׃

ד׳ וַיַּעֲלוּ מִן־הָעָם׀ שָׁמָּה כִּשְׁלֹשֶׁת אֲלָפִים אִישׁ וַיָּנֻסוּ לִפְנֵי אַנְשֵׁי הָעָי׃

ה׳ וַיַּכּוּ מֵהֶם אַנְשֵׁי הָעַי כִּשְׁלֹשִׁים וְשִׁשָּׁה׀ אִישׁ וַיִּרְדְּפוּם לִפְנֵי הַשַּׁעַר׀ עַד־הַשְּׁבָרִים וַיַּכּוּם בַּמּוֹרָד וַיִּמַּס לְבַב־הָעָם וַיְהִי לְמָיִם׃

> **עַד הַשְּׁבָרִים** (תַּרְגּוּם:) עַד דְּתַבְרוּנוֹן.*

ו׳ וַיִּקָּרַע יְהוֹשֻׁעַ שִׂמְלֹתָיו וַיִּפֹּל עַל־פָּנָיו אַרְצָה לִפְנֵי אֲרוֹן יְהוָה׀ עַד־הָעֶרֶב הוּא וְזִקְנֵי יִשְׂרָאֵל וַיַּעֲלוּ עָפָר עַל־רֹאשָׁם׃

ז׳ וַיֹּאמֶר יְהוֹשֻׁעַ אֲהָהּ | אֲדֹנָי יֱהוִה לָמָּה הֵעֲבַרְתָּ הַעֲבֵר אֶת־הָעָם הַזֶּה׀ אֶת־הַיַּרְדֵּן לָתֵת אֹתָנוּ בְּיַד הָאֱמֹרִי לְהַאֲבִדֵנוּ וְלוּ׀ הוֹאַלְנוּ וַנֵּשֶׁב בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן׃

> **וְלוּ הוֹאַלְנוּ** הַלְוַאי נִמְלַכְנוּ לָשֶׁבֶת בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן מִזְּרָחָה, בְּאֶרֶץ סִיחוֹן וְעוֹג שֶׁנִּכְבְּשָׁה כְּבָר.

ח׳ כִּי אֲדֹנָי מֶה אֹמַר אַחֲרֵי אֲשֶׁר הָפַךְ יִשְׂרָאֵל עֹרֶף לִפְנֵי אֹיְבָיו׃

ט׳ וְיִשְׁמְעוּ הַכְּנַעֲנִי וְכֹל יֹשְׁבֵי הָאָרֶץ וְנָסַבּוּ עָלֵינוּ וְהִכְרִיתוּ אֶת־שְׁמֵנוּ מִן־הָאָרֶץ וּמָה־תַּעֲשֶׂה לְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל׃

> **וּמַה תַּעֲשֶׂה לְשִׁמְךָ** הַמְשׁוּתָּף בִּשְׁמֵנוּ, זֶהוּ מִדְרָשׁוֹ. וּפְשׁוּטוֹ וּמַה תַּעֲשֶׂה לְשֵׁם גְּבוּרָתְךָ שֶׁיָּצָא כְּבָר, וְעַתָּה יֹאמְרוּ תָּשַׁשׁ כֹּחוֹ.

י׳ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־יְהוֹשֻׁעַ קֻם לָךְ לָמָּה זֶּה אַתָּה נֹפֵל עַל־פָּנֶיךָ׃

> **קֻם לָךְ** קֻם לְךָ כְּתִיב, עָמַד לְךָ מַה שֶׁהִתְפַּלַּלְתָּ לְפָנַי וְהִזְכַּרְתָּ. דָּבָר אַחֵר: עָמַדְתָּ לְךָ בַּמַּחֲנֶה וְלֹא יָצָאתָ עִמָּהֶם, וַאֲנִי אָמַרְתִּי: (במדבר כז יז), אֲשֶׁר יוֹצִיאֵם וַאֲשֶׁר יְבִיאֵם, (דברים לא כג): כִּי אַתָּה תָּבִיא אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל... וְאָנֹכִי אֶהְיֶה עִמְּךָ: (שם ג כח), כִּי הוּא יַעֲבֹר לִפְנֵי הָעָם הַזֶּה וְהוּא יַנְחִיל אוֹתָם אִם תֵּלֵךְ אַתָּה לְפָנֵיהֶם יַצְלִיחוּ, וְאִם לָאו לֹא יַצְלִיחוּ. דָּבָר אַחֵר: **קֻם לָךְ** בִּשְׁבִילְךָ זֹאת לָהֶם, לֹא אָמַרְתִּי לְךָ לְהַקְדִּישׁ שְׁלַל הָעִיר.

י״א חָטָא יִשְׂרָאֵל וְגַם עָבְרוּ אֶת־בְּרִיתִי אֲשֶׁר צִוִּיתִי אוֹתָם וְגַם לָקְחוּ מִן־הַחֵרֶם וְגַם גָּנְבוּ וְגַם כִּחֲשׁוּ וְגַם שָׂמוּ בִכְלֵיהֶם׃

י״ב וְלֹא יָכְלוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לָקוּם לִפְנֵי אֹיְבֵיהֶם עֹרֶף יִפְנוּ לִפְנֵי אֹיְבֵיהֶם כִּי הָיוּ לְחֵרֶם לֹא אוֹסִיף לִהְיוֹת עִמָּכֶם אִם־לֹא תַשְׁמִידוּ הַחֵרֶם מִקִּרְבְּכֶם׃

י״ג קֻם קַדֵּשׁ אֶת־הָעָם וְאָמַרְתָּ הִתְקַדְּשׁוּ לְמָחָר כִּי כֹה אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל חֵרֶם בְּקִרְבְּךָ יִשְׂרָאֵל לֹא תוּכַל לָקוּם לִפְנֵי אֹיְבֶיךָ עַד־הָסִירְכֶם הַחֵרֶם מִקִּרְבְּכֶם׃

י״ד וְנִקְרַבְתֶּם בַּבֹּקֶר לְשִׁבְטֵיכֶם וְהָיָה הַשֵּׁבֶט אֲשֶׁר־יִלְכְּדֶנּוּ יְהוָה יִקְרַב לַמִּשְׁפָּחוֹת וְהַמִּשְׁפָּחָה אֲשֶׁר־יִלְכְּדֶנָּה יְהוָה תִּקְרַב לַבָּתִּים וְהַבַּיִת אֲשֶׁר יִלְכְּדֶנּוּ יְהוָה יִקְרַב לַגְּבָרִים׃

> **לַבָּתִּים** יֵשׁ בְּמִשְׁפָּחָה אַחַת הַרְבֵּה בָּתֵּי אָבוֹת.
>
> **לַגְּבָרִים** לְרָאשֵׁי גּוּלְגּוֹלֶת, כָּל אַנְשֵׁי הַבַּיִת יָבֹאוּ לַגּוֹרָל.

ט״ו וְהָיָה הַנִּלְכָּד בַּחֵרֶם יִשָּׂרֵף בָּאֵשׁ אֹתוֹ וְאֶת־כָּל־אֲשֶׁר־לוֹ כִּי עָבַר אֶת־בְּרִית יְהוָה וְכִי־עָשָׂה נְבָלָה בְּיִשְׂרָאֵל׃

> (תוספת) **יִשָּׂרֵף בָּאֵשׁ** הָאֹהֶל וְהַמַּטַלְטְלִין.
>
> **אֹתוֹ וְאֶת כָּל אֲשֶׁר לוֹ** כַּדִּין הַמְפוֹרָשׁ לְמַטָּה (להלן פסוק כה): אוֹתוֹ וְהַבְּהֵמָה בְּסִקִילָה, וְהַזְּקֵף שֶׁהוּא עַל ׳בָּאֵשׁ׳ מוֹכִיחַ שֶׁהוּא נִפְרָד ׳מֵאוֹתוֹ׳, שֶׁכֵּן מָצִינוּ מִקְרָאוֹת שֶׁהַטַּעַם מְחַלְּקָן, כְּמוֹ (דברים יא ל): אַחֲרֵי דֶּרֶךְ מְבוֹא הַשָּׁמֶשׁ, שֶׁ׳אַחֲרֵי׳ מוּפְלָג ׳מִדֶּרֶךְ׳ עַל יְדֵי הַטַּעַם, וְכֵן פִּתְרוֹנוֹ: הַנִּלְכָּד בַּחֵרֶם יִשָּׂרֵף בָּאֵשׁ, הָרָאוּי לִישָׂרֵף כְּמוֹ שֶׁמְּפֹרָשׁ לְמַטָּה.
>
> **אֹתוֹ וְאֶת כָּל אֲשֶׁר לוֹ** כַּדִּין הָאָמוּר לְמַטָּה, וְזֶה מִקְרָא קָצָר, וְדוֹמֶה לוֹ (שמואל ב ה ח): כָּל מַכֵּה יְבֻסִי וְיִגַּע בַּצִּנּוֹר, לֹא פִּירַשׁ מַה יִּהְיֶה לוֹ. וּבְדִבְרֵי הַיָּמִים (א יא ו) פֵּירַשׁ: יִהְיֶה לְרֹאשׁ, אַף כָּאן לֹא פֵּירַשׁ מַה יִּהְיֶה בְּ׳אוֹתוֹ וְכָל אֲשֶׁר לוֹ׳ וּלְמַטָּה פֵּירַשׁ.

ט״ז וַיַּשְׁכֵּם יְהוֹשֻׁעַ בַּבֹּקֶר וַיַּקְרֵב אֶת־יִשְׂרָאֵל לִשְׁבָטָיו וַיִּלָּכֵד שֵׁבֶט יְהוּדָה׃

> **וַיַּקְרֵב אֶת יִשְׂרָאֵל** לִפְנֵי הַחֹשֶׁן, מָקוֹם שֶׁהַשְּׁבָטִים כְּתוּבִים, וּמָסַר לוֹ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא סִימָן, שֶׁהַשֵּׁבֶט שֶׁחָטָא אַבְנוֹ כָּהָה, וְכָהֲתָה אַבְנוֹ שֶׁל יְהוּדָה.

י״ז וַיַּקְרֵב אֶת־מִשְׁפַּחַת יְהוּדָה וַיִּלְכֹּד אֶת מִשְׁפַּחַת הַזַּרְחִי וַיַּקְרֵב אֶת־מִשְׁפַּחַת הַזַּרְחִי לַגְּבָרִים וַיִּלָּכֵד זַבְדִּי׃

> **וַיַּקְרֵב אֶת מִשְׁפַּחַת יְהוּדָה** לְגוֹרָל אֶחָד קֵרֵב רָאשֵׁי הַמִּשְׁפָּחוֹת, אָדָם אֶחָד מִכָּל הַמִּשְׁפָּחָה וְהִטִּילוּ גּוֹרָל עַל מִי יִפּוֹל, וְאַחַר כָּךְ עַל כָּל בָּתֵּי אָבוֹת שֶׁל אוֹתָהּ מִשְׁפָּחָה, וּבָא אָדָם אֶחָד מִכָּל בֵּית אָב לְגוֹרָל, וְאַחַר כֵּן בָּאוּ כָּל אַנְשֵׁי אוֹתוֹ הַבַּיִת.

י״ח וַיַּקְרֵב אֶת־בֵּיתוֹ לַגְּבָרִים וַיִּלָּכֵד עָכָן בֶּן־כַּרְמִי בֶן־זַבְדִּי בֶּן־זֶרַח לְמַטֵּה יְהוּדָה׃

י״ט וַיֹּאמֶר יְהוֹשֻׁעַ אֶל־עָכָן בְּנִי שִׂים־נָא כָבוֹד לַיהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל וְתֶן־לוֹ תוֹדָה וְהַגֶּד־נָא לִי מֶה עָשִׂיתָ אַל־תְּכַחֵד מִמֶּנִּי׃

שִׂים־נָא כְבוֹד הִתְחִיל לְהוֹצִיא לַעַז עַל הַגּוֹרָל, אָמַר לוֹ: בְּגוֹרָל אַתָּה בָּא עָלַי, אַתָּה וְאֶלְעָזָר הַכֹּהֵן גְּדוֹלֵי הַדּוֹר אַתֶּם; הַטֵּל הַגּוֹרָל עַל שְׁנֵיכֶם, וְיִפּוֹל עַל הָאֶחָד. אָמַר לוֹ: שִׂים־נָא כְבוֹד, בְּבַקָּשָׁה מִמְּךָ, אַל תּוֹצִיא לַעַז עַל הַגּוֹרָלוֹת שֶׁבּוֹ עֲתִידָה הָאָרֶץ לְיֵחָלֵק.

כ **וַיַּעַן עָכָן אֶת־יְהוֹשֻׁעַ וַיֹּאמַר אָמְנָה אָנֹכִי חָטָאתִי לַיהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל וְכָזֹאת וְכָזֹאת עָשִׂיתִי:**

וַיַּעַן עָכָן רָאָה בְּנֵי יְהוּדָה נֶאֱסָפִים לְמִלְחָמָה, אָמַר: מוּטָב שֶׁאָמוּת אֲנִי לְבַדִּי וְאַל יֵהָרְגוּ כַּמָּה אֲלָפִים מִיִּשְׂרָאֵל.

וְכָזֹאת וְכָזֹאת עָשִׂיתִי גַּם בַּחֲרָמִים אֲחֵרִים בִּימֵי מֹשֶׁה, שֶׁנֶּאֱמַר (במדבר כא ב): וְהַחֲרַמְתִּי אֶת עָרֵיהֶם.

כ״א (וארא) [וַיַּרְא] בַּשָּׁלָל אַדֶּרֶת שִׁנְעָר אַחַת טוֹבָה וּמָאתַיִם שְׁקָלִים כֶּסֶף וּלְשׁוֹן זָהָב אֶחָד חֲמִשִּׁים שְׁקָלִים מִשְׁקָלוֹ וָאֶחְמְדֵם וָאֶקָּחֵם וְהִנָּם טְמוּנִים בָּאָרֶץ בְּתוֹךְ הָאָהֳלִי וְהַכֶּסֶף תַּחְתֶּיהָ:

וָאַרְא בַּשָּׁלָל הִתְבּוֹנַנְתִּי בְּמַה שֶּׁכָּתוּב בַּתּוֹרָה (דברים כ יד): וְאָכַלְתָּ [אֶת־שְׁלַל] וְגוֹ׳.

אַדֶּרֶת שִׁנְעָר תַּרְגּוּמוֹ: אִיצְטְלָא (דְּמֵילְתָא) בַּבְלִי, שֶׁכָּל מֶלֶךְ שֶׁלֹּא קָנָה לוֹ פַּלְטֵרִין בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, לֹא נִתְקָרְרָה דַּעְתּוֹ בְּמַלְכוּתוֹ, שֶׁנֶּאֱמַר (ירמיהו ג יט): וְאֶתֵּן־לְךָ אֶרֶץ חֶמְדָּה נַחֲלַת צְבִי צִבְאוֹת גּוֹיִם, וְהָיָה לְמֶלֶךְ בָּבֶל פַּלְטֵרִין בִּירִיחוֹ, וּכְשֶׁהָיָה בָּא לְכָאן לוֹבֵשׁ אוֹתָם.

כ״ב וַיִּשְׁלַח יְהוֹשֻׁעַ מַלְאָכִים וַיָּרֻצוּ הָאָהֳלָה וְהִנֵּה טְמוּנָה בְּאָהֳלוֹ וְהַכֶּסֶף תַּחְתֶּיהָ:

וַיָּרֻצוּ הָאָהֳלָה שֶׁלֹּא יַקְדִּימוּ שִׁבְטֵי יְהוּדָה וְיִטְלוּהָ מִשָּׁם לְהַכְחִישׁ אֶת הַגּוֹרָל.

כ״ג וַיִּקָּחוּם מִתּוֹךְ הָאֹהֶל וַיְבִאוּם אֶל־יְהוֹשֻׁעַ וְאֶל כָּל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיַּצִּקֻם לִפְנֵי יְהוָה:

וַיַּצִּקֻם (תַּרְגּוּם:) וְאַתְּיכוּנוּן, וְרַבּוֹתֵינוּ אָמְרוּ (סנהדרין מד א): בָּא וַחֲבָטָן לִפְנֵי הַמָּקוֹם, אָמַר לְפָנָיו: רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, עַל אֵלּוּ יִפָּלוּ רוּבָּן שֶׁל סַנְהֶדְרִין.

כ״ד וַיִּקַּח יְהוֹשֻׁעַ אֶת־עָכָן בֶּן־זֶרַח וְאֶת־הַכֶּסֶף וְאֶת־הָאַדֶּרֶת וְאֶת־לְשׁוֹן הַזָּהָב וְאֶת־בָּנָיו וְאֶת־בְּנֹתָיו וְאֶת־שׁוֹרוֹ וְאֶת־חֲמֹרוֹ וְאֶת־צֹאנוֹ וְאֶת־אָהֳלוֹ וְאֶת־כָּל־אֲשֶׁר־לוֹ וְכָל־יִשְׂרָאֵל עִמּוֹ וַיַּעֲלוּ אֹתָם עֵמֶק עָכוֹר:

וְאֶת בָּנָיו וְגוֹ׳ וְכָל יִשְׂרָאֵל לִרְאוֹת בְּרִדּוּיוֹ וְיִוָּסְרוּ מִלַּעֲשׂוֹת כָּמוֹהוּ.

וְאֶת שׁוֹרוֹ וְאֶת חֲמֹרוֹ לְאַבְּדָם, כְּמָה שֶׁנֶּאֱמַר (לעיל פסוק טו): וְהָיָה הַנִּלְכָּד בַּחֵרֶם יִשָּׂרֵף בָּאֵשׁ אֹתוֹ וְכָל אֲשֶׁר לוֹ.

כ״ה וַיֹּאמֶר יְהוֹשֻׁעַ מֻּה עֲכַרְתָּנוּ יַעְכָּרְךָ יְהוָה בַּיּוֹם הַזֶּה וַיִּרְגְּמוּ אֹתוֹ כָל־יִשְׂרָאֵל אֶבֶן וַיִּשְׂרְפוּ אֹתָם בָּאֵשׁ וַיִּסְקְלוּ אֹתָם בָּאֲבָנִים:

וַיִּרְגְּמוּ אֹתוֹ... אֶבֶן שֶׁחִלֵּל אֶת הַשַּׁבָּת.

וַיִּשְׂרְפוּ אֹתָם הָאֹהֶל וְהַמַּטַּלְטְלִין.

וַיִּסְקְלוּ אֹתָם הַשּׁוֹר וְהַבְּהֵמָה.

כ״ו וַיָּקִימוּ עָלָיו גַּל־אֲבָנִים גָּדוֹל עַד הַיּוֹם הַזֶּה וַיָּשָׁב יְהוָה מֵחֲרוֹן אַפּוֹ עַל־כֵּן קָרָא שֵׁם הַמָּקוֹם הַהוּא עֵמֶק עָכוֹר עַד הַיּוֹם הַזֶּה: {פ}

פרק ח׳

א׳ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־יְהוֹשֻׁעַ אַל־תִּירָא וְאַל־תֵּחָת קַח עִמְּךָ אֶת כָּל־עַם הַמִּלְחָמָה וְקוּם עֲלֵה הָעַי רְאֵה | נָתַתִּי בְיָדְךָ אֶת־מֶלֶךְ הָעַי וְאֶת־עַמּוֹ וְאֶת־עִירוֹ וְאֶת־אַרְצוֹ:

ב׳ וְעָשִׂיתָ לָעַי וּלְמַלְכָּהּ כַּאֲשֶׁר עָשִׂיתָ לִירִיחוֹ וּלְמַלְכָּהּ רַק־שְׁלָלָהּ וּבְהֶמְתָּהּ תָּבְזּוּ לָכֶם שִׂים־לְךָ אֹרֵב לָעִיר מֵאֲחֳרֶיהָ:

תָּבְזּוּ לָכֶם וְאַל תַּחֲרִימוּ הַשָּׁלָל עוֹד.

ג׳ וַיָּקָם יְהוֹשֻׁעַ וְכָל־עַם הַמִּלְחָמָה לַעֲלוֹת הָעָי וַיִּבְחַר יְהוֹשֻׁעַ שְׁלֹשִׁים אֶלֶף אִישׁ גִּבּוֹרֵי הַחָיִל וַיִּשְׁלָחֵם לָיְלָה:

ד׳ וַיְצַוּ אֹתָם לֵאמֹר רְאוּ אַתֶּם אֹרְבִים לָעִיר מֵאַחֲרֵי הָעִיר אַל־תִּרְחֲקוּ מִן־הָעִיר מְאֹד וְהְיִיתֶם כֻּלְּכֶם נְכֹנִים׃

ה׳ וַאֲנִי וְכָל־הָעָם אֲשֶׁר אִתִּי נִקְרַב אֶל־הָעִיר וְהָיָה כְּיֵצְאֵנוּ לִקְרָאתֵנוּ כַּאֲשֶׁר בָּרִאשֹׁנָה וְנָסְנוּ לְפָנֵיהֶם׃

ו׳ וְיָצְאוּ אַחֲרֵינוּ עַד הַתִּיקֵנוּ אוֹתָם מִן־הָעִיר כִּי יֹאמְרוּ נָסִים לְפָנֵינוּ כַּאֲשֶׁר בָּרִאשֹׁנָה וְנָסְנוּ לְפָנֵיהֶם׃

הַתִּיקֵנוּ אוֹתָם לְשׁוֹן תִּיק, שֶׁנּוֹצִיאֵם מִתִּיק הָעִיר, דישפורי״ר בְּלַעַז (לְהוֹצִיא, לִשְׁלוֹף). וְיֵשׁ לְפוֹתְרוֹ לְשׁוֹן נְתִיקָה, כְּמוֹ (ירמיהו יב ג): הַתִּיקֵם כְּצֹאן לְטִבְחָה.

ז׳ וְאַתֶּם תָּקֻמוּ מֵהָאוֹרֵב וְהוֹרַשְׁתֶּם אֶת־הָעִיר וּנְתָנָהּ יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם בְּיֶדְכֶם׃

וְהוֹרַשְׁתֶּם (תַּרְגּוּם:) וּתְתָרְכוּן.

ח׳ וְהָיָה כְּתָפְשְׂכֶם אֶת־הָעִיר תַּצִּיתוּ אֶת־הָעִיר בָּאֵשׁ כִּדְבַר יְהוָה תַּעֲשׂוּ רְאוּ צִוִּיתִי אֶתְכֶם׃

ט׳ וַיִּשְׁלָחֵם יְהוֹשֻׁעַ וַיֵּלְכוּ אֶל־הַמַּאְרָב וַיֵּשְׁבוּ בֵּין בֵּית־אֵל וּבֵין הָעַי מִיָּם לָעַי וַיָּלֶן יְהוֹשֻׁעַ בַּלַּיְלָה הַהוּא בְּתוֹךְ הָעָם׃

מִיָּם לָעַי שֶׁהָעַי מֻקֶּדֶם לְבֵית אֵל, וּבֵית אֵל מִיָּם לָעַי.

וַיָּלֶן יְהוֹשֻׁעַ בְּתוֹךְ הָעָם לִהְיוֹת נָכוֹן בְּהַשְׁכָּמַת הַבֹּקֶר.

י׳ וַיַּשְׁכֵּם יְהוֹשֻׁעַ בַּבֹּקֶר וַיִּפְקֹד אֶת־הָעָם וַיַּעַל הוּא וְזִקְנֵי יִשְׂרָאֵל לִפְנֵי הָעָם הָעָי׃

וַיַּעַל הוּא כְּמוֹ שֶׁאָמַר לוֹ הַמָּקוֹם, אִם הוּא עוֹבֵר לִפְנֵיהֶם עוֹבְרִין, וְאִם לָאו אֵין עוֹבְרִין.

י״א וְכָל־הָעָם הַמִּלְחָמָה אֲשֶׁר אִתּוֹ עָלוּ וַיִּגְּשׁוּ וַיָּבֹאוּ נֶגֶד הָעִיר וַיַּחֲנוּ מִצְּפוֹן לָעַי וְהַגַּי בֵּינוֹ וּבֵין הָעָי׃

י״ב וַיִּקַּח כַּחֲמֵשֶׁת אֲלָפִים אִישׁ וַיָּשֶׂם אוֹתָם אֹרֵב בֵּין בֵּית־אֵל וּבֵין הָעַי מִיָּם לָעִיר׃

וַיִּקַּח כַּחֲמֵשֶׁת אֲלָפִים אִישׁ אוֹרֵב אַחַר אוֹרֵב, אֶחָד קָרוֹב לָעִיר מֵחֲבֵירוֹ.

י״ג וַיָּשִׂימוּ הָעָם אֶת־כָּל־הַמַּחֲנֶה אֲשֶׁר מִצְּפוֹן לָעִיר וְאֶת־צַעֲקָבוֹ מִיָּם לָעִיר וַיֵּלֶךְ יְהוֹשֻׁעַ בַּלַּיְלָה הַהוּא בְּתוֹךְ הָעֲמָק׃

וַיָּשִׂימוּ הָעָם שִׂימָה זוֹ לְשׁוֹן הַזְמָנָה, סָמוּךְ לַחוֹמָה לְהִלָּחֵם, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר בְּבֶן הֲדַד (מלכים א כ ל): שִׂימוּ עַל הָעִיר, וַיָּשִׂימוּ.

וְאֶת צַעֲקָבוֹ וְאֶת אָרְבּוֹ, כְּמוֹ (בראשית כז לו): וַיַּעְקְבֵנִי.

וַיֵּלֶךְ יְהוֹשֻׁעַ בַּלַּיְלָה הַהוּא בְּתוֹךְ הָעֲמָק אָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ (סנהדרין מד ב) שֶׁלָּן בְּעוּמְקָהּ שֶׁל הֲלָכָה.

י״ד וַיְהִי כִּרְאוֹת מֶלֶךְ־הָעַי וַיְמַהֲרוּ וַיַּשְׁכִּימוּ וַיֵּצְאוּ אַנְשֵׁי־הָעִיר לִקְרַאת־יִשְׂרָאֵל לַמִּלְחָמָה הוּא וְכָל־עַמּוֹ לַמּוֹעֵד לִפְנֵי הָעֲרָבָה וְהוּא לֹא יָדַע כִּי־אֹרֵב לוֹ מֵאַחֲרֵי הָעִיר׃

לַמּוֹעֵד לִזְמַן הַיּוֹם, שֶׁנּוֹעֲצוּ יַחַד מֵאֶתְמוֹל בְּאוֹתוֹ שָׁעָה נֵצֵא, שֶׁהָיוּ מְנַחֲשִׁים וּמְעוֹנְנִים.

ט״ו וַיִּנָּגְעוּ יְהוֹשֻׁעַ וְכָל־יִשְׂרָאֵל לִפְנֵיהֶם וַיָּנֻסוּ דֶּרֶךְ הַמִּדְבָּר׃

וַיִּנָּגְעוּ לְשׁוֹן נֶגַע (כְּתַרְגּוּמוֹ:) וְאִתְבְּרוּ, הֶרְאוּ עַצְמָן כְּאִלּוּ הֵם נִגָּפִים לִפְנֵיהֶם.

ט״ז וַיִּזָּעֲקוּ כָּל־הָעָם אֲשֶׁר (בעיר) [בָּעַי] לִרְדֹּף אַחֲרֵיהֶם וַיִּרְדְּפוּ אַחֲרֵי יְהוֹשֻׁעַ וַיִּנָּתְקוּ מִן־הָעִיר׃

י״ז וְלֹא־נִשְׁאַר אִישׁ בָּעַי וּבֵית אֵל אֲשֶׁר לֹא־יָצְאוּ אַחֲרֵי יִשְׂרָאֵל וַיַּעַזְבוּ אֶת־הָעִיר פְּתוּחָה וַיִּרְדְּפוּ אַחֲרֵי יִשְׂרָאֵל׃ {פ}

י״ח וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־יְהוֹשֻׁעַ נְטֵה בַכִּידוֹן אֲשֶׁר־בְּיָדְךָ אֶל־הָעַי כִּי בְיָדְךָ אֶתְּנֶנָּה וַיֵּט יְהוֹשֻׁעַ בַּכִּידוֹן אֲשֶׁר־בְּיָדוֹ אֶל־הָעִיר׃

נְטֵה בַכִּידוֹן הוּא הָיָה סִימָן לָאוֹרֵב לָצֵאת מִן הַמַּאְרָב, בִּרְאוֹתוֹ הַכִּידוֹן נָטוּי עַל הָעִיר. **כִּידוֹן** שפיד״ו בְּלַעַז (רוֹמַח, חֲנִית).

י״ט וְהָאוֹרֵב קָם מְהֵרָה מִמְּקוֹמוֹ וַיָּרוּצוּ כִּנְטוֹת יָדוֹ וַיָּבֹאוּ הָעִיר וַיִּלְכְּדוּהָ וַיְמַהֲרוּ וַיַּצִּיתוּ אֶת־הָעִיר בָּאֵשׁ׃

כ׳ וַיִּפְנוּ אַנְשֵׁי הָעַי אַחֲרֵיהֶם וַיִּרְאוּ וְהִנֵּה עָלָה עֲשַׁן הָעִיר הַשָּׁמַיְמָה וְלֹא־הָיְתָה בָהֶם יָדַיִם לָנוּס הֵנָּה וָהֵנָּה וְהָעָם הַנָּס הַמִּדְבָּר נֶהְפַּךְ אֶל־הָרוֹדָף׃

> יָדַיִם כֹּחַ.
>
> וְהָעָם הַנָּס הַמִּדְבָּר יִשְׂרָאֵל שֶׁנָּסוּ אֶל הַמִּדְבָּר כְּמוֹ שֶׁאָמַר לְמַעְלָה, נֶהְפַּךְ לְהִלָּחֵם אֶל הָרוֹדֵף.

כ״א וַיהוֹשֻׁעַ וְכָל־יִשְׂרָאֵל רָאוּ כִּי־לָכַד הָאֹרֵב אֶת־הָעִיר וְכִי עָלָה עֲשַׁן הָעִיר וַיָּשֻׁבוּ וַיַּכּוּ אֶת־אַנְשֵׁי הָעָי׃

כ״ב וְאֵלֶּה יָצְאוּ מִן־הָעִיר לִקְרָאתָם וַיִּהְיוּ לְיִשְׂרָאֵל בְּתוֹךְ אֵלֶּה מִזֶּה וְאֵלֶּה מִזֶּה וַיַּכּוּ אוֹתָם עַד־בִּלְתִּי הִשְׁאִיר־לוֹ שָׂרִיד וּפָלִיט׃

> וְאֵלֶּה יָצְאוּ מִן הָעִיר הָאוֹרֵב שֶׁהִצִּית אֶת הָעִיר.

כ״ג וְאֶת־מֶלֶךְ הָעַי תָּפְשׂוּ חַי וַיַּקְרִבוּ אֹתוֹ אֶל־יְהוֹשֻׁעַ׃

כ״ד וַיְהִי כְּכַלּוֹת יִשְׂרָאֵל לַהֲרֹג אֶת־כָּל־יֹשְׁבֵי הָעַי בַּשָּׂדֶה בַּמִּדְבָּר אֲשֶׁר רָדָפוּם בּוֹ וַיִּפְּלוּ כֻלָּם לְפִי־חָרֶב עַד־תַּמָּם וַיָּשֻׁבוּ כָל־יִשְׂרָאֵל הָעַי וַיַּכּוּ אֹתָהּ לְפִי־חָרֶב׃

כ״ה וַיְהִי כָּל־הַנֹּפְלִים בַּיּוֹם הַהוּא מֵאִישׁ וְעַד־אִשָּׁה שְׁנֵים עָשָׂר אֶלֶף כֹּל אַנְשֵׁי הָעָי׃

כ״ו וִיהוֹשֻׁעַ לֹא־הֵשִׁיב יָדוֹ אֲשֶׁר נָטָה בַּכִּידוֹן עַד אֲשֶׁר הֶחֱרִים אֵת כָּל־יֹשְׁבֵי הָעָי׃

כ״ז רַק הַבְּהֵמָה וּשְׁלַל הָעִיר הַהִיא בָּזְזוּ לָהֶם יִשְׂרָאֵל כִּדְבַר יְהוָה אֲשֶׁר צִוָּה אֶת־יְהוֹשֻׁעַ׃

כ״ח וַיִּשְׂרֹף יְהוֹשֻׁעַ אֶת־הָעַי וַיְשִׂימֶהָ תֵּל־עוֹלָם שְׁמָמָה עַד הַיּוֹם הַזֶּה׃

כ״ט וְאֶת־מֶלֶךְ הָעַי תָּלָה עַל־הָעֵץ עַד־עֵת הָעֶרֶב וּכְבוֹא הַשֶּׁמֶשׁ צִוָּה יְהוֹשֻׁעַ וַיּוֹרִידוּ אֶת־נִבְלָתוֹ מִן־הָעֵץ וַיַּשְׁלִיכוּ אוֹתָהּ אֶל־פֶּתַח שַׁעַר הָעִיר וַיָּקִימוּ עָלָיו גַּל־אֲבָנִים גָּדוֹל עַד הַיּוֹם הַזֶּה׃ {פ}

ל׳ אָז יִבְנֶה יְהוֹשֻׁעַ מִזְבֵּחַ לַיהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל בְּהַר עֵיבָל׃

> אָז יִבְנֶה וְגוֹ׳ פָּרָשָׁה זוֹ כְּתוּבָה מוּקְדָּם וּמְאוּחָר, שֶׁמִּיּוֹם שֶׁעָבְרוּ אֶת הַיַּרְדֵּן עָשָׂה כֵּן.

ל״א כַּאֲשֶׁר צִוָּה מֹשֶׁה עֶבֶד־יְהוָה אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כַּכָּתוּב בְּסֵפֶר תּוֹרַת מֹשֶׁה מִזְבַּח אֲבָנִים שְׁלֵמוֹת אֲשֶׁר לֹא־הֵנִיף עֲלֵיהֶן בַּרְזֶל וַיַּעֲלוּ עָלָיו עֹלוֹת לַיהוָה וַיִּזְבְּחוּ שְׁלָמִים׃

ל״ב וַיִּכְתֹּב־שָׁם עַל־הָאֲבָנִים אֵת מִשְׁנֵה תּוֹרַת מֹשֶׁה אֲשֶׁר כָּתַב לִפְנֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל׃

> וַיִּכְתֹּב־שָׁם עַל הָאֲבָנִים הֵן הִנָּה הָאֲבָנִים הָאֲמוּרִים לְמַעְלָה, לְאַחַר מַעֲשֶׂה זֶה קִפְּלוּ (קלפו) הַסִּיד מֵעֲלֵיהֶם וֶהֱבִיאוּם הַגִּלְגָּל.

ל״ג וְכָל־יִשְׂרָאֵל וּזְקֵנָיו וְשֹׁטְרִים | וְשֹׁפְטָיו עֹמְדִים מִזֶּה | וּמִזֶּה | לָאָרוֹן נֶגֶד הַכֹּהֲנִים הַלְוִיִּם נֹשְׂאֵי | אֲרוֹן בְּרִית־יְהוָה כַּגֵּר כָּאֶזְרָח חֶצְיוֹ אֶל־מוּל הַר־גְּרִזִים וְחֶצְיוֹ אֶל־מוּל הַר־עֵיבָל כַּאֲשֶׁר צִוָּה מֹשֶׁה עֶבֶד־יְהוָה לְבָרֵךְ אֶת־הָעָם יִשְׂרָאֵל בָּרִאשֹׁנָה׃

> לְבָרֵךְ אֶת הָעָם יִשְׂרָאֵל בָּרִאשׁוֹנָה לְהַקְדִּים בְּרָכוֹת לְקִלָּלוֹת: בָּרוּךְ הָאִישׁ אֲשֶׁר לֹא יַעֲשֶׂה פֶּסֶל וּמַסֵּכָה.

ל״ד וְאַחֲרֵי־כֵן קָרָא אֶת־כָּל־דִּבְרֵי הַתּוֹרָה הַבְּרָכָה וְהַקְּלָלָה כְּכֹל־הַכָּתוּב בְּסֵפֶר הַתּוֹרָה׃

ל״ה לֹא־הָיָה דָבָר מִכֹּל אֲשֶׁר־צִוָּה מֹשֶׁה אֲשֶׁר לֹא־קָרָא יְהוֹשֻׁעַ נֶגֶד כָּל־קְהַל יִשְׂרָאֵל וְהַנָּשִׁים וְהַטַּף וְהַגֵּר הַהֹלֵךְ בְּקִרְבָּם׃

פרק ט׳

א׳ וַיְהִי כִשְׁמֹעַ כָּל־הַמְּלָכִים אֲשֶׁר׀ בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן בָּהָר וּבַשְּׁפֵלָה וּבְכָל־חוֹף הַיָּם הַגָּדוֹל אֶל־מוּל הַלְּבָנוֹן הַחִתִּי׀ וְהָאֱמֹרִי הַכְּנַעֲנִי הַפְּרִזִּי הַחִוִּי וְהַיְבוּסִי׃

ב׳ וַיִּתְקַבְּצוּ יַחְדָּו לְהִלָּחֶם עִם־יְהוֹשֻׁעַ וְעִם־יִשְׂרָאֵל פֶּה אֶחָד׃ {פ}

ג׳ וְיוֹשְׁבֵי גִבְעוֹן שָׁמְעוּ אֵת אֲשֶׁר עָשָׂה יְהוֹשֻׁעַ לִירִיחוֹ וְלָעָי׃

ד׳ וַיַּעֲשׂוּ גַּם־הֵמָּה׀ בְּעָרְמָה וַיֵּלְכוּ וַיִּצְטַיָּרוּ וַיִּקְחוּ שַׂקִּים בָּלִים׀ לַחֲמֹרֵיהֶם וְנאדוֹת יַיִן בָּלִים וּמְבֻקָּעִים וּמְצֹרָרִים׃

> **וַיַּעֲשׂוּ גַּם הֵמָּה בְּעָרְמָה** כְּמוֹ שֶׁעָשׂוּ בְּנֵי יַעֲקֹב בְּעָרְמָה (בראשית לד) וּבַחֲמוֹר אֲבִי שְׁכֶם שֶׁהָיָה חִוִּי, וְיוֹשְׁבֵי גִּבְעוֹן מִן הַחִוִּי הָיוּ, כְּמוֹ שֶׁאָמוּר בָּעִנְיָן.
>
> **וַיִּצְטַיָּרוּ** עָשׂוּ עַצְמָם כְּהוֹלְכִים בִּשְׁלִיחוּת, לְשׁוֹן (ירמיהו מט יד): וְצִיר בַּגּוֹיִם שֻׁלַּח, וְכָל תֵּיבָה שֶׁתְּחִלַּת יְסוֹדָהּ צָדֵ״י, כְּשֶׁהִיא מִתְפָּעֶלֶת ל׳ מִתְפָּעֵל, אוֹ נִתְפָּעַל, בָּאָה טֵי״ת בְּתוֹכָהּ וְחוֹלֶקֶת אֶת אוֹתִיּוֹת שָׁרְשֵׁי הַתֵּיבָה, כְּמוֹ (בראשית מד טז): מַה נְּצְטַדָּק, מִגְּזֶרֶת צֶדֶק, שֶׁאוֹמֵר נִצְטַדֵּק, וְכֵן (דניאל ד ל): גִּשְׁמֵהּ יִצְטַבַּע, מִגְּזֶרֶת צֶבַע.
>
> **שַׂקִּים בָּלִים** שֶׁיִּהְיוּ נִרְאִים כִּבְאִים מֵאֶרֶץ רְחוֹקָה.
>
> **וּמְצֹרָרִים** לְשׁוֹן מְבוּקָּעִים, לְשׁוֹן אֲרַמִּי: צְרִירָא דְּחִטֵּי דְּמָצְרֵי זִיקֵי.

ה׳ וּנְעָלוֹת בָּלוֹת וּמְטֻלָּאוֹת׀ בִּרְגְלֵיהֶם וּשְׂלָמוֹת בָּלוֹת עֲלֵיהֶם וְכֹל׀ לֶחֶם צֵידָם יָבֵשׁ הָיָה נְקֻדִּים׃

> **נְקֻדִּים** ארשי״ץ בְּלַעַז (שְׁרוּפִים כְּעֵין צְנִימִים), לְשׁוֹן מוֹקֵד, וְכֵן תִּרְגּוּמוֹ יוֹנָתָן: כְּסִנִּין.

ו׳ וַיֵּלְכוּ אֶל־יְהוֹשֻׁעַ אֶל־הַמַּחֲנֶה הַגִּלְגָּל וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו וְאֶל־אִישׁ יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ רְחוֹקָה׀ בָּאנוּ וְעַתָּה כִּרְתוּ־לָנוּ בְרִית׃

ז׳ (ויאמרו) [וַיֹּאמֶר] אִישׁ־יִשְׂרָאֵל אֶל־הַחִוִּי אוּלַי בְּקִרְבִּי אַתָּה יוֹשֵׁב וְאֵיךְ (אכרות) [אֶכְרָת־]לְךָ בְרִית׃

> **אוּלַי בְּקִרְבִּי אַתָּה יוֹשֵׁב** שֶׁמָּא מִיּוֹשְׁבֵי הָאָרֶץ אַתֶּם.

ח׳ וַיֹּאמְרוּ אֶל־יְהוֹשֻׁעַ עֲבָדֶיךָ אֲנָחְנוּ וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם יְהוֹשֻׁעַ מִי אַתֶּם וּמֵאַיִן תָּבֹאוּ׃

ט׳ וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו מֵאֶרֶץ רְחוֹקָה מְאֹד׀ בָּאוּ עֲבָדֶיךָ לְשֵׁם יְהוָה אֱלֹהֶיךָ כִּי־שָׁמַעְנוּ שִׁמְעוֹ וְאֵת כָּל־אֲשֶׁר עָשָׂה בְּמִצְרָיִם׃

י׳ וְאֵת | כָּל־אֲשֶׁר עָשָׂה לִשְׁנֵי׀ מַלְכֵי הָאֱמֹרִי אֲשֶׁר בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן לְסִיחוֹן׀ מֶלֶךְ חֶשְׁבּוֹן וּלְעוֹג מֶלֶךְ־הַבָּשָׁן אֲשֶׁר בְּעַשְׁתָּרוֹת׃

י״א וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו מִזִּקְנֵינוּ וְכָל־שְׁבֵי אַרְצֵנוּ לֵאמֹר קְחוּ בְיֶדְכֶם צֵידָה׀ לַדָּרֶךְ וּלְכוּ לִקְרָאתָם וַאֲמַרְתֶּם אֲלֵיהֶם עַבְדֵיכֶם אֲנָחְנוּ וְעַתָּה כִּרְתוּ־לָנוּ בְרִית׃

י״ב זֶה | לַחְמֵנוּ חַם הִצְטַיַּדְנוּ אֹתוֹ׀ מִבָּתֵּינוּ בְּיוֹם צֵאתֵנוּ לָלֶכֶת אֲלֵיכֶם וְעַתָּה הִנֵּה יָבֵשׁ וְהָיָה נִקֻּדִּים׃

> **הִצְטַיַּדְנוּ** לְשׁוֹן צֵדָה, כְּשֶׁהוֹצִאנוּהוּ לְצֵדָה לַדָּרָךְ.

י״ג וְאֵלֶּה נאדוֹת הַיַּיִן אֲשֶׁר מִלֵּאנוּ חֲדָשִׁים וְהִנֵּה הִתְבַּקָּעוּ וְאֵלֶּה שַׂלְמוֹתֵינוּ׀ וּנְעָלֵינוּ בָּלוּ מֵרֹב הַדֶּרֶךְ מְאֹד׃

י״ד וַיִּקְחוּ הָאֲנָשִׁים מִצֵּידָם וְאֶת־פִּי יְהוָה לֹא שָׁאָלוּ׃

> **וַיִּקְחוּ הָאֲנָשִׁים מִצֵּידָם** קִבְּלוּ דִּבְרֵיהֶם, שֶׁצָּדוּם בְּפִיהֶם, לְשׁוֹן (שמות כא יג): וַאֲשֶׁר לֹא צָדָה.

ט״ו וַיַּעַשׂ לָהֶם יְהוֹשָׁעַ שָׁלוֹם וַיִּכְרֹת לָהֶם בְּרִית לְחַיּוֹתָם וַיִּשְׁבְּעוּ לָהֶם נְשִׂיאֵי הָעֵדָה׃

ט״ז וַיְהִי מִקְצֵה שְׁלֹשֶׁת יָמִים אַחֲרֵי אֲשֶׁר־כָּרְתוּ לָהֶם בְּרִית וַיִּשְׁמְעוּ כִּי־קְרוֹבִים הֵם אֵלָיו וּבְקִרְבּוֹ הֵם יֹשְׁבִים׃

י״ז וַיִּסְעוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל וַיָּבֹאוּ אֶל־עָרֵיהֶם בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי וְעָרֵיהֶם גִּבְעוֹן וְהַכְּפִירָה וּבְאֵרוֹת וְקִרְיַת יְעָרִים׃

י״ח וְלֹא הִכּוּם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כִּי־נִשְׁבְּעוּ לָהֶם נְשִׂיאֵי הָעֵדָה בַּיהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּלֹּנוּ כָל־הָעֵדָה עַל־הַנְּשִׂיאִים׃

י״ט וַיֹּאמְרוּ כָל־הַנְּשִׂיאִים אֶל־כָּל־הָעֵדָה אֲנַחְנוּ נִשְׁבַּעְנוּ לָהֶם בַּיהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל וְעַתָּה לֹא נוּכַל לְנָגַּע בָּהֶם׃

כ׳ זֹאת נַעֲשֶׂה לָהֶם וְהַחֲיֵה אוֹתָם וְלֹא־יִהְיֶה עָלֵינוּ קֶצֶף עַל־הַשְּׁבוּעָה אֲשֶׁר־נִשְׁבַּעְנוּ לָהֶם׃

כ״א וַיֹּאמְרוּ אֲלֵיהֶם הַנְּשִׂיאִים יְחְיוּ וַיִּהְיוּ חֹטְבֵי עֵצִים וְשֹׁאֲבֵי־מַיִם לְכָל־הָעֵדָה כַּאֲשֶׁר דִּבְּרוּ לָהֶם הַנְּשִׂיאִים׃

כ״ב וַיִּקְרָא לָהֶם יְהוֹשֻׁעַ וַיְדַבֵּר אֲלֵיהֶם לֵאמֹר לָמָּה רִמִּיתֶם אֹתָנוּ לֵאמֹר רְחוֹקִים אֲנַחְנוּ מִכֶּם מְאֹד וְאַתֶּם בְּקִרְבֵּנוּ יֹשְׁבִים׃

כ״ג וְעַתָּה אֲרוּרִים אַתֶּם וְלֹא־יִכָּרֵת מִכֶּם עֶבֶד וְחֹטְבֵי עֵצִים וְשֹׁאֲבֵי מַיִם לְבֵית אֱלֹהָי׃

כ״ד וַיַּעֲנוּ אֶת־יְהוֹשֻׁעַ וַיֹּאמְרוּ כִּי הֻגֵּד הֻגַּד לַעֲבָדֶיךָ אֵת אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֶת־מֹשֶׁה עַבְדּוֹ לָתֵת לָכֶם אֶת־כָּל־הָאָרֶץ וּלְהַשְׁמִיד אֶת־כָּל־יֹשְׁבֵי הָאָרֶץ מִפְּנֵיכֶם וַנִּירְאָ מְאֹד לְנַפְשֹׁתֵינוּ מִפְּנֵיכֶם וַנַּעַשׂ אֶת־הַדָּבָר הַזֶּה׃

כ״ה וְעַתָּה הִנְנוּ בְיָדֶךָ כַּטּוֹב וְכַיָּשָׁר בְּעֵינֶיךָ לַעֲשׂוֹת לָנוּ עֲשֵׂה׃

כ״ו וַיַּעַשׂ לָהֶם כֵּן וַיַּצֵּל אוֹתָם מִיַּד בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל וְלֹא הָרָגוּם׃

כ״ז וַיִּתְּנֵם יְהוֹשֻׁעַ בַּיּוֹם הַהוּא חֹטְבֵי עֵצִים וְשֹׁאֲבֵי מַיִם לָעֵדָה וּלְמִזְבַּח יְהוָה עַד־הַיּוֹם הַזֶּה אֶל־הַמָּקוֹם אֲשֶׁר יִבְחָר׃ {פ}

פרק י׳

א׳ וַיְהִי כְשֹׁמַע אֲדֹנִי־צֶדֶק מֶלֶךְ יְרוּשָׁלַם כִּי־לָכַד יְהוֹשֻׁעַ אֶת־הָעַי וַיַּחֲרִימָהּ כַּאֲשֶׁר עָשָׂה לִירִיחוֹ וּלְמַלְכָּהּ כֵּן עָשָׂה לָעַי וּלְמַלְכָּהּ וְכִי הִשְׁלִימוּ יֹשְׁבֵי גִבְעוֹן אֶת־יִשְׂרָאֵל וַיִּהְיוּ בְּקִרְבָּם׃

ב׳ וַיִּירְאוּ מְאֹד כִּי עִיר גְּדוֹלָה גִּבְעוֹן כְּאַחַת עָרֵי הַמַּמְלָכָה וְכִי הִיא גְדוֹלָה מִן־הָעַי וְכָל־אֲנָשֶׁיהָ גִּבֹּרִים׃

ג׳ וַיִּשְׁלַח אֲדֹנִי־צֶדֶק מֶלֶךְ יְרוּשָׁלַם אֶל־הוֹהָם מֶלֶךְ־חֶבְרוֹן וְאֶל־פִּרְאָם מֶלֶךְ־יַרְמוּת וְאֶל־יָפִיעַ מֶלֶךְ־לָכִישׁ וְאֶל־דְּבִיר מֶלֶךְ־עֶגְלוֹן לֵאמֹר׃

ד׳ עֲלוּ־אֵלַי וְעִזְרֻנִי וְנַכֶּה אֶת־גִּבְעוֹן כִּי־הִשְׁלִימָה אֶת־יְהוֹשֻׁעַ וְאֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל׃

ה׳ וַיֵּאָסְפוּ וַיַּעֲלוּ חֲמֵשֶׁת | מַלְכֵי הָאֱמֹרִי מֶלֶךְ יְרוּשָׁלַם מֶלֶךְ־חֶבְרוֹן מֶלֶךְ־יַרְמוּת מֶלֶךְ־לָכִישׁ מֶלֶךְ־עֶגְלוֹן הֵם וְכָל־מַחֲנֵיהֶם וַיַּחֲנוּ עַל־גִּבְעוֹן וַיִּלָּחֲמוּ עָלֶיהָ׃

ו׳ וַיִּשְׁלְחוּ אַנְשֵׁי גִבְעוֹן אֶל־יְהוֹשֻׁעַ אֶל־הַמַּחֲנֶה הַגִּלְגָּלָה לֵאמֹר אַל־תֶּרֶף יָדֶיךָ מֵעַבְדֶּיךָ עֲלֵה אֵלֵינוּ מְהֵרָה וְהוֹשִׁיעָה לָּנוּ וְעָזְרֵנוּ כִּי נִקְבְּצוּ אֵלֵינוּ כָּל־מַלְכֵי הָאֱמֹרִי יֹשְׁבֵי הָהָר׃

ז׳ וַיַּעַל יְהוֹשֻׁעַ מִן־הַגִּלְגָּל הוּא וְכָל־עַם הַמִּלְחָמָה עִמּוֹ וְכֹל גִּבּוֹרֵי הֶחָיִל׃ {פ}

ח׳ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־יְהוֹשֻׁעַ אַל־תִּירָא מֵהֶם כִּי בְיָדְךָ נְתַתִּים לֹא־יַעֲמֹד אִישׁ מֵהֶם בְּפָנֶיךָ׃

ט׳ וַיָּבֹא אֲלֵיהֶם יְהוֹשֻׁעַ פִּתְאֹם כָּל־הַלַּיְלָה עָלָה מִן־הַגִּלְגָּל׃

י׳ וַיְהֻמֵּם יְהוָה לִפְנֵי יִשְׂרָאֵל וַיַּכֵּם מַכָּה־גְדוֹלָה בְּגִבְעוֹן וַיִּרְדְּפֵם דֶּרֶךְ מַעֲלֵה בֵית־חוֹרֹן וַיַּכֵּם עַד־עֲזֵקָה וְעַד־מַקֵּדָה׃

י״א וַיְהִי בְּנָסָם | מִפְּנֵי יִשְׂרָאֵל הֵם בְּמוֹרַד בֵּית־חוֹרֹן וַיהוָה הִשְׁלִיךְ עֲלֵיהֶם אֲבָנִים גְּדֹלוֹת מִן־הַשָּׁמַיִם עַד־עֲזֵקָה וַיָּמֻתוּ רַבִּים אֲשֶׁר־מֵתוּ בְּאַבְנֵי הַבָּרָד מֵאֲשֶׁר הָרְגוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בָּחָרֶב׃ {ס}

י״ב אָז יְדַבֵּר יְהוֹשֻׁעַ לַיהוָה בְּיוֹם תֵּת יְהוָה אֶת־הָאֱמֹרִי לִפְנֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמֶר | לְעֵינֵי יִשְׂרָאֵל שֶׁמֶשׁ בְּגִבְעוֹן דּוֹם וְיָרֵחַ בְּעֵמֶק אַיָּלוֹן׃

> **אָז יְדַבֵּר** אָמַר שִׁירָה תַּחַת הַשֶּׁמֶשׁ, לְפִי שֶׁאָמַר לַשֶּׁמֶשׁ דּוֹם, דּוֹם מִלּוֹמַר שִׁירָה, וְכָל זְמַן שֶׁהוּא דּוֹמֵם, עוֹמֵד וְאֵינוֹ מְהַלֵּךְ, שֶׁבְּכָל עֵת הֵילּוּכוֹ הוּא אוֹמֵר שִׁירָה. וּפְשׁוּטוֹ שֶׁל מִקְרָא: דּוֹם לְשׁוֹן הַמְתָּנָה, כְּמוֹ (שמואל א יד ט): אִם כֹּה יֹאמְרוּ אֵלֵינוּ דֹּמּוּ, וְכֵן (תהלים לז ז): דֹּם לַה׳.
>
> **וְיָרֵחַ בְּעֵמֶק אַיָּלוֹן** אוֹתוֹ פַּעַם הָיָה הַיָּרֵחַ עוֹמֵד כְּנֶגֶד עֵמֶק אַיָּלוֹן, וְהוּא רָחוֹק מִגִּבְעוֹן, שֶׁהָרֵי גִּבְעוֹן בִּגְבוּל בִּנְיָמִין וְאַיָּלוֹן בִּגְבוּל דָּן.

י״ג וַיִּדֹּם הַשֶּׁמֶשׁ וְיָרֵחַ עָמָד עַד־יִקֹּם גּוֹי אֹיְבָיו הֲלֹא־הִיא כְתוּבָה עַל־סֵפֶר הַיָּשָׁר וַיַּעֲמֹד הַשֶּׁמֶשׁ בַּחֲצִי הַשָּׁמַיִם וְלֹא־אָץ לָבוֹא כְּיוֹם תָּמִים׃

> **הֲלֹא הִיא כְתוּבָה** דָּבָר זֶה נִכְתַּב בַּתּוֹרָה, שֶׁאָמַר לוֹ יַעֲקֹב לְיוֹסֵף (בראשית מח יט): וְזַרְעוֹ (שֶׁל אֶפְרַיִם) יִהְיֶה מְלֹא הַגּוֹיִם, אֵימָתַי, בְּיוֹם שֶׁעָמְדָה חַמָּה לִיהוֹשֻׁעַ, נִתְמַלֵּא כָּל הָעוֹלָם שִׁמְעוֹ שֶׁל יְהוֹשֻׁעַ, וַיַּעֲמֹד הַשֶּׁמֶשׁ בַּחֲצִי הַשָּׁמַיִם וְלֹא אָץ לָבֹא כְּיוֹם תָּמִים.

י״ד וְלֹא הָיָה כַּיּוֹם הַהוּא לְפָנָיו וְאַחֲרָיו לִשְׁמֹעַ יְהוָה בְּקוֹל אִישׁ כִּי יְהוָה נִלְחָם לְיִשְׂרָאֵל׃ {ס}

ט״ו וַיָּשָׁב יְהוֹשֻׁעַ וְכָל־יִשְׂרָאֵל עִמּוֹ אֶל־הַמַּחֲנָה הַגִּלְגָּלָה׃

ט״ז וַיָּנֻסוּ חֲמֵשֶׁת הַמְּלָכִים הָאֵלֶּה וַיִּחָבְאוּ בַמְּעָרָה בְּמַקֵּדָה׃

י״ז וַיֻּגַּד לִיהוֹשֻׁעַ לֵאמֹר נִמְצְאוּ חֲמֵשֶׁת הַמְּלָכִים נֶחְבָּאִים בַּמְּעָרָה בְּמַקֵּדָה׃

י״ח וַיֹּאמֶר יְהוֹשֻׁעַ גֹּלּוּ אֲבָנִים גְּדֹלוֹת אֶל־פִּי הַמְּעָרָה וְהַפְקִידוּ עָלֶיהָ אֲנָשִׁים לִשְׁמָרָם׃

> **גֹּלּוּ** גַּלְגְּלוּ אֲבָנִים אֶל פִּי הַמְּעָרָה.

י״ט וְאַתֶּם אַל־תַּעֲמֹדוּ רִדְפוּ אַחֲרֵי אֹיְבֵיכֶם וְזַנַּבְתֶּם אוֹתָם אַל־תִּתְּנוּם לָבוֹא אֶל־עֲרֵיהֶם כִּי נְתָנָם יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם בְּיֶדְכֶם׃

כ׳ וַיְהִי כְּכַלּוֹת יְהוֹשֻׁעַ וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל לְהַכּוֹתָם מַכָּה גְדוֹלָה־מְאֹד עַד־תֻּמָּם וְהַשְּׂרִידִים שָׂרְדוּ מֵהֶם וַיָּבֹאוּ אֶל־עָרֵי הַמִּבְצָר׃

כ״א וַיָּשֻׁבוּ כָל־הָעָם אֶל־הַמַּחֲנָה אֶל־יְהוֹשֻׁעַ מַקֵּדָה בְּשָׁלוֹם לֹא־חָרַץ לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל לְאִישׁ אֶת־לְשֹׁנוֹ׃

> **לֹא חָרַץ לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל** הֵרִי זֶה מִקְרָא קָצָר, לֹא חָרַץ הַחוֹרֵץ לְאִישׁ מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת לְשׁוֹנוֹ.
>
> **חָרַץ** לְשׁוֹן דִּבּוּר הַלָּשׁוֹן, וְכֵן (שמות יא ז): לֹא יֶחֱרַץ כֶּלֶב לְשֹׁנוֹ, וְכֵן (שמואל ב ה כד): אָז תֶּחֱרָץ, דָּוִד תִּקְרָא, תִּצְעַק קוֹל תְּשׁוּאוֹת הַמִּלְחָמָה.

כ״ב וַיֹּאמֶר יְהוֹשֻׁעַ פִּתְחוּ אֶת־פִּי הַמְּעָרָה וְהוֹצִיאוּ אֵלַי אֶת־חֲמֵשֶׁת הַמְּלָכִים הָאֵלֶּה מִן־הַמְּעָרָה׃

כ״ג וַיַּעֲשׂוּ כֵּן וַיֹּצִיאוּ אֵלָיו אֶת־חֲמֻשֶׁת הַמְּלָכִים הָאֵלֶּה מִן־הַמְּעָרָה אֵת | מֶלֶךְ יְרוּשָׁלַם אֶת־מֶלֶךְ חֶבְרוֹן׀ אֶת־מֶלֶךְ יַרְמוּת אֶת־מֶלֶךְ לָכִישׁ
אֶת־מֶלֶךְ עֶגְלוֹן׃

כ״ד וַיְהִי כְּהוֹצִיאָם אֶת־הַמְּלָכִים הָאֵלֶּה אֶל־יְהוֹשֻׁעַ וַיִּקְרָא יְהוֹשֻׁעַ אֶל־כָּל־אִישׁ יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמֶר אֶל־קְצִינֵי אַנְשֵׁי הַמִּלְחָמָה׀ הָהֹלְכוּ אִתּוֹ
קִרְבוּ שִׂימוּ אֶת־רַגְלֵיכֶם עַל־צַוְּארֵי הַמְּלָכִים הָאֵלֶּה וַיִּקְרְבוּ וַיָּשִׂימוּ אֶת־רַגְלֵיהֶם עַל־צַוְּארֵיהֶם׃

כ״ה וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם יְהוֹשֻׁעַ אַל־תִּירְאוּ וְאַל־תֵּחַתּוּ חִזְקוּ וְאִמְצוּ כִּי כָּכָה יַעֲשֶׂה יְהוָה׀ לְכָל־אֹיְבֵיכֶם אֲשֶׁר אַתֶּם נִלְחָמִים אוֹתָם׃

כ״ו וַיַּכֵּם יְהוֹשֻׁעַ אַחֲרֵי־כֵן׀ וַיְמִיתֵם וַיִּתְלֵם עַל חֲמִשָּׁה עֵצִים וַיִּהְיוּ תְלוּיִם עַל־הָעֵצִים עַד־הָעָרֶב׃

כ״ז וַיְהִי לְעֵת | בּוֹא הַשֶּׁמֶשׁ צִוָּה יְהוֹשֻׁעַ׀ וַיּוֹרִידוּם׀ מֵעַל הָעֵצִים וַיַּשְׁלִכוּ אֹתָם אֶל־הַמְּעָרָה אֲשֶׁר נָחְבְּאוּ־שָׁם וַיָּשִׂמוּ אֲבָנִים גְּדֹלוֹת׀ עַל־פִּי
הַמְּעָרָה עַד־עֶצֶם הַיּוֹם הַזֶּה׃ {ס}

כ״ח וְאֶת־מַקֵּדָה לָכַד יְהוֹשֻׁעַ בַּיּוֹם הַהוּא וַיַּכֶּהָ לְפִי־חָרֶב׀ וְאֶת־מַלְכָּהּ הֶחֱרִם אוֹתָם וְאֶת־כָּל־הַנֶּפֶשׁ׀ אֲשֶׁר־בָּהּ לֹא הִשְׁאִיר שָׂרִיד וַיַּעַשׂ׀ לְמֶלֶךְ
מַקֵּדָה כַּאֲשֶׁר עָשָׂה לְמֶלֶךְ יְרִיחוֹ׃ {ס}

כ״ט וַיַּעֲבֹר יְהוֹשֻׁעַ וְכָל־יִשְׂרָאֵל עִמּוֹ מִמַּקֵּדָה לִבְנָה וַיִּלָּחֶם עִם־לִבְנָה׃

ל׳ וַיִּתֵּן יְהוָה גַּם־אוֹתָהּ בְּיַד יִשְׂרָאֵל׀ וְאֶת־מַלְכָּהּ וַיַּכֶּהָ לְפִי־חָרֶב וְאֶת־כָּל־הַנֶּפֶשׁ׀ אֲשֶׁר־בָּהּ לֹא־הִשְׁאִיר בָּהּ שָׂרִיד וַיַּעַשׂ לְמַלְכָּהּ כַּאֲשֶׁר עָשָׂה
לְמֶלֶךְ יְרִיחוֹ׃ {ס}

ל״א וַיַּעֲבֹר יְהוֹשֻׁעַ וְכָל־יִשְׂרָאֵל עִמּוֹ מִלִּבְנָה לָכִישָׁה וַיַּחַן עָלֶיהָ וַיִּלָּחֶם בָּהּ׃

ל״ב וַיִּתֵּן יְהוָה אֶת־לָכִישׁ בְּיַד יִשְׂרָאֵל׀ וַיִּלְכְּדָהּ׀ בַּיּוֹם הַשֵּׁנִי וַיַּכֶּהָ לְפִי־חָרֶב וְאֶת־כָּל־הַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר־בָּהּ כְּכֹל אֲשֶׁר־עָשָׂה לְלִבְנָה׃ {פ}

ל״ג אָז עָלָה הֹרָם׀ מֶלֶךְ גֶּזֶר לְעֶזֶר אֶת־לָכִישׁ וַיַּכֵּהוּ יְהוֹשֻׁעַ׀ וְאֶת־עַמּוֹ עַד־בִּלְתִּי הִשְׁאִיר־לוֹ שָׂרִיד׃

ל״ד וַיַּעֲבֹר יְהוֹשֻׁעַ וְכָל־יִשְׂרָאֵל עִמּוֹ מִלָּכִישׁ עֶגְלֹנָה וַיַּחֲנוּ עָלֶיהָ וַיִּלָּחֲמוּ עָלֶיהָ׃

ל״ה וַיִּלְכְּדוּהָ בַּיּוֹם הַהוּא׀ וַיַּכּוּהָ לְפִי־חָרֶב וְאֶת־כָּל־הַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר־בָּהּ בַּיּוֹם הַהוּא הֶחֱרִים כְּכֹל אֲשֶׁר־עָשָׂה לְלָכִישׁ׃ {פ}

ל״ו וַיַּעַל יְהוֹשֻׁעַ וְכָל־יִשְׂרָאֵל עִמּוֹ מֵעֶגְלוֹנָה חֶבְרוֹנָה וַיִּלָּחֲמוּ עָלֶיהָ׃

ל״ז וַיִּלְכְּדוּהָ וַיַּכּוּהָ־לְפִי־חָרֶב וְאֶת־מַלְכָּהּ וְאֶת־כָּל־עָרֶיהָ וְאֶת־כָּל־הַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר־בָּהּ לֹא־הִשְׁאִיר שָׂרִיד כְּכֹל אֲשֶׁר־עָשָׂה לְעֶגְלוֹן וַיַּחֲרֵם אוֹתָהּ
וְאֶת־כָּל־הַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר־בָּהּ׃ {ס}

ל״ח וַיָּשָׁב יְהוֹשֻׁעַ וְכָל־יִשְׂרָאֵל עִמּוֹ דְּבִרָה וַיִּלָּחֶם עָלֶיהָ׃

ל״ט וַיִּלְכְּדָהּ וְאֶת־מַלְכָּהּ וְאֶת־כָּל־עָרֶיהָ׀ וַיַּכּוּם לְפִי־חָרֶב וַיַּחֲרִימוּ׀ אֶת־כָּל־נֶפֶשׁ אֲשֶׁר־בָּהּ לֹא הִשְׁאִיר שָׂרִיד כַּאֲשֶׁר עָשָׂה לְחֶבְרוֹן כֵּן־עָשָׂה
לִדְבִרָה׀ וּלְמַלְכָּהּ וְכַאֲשֶׁר עָשָׂה לְלִבְנָה וּלְמַלְכָּהּ׃

מ׳ וַיַּכֶּה יְהוֹשֻׁעַ אֶת־כָּל־הָאָרֶץ הָהָר׀ וְהַנֶּגֶב וְהַשְּׁפֵלָה וְהָאֲשֵׁדוֹת וְאֵת׀ כָּל־מַלְכֵיהֶם לֹא הִשְׁאִיר שָׂרִיד וְאֵת כָּל־הַנְּשָׁמָה׀ הֶחֱרִים כַּאֲשֶׁר צִוָּה
יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל׃

וְהָאֲשֵׁדוֹת מָקוֹם שְׁפֵי הַגְּבָעוֹת שׁוֹפְכִים.

מ״א וַיַּכֵּם יְהוֹשֻׁעַ מִקָּדֵשׁ בַּרְנֵעַ וְעַד־עַזָּה וְאֵת כָּל־אֶרֶץ גֹּשֶׁן וְעַד־גִּבְעוֹן׃

מִקָּדֵשׁ בַּרְנֵעַ וְעַד עַזָּה מִצַּד דְּרוֹמִית שֶׁל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל הוּא, מִן הַמִּדְבָּר לַמַּעֲרָב, וְלֹא הִסְפִּיק לְכִבּוֹשׁ כָּל הַמָּקוֹם וְנִשְׁאַר מֵעַזָּה עַד הַיָּם, הוּא שֶׁאָמַר לְמַטָּה: זֹאת הָאָרֶץ הַנִּשְׁאֶרֶת הָעַזָּתִי וְהָאֲשְׁדּוֹדִי וְגוֹ׳.

מ״ב וְאֵת כָּל־הַמְּלָכִים הָאֵלֶּה וְאֶת־אַרְצָם לָכַד יְהוֹשֻׁעַ פַּעַם אַחַת כִּי יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל נִלְחָם לְיִשְׂרָאֵל׃

מ״ג וַיָּשָׁב יְהוֹשֻׁעַ וְכָל־יִשְׂרָאֵל עִמּוֹ אֶל־הַמַּחֲנָה הַגִּלְגָּלָה׃ {פ}

פרק י״א

א׳ וַיְהִי כִּשְׁמֹעַ יָבִין מֶלֶךְ־חָצוֹר וַיִּשְׁלַח אֶל־יוֹבָב מֶלֶךְ מָדוֹן וְאֶל־מֶלֶךְ שִׁמְרוֹן וְאֶל־מֶלֶךְ אַכְשָׁף׃

ב׳ וְאֶל־הַמְּלָכִים אֲשֶׁר מִצָּפוֹן בָּהָר וּבָעֲרָבָה נֶגֶב כִּנְרוֹת וּבַשְּׁפֵלָה וּבְנָפוֹת דּוֹר מִיָּם׃

נֶגֶב כִּנְרוֹת דְּרוֹם גִּינוֹסָר.

וּבְנָפוֹת דּוֹר פְּלָכֵי דּוֹר, קונטדו״ש בְּלַעַז (חֶלְקֵי אֶרֶץ, מְחוֹזוֹת).

מִיָּם מַעֲרָבָה.

ג׳ הַכְּנַעֲנִי מִמִּזְרָח וּמִיָּם וְהָאֱמֹרִי וְהַחִתִּי וְהַפְּרִזִּי וְהַיְבוּסִי בָּהָר וְהַחִוִּי תַּחַת חֶרְמוֹן בְּאֶרֶץ הַמִּצְפָּה׃

ד׳ וַיֵּצְאוּ הֵם וְכָל־מַחֲנֵיהֶם עִמָּם עַם־רָב כַּחוֹל אֲשֶׁר עַל־שְׂפַת־הַיָּם לָרֹב וְסוּס וָרֶכֶב רַב־מְאֹד׃

ה׳ וַיִּוָּעֲדוּ כֹּל הַמְּלָכִים הָאֵלֶּה וַיָּבֹאוּ וַיַּחֲנוּ יַחְדָּו אֶל־מֵי מֵרוֹם לְהִלָּחֶם עִם־יִשְׂרָאֵל׃ {פ}

ו׳ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־יְהוֹשֻׁעַ אַל־תִּירָא מִפְּנֵיהֶם כִּי־מָחָר כָּעֵת הַזֹּאת אָנֹכִי נֹתֵן אֶת־כֻּלָּם חֲלָלִים לִפְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת־סוּסֵיהֶם תְּעַקֵּר וְאֶת־מַרְכְּבֹתֵיהֶם תִּשְׂרֹף בָּאֵשׁ׃

ז׳ וַיָּבֹא יְהוֹשֻׁעַ וְכָל־עַם הַמִּלְחָמָה עִמּוֹ עֲלֵיהֶם עַל־מֵי מֵרוֹם פִּתְאֹם וַיִּפְּלוּ בָּהֶם׃

ח׳ וַיִּתְּנֵם יְהוָה בְּיַד־יִשְׂרָאֵל וַיַּכּוּם וַיִּרְדְּפוּם עַד־צִידוֹן רַבָּה וְעַד מִשְׂרְפוֹת מַיִם וְעַד־בִּקְעַת מִצְפֵּה מִזְרָחָה וַיַּכֻּם עַד־בִּלְתִּי הִשְׁאִיר־לָהֶם שָׂרִיד׃

מִשְׂרְפוֹת מַיִם תִּרְגֵּם יוֹנָתָן: חֲרִיצֵי יַמָּא, שֶׁעוֹשִׂין חֲרִיצִין וּמֵי הַיָּם יוֹצְאִין לְתוֹכָן, וְנִשְׂרָפִין מֵחוֹם הַשֶּׁמֶשׁ וְנַעֲשִׂים מֶלַח.

ט׳ וַיַּעַשׂ לָהֶם יְהוֹשֻׁעַ כַּאֲשֶׁר אָמַר־לוֹ יְהוָה אֶת־סוּסֵיהֶם עִקֵּר וְאֶת־מַרְכְּבֹתֵיהֶם שָׂרַף בָּאֵשׁ׃ {ס}

י׳ וַיָּשָׁב יְהוֹשֻׁעַ בָּעֵת הַהִיא וַיִּלְכֹּד אֶת־חָצוֹר וְאֶת־מַלְכָּהּ הִכָּה בֶחָרֶב כִּי־חָצוֹר לְפָנִים הִיא רֹאשׁ כָּל־הַמַּמְלָכוֹת הָאֵלֶּה׃

י״א וַיַּכּוּ אֶת־כָּל־הַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר־בָּהּ לְפִי־חָרֶב הַחֲרֵם לֹא נוֹתַר כָּל־נְשָׁמָה וְאֶת־חָצוֹר שָׂרַף בָּאֵשׁ׃

י״ב וְאֶת־כָּל־עָרֵי הַמְּלָכִים־הָאֵלֶּה וְאֶת־כָּל־מַלְכֵיהֶם לָכַד יְהוֹשֻׁעַ וַיַּכֵּם לְפִי־חָרֶב הֶחֱרִים אוֹתָם כַּאֲשֶׁר צִוָּה מֹשֶׁה עֶבֶד יְהוָה׃

י״ג רַק כָּל־הֶעָרִים הָעֹמְדוֹת עַל־תִּלָּם לֹא שְׂרָפָם יִשְׂרָאֵל זוּלָתֵי אֶת־חָצוֹר לְבַדָּהּ שָׂרַף יְהוֹשֻׁעַ׃

הָעֹמְדוֹת עַל תִּלָּם שֶׁלֹּא נֶהֶרְסָה חוֹמָתָם כְּמוֹ יְרִיחוֹ שֶׁנָּפְלָה חוֹמָתָהּ, וְכֵן הָעֵי שֶׁנֶּאֱמַר בָּהּ (לעיל ח כח): וַיְשִׂימֶהָ תֵּל עוֹלָם שְׁמָמָה.

זוֹלָתִי אֶת־חָצוֹר לְבַדָּהּ בַּמְּסוֹרֶת שְׂרָפָהּ מֹשֶׁה צִוָּה לוֹ וּמָסַר לוֹ כֵּן. (בראשית רבה וישלח):

י״ד וְכָל שְׁלַל הֶעָרִים הָאֵלֶּה וְהַבְּהֵמָה בָּזְזוּ לָהֶם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל רַק אֶת־כָּל־הָאָדָם הִכּוּ לְפִי־חָרֶב עַד־הִשְׁמְדָם אוֹתָם לֹא הִשְׁאִירוּ כָּל־נְשָׁמָה:

ט״ו כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה עַבְדּוֹ כֵּן־צִוָּה מֹשֶׁה אֶת־יְהוֹשֻׁעַ וְכֵן עָשָׂה יְהוֹשֻׁעַ לֹא־הֵסִיר דָּבָר מִכֹּל אֲשֶׁר־צִוָּה יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה:

ט״ז וַיִּקַּח יְהוֹשֻׁעַ אֶת־כָּל־הָאָרֶץ הַזֹּאת הָהָר וְאֶת־כָּל־הַנֶּגֶב וְאֵת כָּל־אֶרֶץ הַגֹּשֶׁן וְאֶת־הַשְּׁפֵלָה וְאֶת־הָעֲרָבָה וְאֶת־הַר יִשְׂרָאֵל וּשְׁפֵלָתוֹ:

י״ז מִן־הָהָר הֶחָלָק הָעוֹלֶה שֵׂעִיר וְעַד־בַּעַל גָּד בְּבִקְעַת הַלְּבָנוֹן תַּחַת הַר־חֶרְמוֹן וְאֶת כָּל־מַלְכֵיהֶם לָכַד וַיַּכֵּם וַיְמִיתֵם:

הָהָר הֶחָלָק (תַּרְגּוּם:) טוּרָא שְׁעִיעַ, מַחֲלִיק, הָהָר הֶחָלָק עַד בַּעַל גָּד בְּמָצָר הַמִּזְרָחִי, וְלֹא הִסְפִּיק לְכִבּוֹשׁ בְּחַיָּיו אֶת כָּל הַמָּצָר עַד הַצָּפוֹן.

בַּעַל גָּד מֵישַׁר גָּד.

י״ח יָמִים רַבִּים עָשָׂה יְהוֹשֻׁעַ אֶת־כָּל־הַמְּלָכִים הָאֵלֶּה מִלְחָמָה:

יָמִים רַבִּים עָשָׂה יְהוֹשֻׁעַ בִּגְנוּתוֹ סֵפֶר הַכָּתוּב, שֶׁהָיָה מִתְכַּוֵּון לְדָחוֹת אֶת כִּבּוּשׁ הָאָרֶץ כְּדֵי לְהַאֲרִיךְ יָמָיו, לְפִי שֶׁנֶּאֱמַר (לעיל א י): וְאַתָּה תַּנְחִלֶנָּה אוֹתָם, בְּמִדְרַשׁ תַּנְחוּמָא.

י״ט לֹא־הָיְתָה עִיר אֲשֶׁר הִשְׁלִימָה אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בִּלְתִּי הַחִוִּי יֹשְׁבֵי גִבְעוֹן אֶת־הַכֹּל לָקְחוּ בַּמִּלְחָמָה:

כ׳ כִּי מֵאֵת יְהוָה ׀ הָיְתָה לְחַזֵּק אֶת־לִבָּם לִקְרַאת הַמִּלְחָמָה אֶת־יִשְׂרָאֵל לְמַעַן הַחֲרִימָם לְבִלְתִּי הֱיוֹת לָהֶם תְּחִנָּה כִּי לְמַעַן הַשְׁמִידָם כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה: {ס}

כ״א וַיָּבֹא יְהוֹשֻׁעַ בָּעֵת הַהִיא וַיַּכְרֵת אֶת־הָעֲנָקִים מִן־הָהָר מִן־חֶבְרוֹן מִן־דְּבִר מִן־עֲנָב וּמִכֹּל הַר יְהוּדָה וּמִכֹּל הַר יִשְׂרָאֵל עִם־עָרֵיהֶם הֶחֱרִימָם יְהוֹשֻׁעַ:

כ״ב לֹא־נוֹתַר עֲנָקִים בְּאֶרֶץ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל רַק בְּעַזָּה בְּגַת וּבְאַשְׁדּוֹד נִשְׁאָרוּ:

כ״ג וַיִּקַּח יְהוֹשֻׁעַ אֶת־כָּל־הָאָרֶץ כְּכֹל אֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה וַיִּתְּנָהּ יְהוֹשֻׁעַ לְנַחֲלָה לְיִשְׂרָאֵל כְּמַחְלְקֹתָם לִשְׁבָטֵיהֶם וְהָאָרֶץ שָׁקְטָה מִמִּלְחָמָה: {ס}

פרק י״ב

א׳ וְאֵלֶּה ׀ מַלְכֵי הָאָרֶץ אֲשֶׁר הִכּוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל וַיִּרְשׁוּ אֶת־אַרְצָם בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן מִזְרְחָה הַשֶּׁמֶשׁ מִנַּחַל אַרְנוֹן עַד־הַר חֶרְמוֹן וְכָל־הָעֲרָבָה מִזְרָחָה:

אֲשֶׁר הִכּוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בִּימֵי מֹשֶׁה.

ב׳ סִיחוֹן מֶלֶךְ הָאֱמֹרִי הַיּוֹשֵׁב בְּחֶשְׁבּוֹן מֹשֵׁל מֵעֲרוֹעֵר אֲשֶׁר עַל־שְׂפַת־נַחַל אַרְנוֹן וְתוֹךְ הַנַּחַל וַחֲצִי הַגִּלְעָד וְעַד־יַבֹּק הַנַּחַל גְּבוּל בְּנֵי עַמּוֹן:

וְעַד יַבֹּק הַנַּחַל שֶׁשָּׁם גְּבוּל אֶרֶץ בְּנֵי עַמּוֹן, סוֹף מֶצַר אֶרֶץ בְּנֵי עַמּוֹן, וּמִשָּׁם וָהָלְאָה הָיוּ בְּנֵי עַמּוֹן מוֹשְׁלִים.

ג׳ וְהָעֲרָבָה עַד־יָם כִּנְרוֹת מִזְרָחָה וְעַד יָם הָעֲרָבָה יָם־הַמֶּלַח מִזְרָחָה דֶּרֶךְ בֵּית הַיְשִׁמוֹת וּמִתֵּימָן תַּחַת אַשְׁדּוֹת הַפִּסְגָּה:

ד׳ וּגְבוּל עוֹג מֶלֶךְ הַבָּשָׁן מִיֶּתֶר הָרְפָאִים הַיּוֹשֵׁב בְּעַשְׁתָּרוֹת וּבְאֶדְרָעִי׃

ה׳ וּמֹשֵׁל בְּהַר חָרְמוֹן וּבְסַלְכָה וּבְכָל־הַבָּשָׁן עַד־גְּבוּל הַגְּשׁוּרִי וְהַמַּעֲכָתִי וַחֲצִי הַגִּלְעָד גְּבוּל סִיחוֹן מֶלֶךְ חֶשְׁבּוֹן׃

> וַחֲצִי הַגִּלְעָד גְּבוּל סִיחוֹן שָׁם הָיָה מֶצַר מֶמְשֶׁלֶת סִיחוֹן, כְּשֶׁאָמַרְנוּ לְמַעְלָה, שֶׁחֲצִי הַגִּלְעָד הָיָה שֶׁלּוֹ, וְזֶה חֲצִי הַשֵּׁנִי שֶׁל עוֹג.

ו׳ מֹשֶׁה עֶבֶד־יְהוָה וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל הִכּוּם וַיִּתְּנָהּ מֹשֶׁה עֶבֶד־יְהוָה יְרֻשָּׁה לָרְאוּבֵנִי׀ וְלַגָּדִי וְלַחֲצִי שֵׁבֶט הַמְנַשֶּׁה׃ {ס}

ז׳ וְאֵלֶּה מַלְכֵי הָאָרֶץ אֲשֶׁר הִכָּה יְהוֹשֻׁעַ וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן יָמָּה מִבַּעַל גָּד׀ בִּבְקְעַת הַלְּבָנוֹן וְעַד־הָהָר הֶחָלָק הָעֹלֶה שֵׂעִירָה וַיִּתְּנָהּ יְהוֹשֻׁעַ לְשִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל יְרֻשָּׁה כְּמַחְלְקָתָם׃

ח׳ בָּהָר וּבַשְּׁפֵלָה וּבָעֲרָבָה׀ וּבָאֲשְׁדוֹת וּבַמִּדְבָּר וּבַנֶּגֶב הַחִתִּי׀ הָאֱמֹרִי וְהַכְּנַעֲנִי הַפְּרִזִּי הַחִוִּי וְהַיְבוּסִי׃ {פ}

ט׳ מֶלֶךְ יְרִיחוֹ אֶחָד מֶלֶךְ הָעַי אֲשֶׁר־מִצַּד בֵּית־אֵל אֶחָד׃

י׳ מֶלֶךְ יְרוּשָׁלַ͏ִם אֶחָד מֶלֶךְ חֶבְרוֹן אֶחָד׃

י״א מֶלֶךְ יַרְמוּת אֶחָד מֶלֶךְ לָכִישׁ אֶחָד׃

י״ב מֶלֶךְ עֶגְלוֹן אֶחָד מֶלֶךְ גֶּזֶר אֶחָד׃

י״ג מֶלֶךְ דְּבִר אֶחָד מֶלֶךְ גֶּדֶר אֶחָד׃

י״ד מֶלֶךְ חָרְמָה אֶחָד מֶלֶךְ עֲרָד אֶחָד׃

ט״ו מֶלֶךְ לִבְנָה אֶחָד מֶלֶךְ עֲדֻלָּם אֶחָד׃

ט״ז מֶלֶךְ מַקֵּדָה אֶחָד מֶלֶךְ בֵּית־אֵל אֶחָד׃

י״ז מֶלֶךְ תַּפּוּחַ אֶחָד מֶלֶךְ חֵפֶר אֶחָד׃

י״ח מֶלֶךְ אֲפֵק אֶחָד מֶלֶךְ לַשָּׁרוֹן אֶחָד׃

י״ט מֶלֶךְ מָדוֹן אֶחָד מֶלֶךְ חָצוֹר אֶחָד׃

כ׳ מֶלֶךְ שִׁמְרוֹן מְרוֹן אֶחָד מֶלֶךְ אַכְשָׁף אֶחָד׃

כ״א מֶלֶךְ תַּעְנַךְ אֶחָד מֶלֶךְ מְגִדּוֹ אֶחָד׃

כ״ב מֶלֶךְ קֶדֶשׁ אֶחָד מֶלֶךְ־יָקְנְעָם לַכַּרְמֶל אֶחָד׃

כ״ג מֶלֶךְ דּוֹר לְנָפַת דּוֹר אֶחָד מֶלֶךְ־גּוֹיִם לְגִלְגָּל אֶחָד׃

> לְנָפַת דּוֹר (תַּרְגּוּם:) לְפַלְכֵי דּוֹר.

כ״ד מֶלֶךְ תִּרְצָה אֶחָד כָּל־מְלָכִים שְׁלֹשִׁים וְאֶחָד׃ {פ}

פרק י״ג

א׳ וַיְהוֹשֻׁעַ זָקֵן בָּא בַּיָּמִים וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלָיו אַתָּה זָקַנְתָּה בָּאתָ בַּיָּמִים וְהָאָרֶץ נִשְׁאֶרָה הַרְבֵּה־מְאֹד לְרִשְׁתָּהּ׃

וְהָאָרֶץ נִשְׁאֶרָה הַרְבֵּה מְאֹד מִמַּה שֶׁאָמַרְתִּי לְאִבְרָהָם נִשְׁאֶרָה לְרִשְׁתָּהּ, שֶׁלֹּא נִכְבְּשָׁה.

ב׳ זֹאת הָאָרֶץ הַנִּשְׁאֶרֶת כָּל־גְּלִילוֹת הַפְּלִשְׁתִּים וְכָל־הַגְּשׁוּרִי׃

גְּלִילוֹת מרקא״ש בְּלַעַז (אֶזוֹרֵי הַגְּבוּל, הַסְפַּר).

ג׳ מִן־הַשִּׁיחוֹר אֲשֶׁר | עַל־פְּנֵי מִצְרַיִם וְעַד גְּבוּל עֶקְרוֹן צָפוֹנָה לַכְּנַעֲנִי תֵּחָשֵׁב חֲמִשָּׁה | סַרְנֵי פְלִשְׁתִּים הָעַזָּתִי וְהָאַשְׁדּוֹדִי הָאֶשְׁקְלוֹנִי הַגִּתִּי וְהָעֶקְרוֹנִי וְהָעַוִּים׃

מִן הַשִּׁיחוֹר הוּא נִילוּס, הוּא נַחַל מִצְרַיִם, הוּא סָמוּךְ לְתַחוּם מִקְצוֹעַ דְּרוֹמִית מַעֲרָבִית שֶׁל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, כְּמוֹ שֶׁאָמַר בְּ׳אֵלֶּה מַסְעֵי׳ (במדבר לד ה), וְלָמַדְנוּ כָּאן שֶׁלֹּא כָּבַשׁ יְהוֹשֻׁעַ בְּחַיָּיו כָּל מֶצַח הַדְּרוֹמִי אֶלָּא מִמִּדְבַּר צִין, הוּא הָהָר הֶחָלָק הָעוֹלֶה שֵׂעִירָה עַד הַנִּילוּס, הוּא תְּחוּם עַזָּה הָאָמוּר לְמַעְלָה, מִקֶּדֶשׁ בַּרְנֵעַ עַד עַזָּה.

וְעַד גְּבוּל עֶקְרוֹן צָפוֹנָה הָעֶקְרוֹנִי יוֹשֵׁב עַל הַיָּם וּמִתְפַּשֵּׁט לְצַד הַצָּפוֹן יוֹתֵר מִן הָאֲחֵרִים.

לַכְּנַעֲנִי תֵּחָשֵׁב מֵאֶרֶץ הַכְּנַעֲנִי שָׁנַתַּתִּי לְאַבְרָהָם הוּא.

חֲמִשָּׁה סַרְנֵי פְלִשְׁתִּים וְגוֹ׳ הֵיא סוֹף גְּמַר הַמָּצָר עַד הַיָּם הַגָּדוֹל שֶׁבַּמַּעֲרָב.

הָעַזָּתִי וְהָאַשְׁדּוֹדִי הָאֶשְׁקְלוֹנִי וְגוֹ׳ שִׁשָּׁה סַרְנִים הוּא מוֹנֶה, וּמִתְחִלָּתָן קָרָאן ׳חֲמִשָּׁה׳. אָמַר רַבִּי יוֹנָתָן (חולין ס ב), אִידּוֹנְרִיקֵי שְׁלָהֶם חֲמִשָּׁה; הַחֲשׁוּבִים חֲמִשָּׁה הָיוּ, שֶׁהָעַוִּים אֵינוֹ מוֹנֶה מִן הַסְּרָנִים הַחֲשׁוּבִים. וְעוֹד יֵשׁ לְפָרֵשׁ, חֲמִשָּׁת סַרְנֵי פְלִשְׁתִּים: הָעַזָּתִי, וְהָאַשְׁדּוֹדִי, הָאֶשְׁקְלוֹנִי, הַגִּתִּי וְהָעֶקְרוֹנִי הֵם חֲמִשָּׁה, וְעוֹד נִשְׁאַר לִכְבּוֹשׁ אֶרֶץ הָעַוִּים שֶׁאֵינָם מִן הַפְּלִשְׁתִּים.

ד׳ מִתֵּיכָן כָּל־אֶרֶץ הַכְּנַעֲנִי וּמְעָרָה אֲשֶׁר לַצִּידֹנִים עַד־אֲפֵקָה עַד גְּבוּל הָאֱמֹרִי׃

מִתֵּיכָן כָּל אֶרֶץ הַכְּנַעֲנִי פָּסוּק רִאשׁוֹן מָנָה מִצַּד הַדְּרוֹמִי מִן הַמִּזְרָח לַמַּעֲרָב, וְזֶה מוֹנֶה אֶת רוֹחַב אוֹתוֹ הַמִּקְצוֹעַ הַנּוֹתָר לִיכָּבֵשׁ, כַּמָּה הוּא מִן הַדָּרוֹם לַצָּפוֹן.

מִתֵּיכָן כָּל אֶרֶץ הַכְּנַעֲנִי מִתֵּיכָן זוֹ מְעָרָה לַצִּידוֹנִים, עַד אֲפֵקָה עַד הָאֱמוֹרִי.

ה׳ וְהָאָרֶץ הַגִּבְלִי וְכָל־הַלְּבָנוֹן מִזְרַח הַשֶּׁמֶשׁ מִבַּעַל גָּד תַּחַת הַר־חֶרְמוֹן עַד לְבוֹא חֲמָת׃

וְהָאָרֶץ הַגִּבְלִי וְכָל הַלְּבָנוֹן מִזְרַח הַשֶּׁמֶשׁ וּבַמֶּצַח מִזְרָחִי נִשְׁאָר לִכְבּוֹשׁ בְּמִקְצוֹעַ הַצָּפוֹן כָּל הַלְּבָנוֹן, מִבַּעַל גָּד עַד סוֹף הַמֶּצַח, וּבְרוֹחַב מִן הַמִּזְרָח לַמַּעֲרָב עַד לְבוֹא חֲמָת, זֶהוּ כָּל מֶצַח הַצָּפוֹנִי שֶׁלְּבוֹא חֲמָת בְּמִקְצוֹעַ צְפוֹנִית מַעֲרָבִית בְּ׳אֵלֶּה מַסְעֵי׳ (במדבר לד ח).

ו׳ כָּל־יֹשְׁבֵי הָהָר מִן־הַלְּבָנוֹן עַד־מִשְׂרְפֹת מַיִם כָּל־צִידֹנִים אָנֹכִי אוֹרִישָׁם מִפְּנֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל רַק הַפִּלָּהָ לְיִשְׂרָאֵל בְּנַחֲלָה כַּאֲשֶׁר צִוִּיתִיךָ׃

אָנֹכִי אוֹרִישָׁם אַחֲרֵי מוֹתְךָ.

הַפִּלָּהָ לְיִשְׂרָאֵל בְּנַחֲלָה וְיִכְבּוֹשׁ לְאַחַר זְמַן כָּל שֵׁבֶט וְשֵׁבֶט מַה שֶׁנָּפַל בְּגוֹרָלוֹ.

ז׳ וְעַתָּה חַלֵּק אֶת־הָאָרֶץ הַזֹּאת בְּנַחֲלָה לְתִשְׁעַת הַשְּׁבָטִים וַחֲצִי הַשֵּׁבֶט הַמְנַשֶּׁה׃

ח׳ עִמּוֹ הָרְאוּבֵנִי וְהַגָּדִי לָקְחוּ נַחֲלָתָם אֲשֶׁר נָתַן לָהֶם מֹשֶׁה בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן מִזְרָחָה כַּאֲשֶׁר נָתַן לָהֶם מֹשֶׁה עֶבֶד יְהוָה׃

עִמּוֹ הָרְאוּבֵנִי וְהַגָּדִי עִם חֲצִי הָרִאשׁוֹן שֶׁל מְנַשֶּׁה, הָרְאוּבֵנִי וְהַגָּדִי לָקְחוּ נַחֲלָתָם.

ט׳ מֵעֲרוֹעֵר אֲשֶׁר עַל־שְׂפַת־נַחַל אַרְנוֹן וְהָעִיר אֲשֶׁר בְּתוֹךְ־הַנַּחַל וְכָל־הַמִּישֹׁר מֵידְבָא עַד־דִּיבוֹן׃

מֵעֲרוֹעֵר אֲשֶׁר עַל שְׂפַת וְגוֹ׳ מוֹנֶה וְהוֹלֵךְ כָּל אֶרֶץ עֵבֶר הַיַּרְדֵּן, וְאַחַר כָּךְ מְפָרֵשׁ גְּבוּל כָּל שֵׁבֶט וְשֵׁבֶט וְיִתֵּן מֹשֶׁה לְמַטֵּה פְּלוֹנִי וּפְלוֹנִי.

י׳ וְכֹל עָרֵי סִיחוֹן מֶלֶךְ הָאֱמֹרִי אֲשֶׁר מָלַךְ בְּחֶשְׁבּוֹן עַד־גְּבוּל בְּנֵי עַמּוֹן׃

י״א וְהַגִּלְעָד וּגְבוּל הַגְּשׁוּרִי וְהַמַּעֲכָתִי וְכֹל הַר חֶרְמוֹן וְכָל־הַבָּשָׁן עַד־סַלְכָה׃

י״ב כָּל־מַמְלְכוּת עוֹג בַּבָּשָׁן אֲשֶׁר־מָלַךְ בְּעַשְׁתָּרוֹת וּבְאֶדְרֶעִי הוּא נִשְׁאַר מִיֶּתֶר הָרְפָאִים וַיַּכָּם מֹשֶׁה וַיִּרְשָׁם׃

> **מִיֶּתֶר הָרְפָאִים** שֶׁהָרַג כְּדָרְלָעֹמֶר וְהַמְּלָכִים אֲשֶׁר אִתּוֹ, כְּמָה שֶׁנֶּאֱמַר (בראשית יד ה): וַיַּכּוּ אֶת רְפָאִים בְּעַשְׁתְּרוֹת קַרְנָיִם.

י״ג וְלֹא הוֹרִישׁוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת־הַגְּשׁוּרִי וְאֶת־הַמַּעֲכָתִי וַיֵּשֶׁב גְּשׁוּר וּמַעֲכָת בְּקֶרֶב יִשְׂרָאֵל עַד הַיּוֹם הַזֶּה׃

י״ד רַק לְשֵׁבֶט הַלֵּוִי לֹא נָתַן נַחֲלָה אִשֵּׁי יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל הוּא נַחֲלָתוֹ כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר־לוֹ׃ {פ}

ט״ו וַיִּתֵּן מֹשֶׁה לְמַטֵּה בְנֵי־רְאוּבֵן לְמִשְׁפְּחֹתָם׃

ט״ז וַיְהִי לָהֶם הַגְּבוּל מֵעֲרוֹעֵר אֲשֶׁר עַל־שְׂפַת־נַחַל אַרְנוֹן וְהָעִיר אֲשֶׁר בְּתוֹךְ־הַנַּחַל וְכָל־הַמִּישֹׁר עַל־מֵידְבָא׃

י״ז חֶשְׁבּוֹן וְכָל־עָרֶיהָ אֲשֶׁר בַּמִּישֹׁר דִּיבֹן וּבָמוֹת בַּעַל וּבֵית בַּעַל מְעוֹן׃

י״ח וְיַהְצָה וּקְדֵמֹת וּמֵפָעַת׃

י״ט וְקִרְיָתַיִם וְשִׂבְמָה וְצֶרֶת הַשַּׁחַר בְּהַר הָעֵמֶק׃

> **בְּהַר הָעֵמֶק** (תַּרְגּוּם:) בְּטוּרָא דְמֵישָׁרָא.

כ׳ וּבֵית פְּעוֹר וְאַשְׁדּוֹת הַפִּסְגָּה וּבֵית הַיְשִׁמוֹת׃

כ״א וְכֹל עָרֵי הַמִּישֹׁר וְכָל־מַמְלְכוּת סִיחוֹן מֶלֶךְ הָאֱמֹרִי אֲשֶׁר מָלַךְ בְּחֶשְׁבּוֹן אֲשֶׁר הִכָּה מֹשֶׁה אֹתוֹ | וְאֶת־נְשִׂיאֵי מִדְיָן אֶת־אֱוִי וְאֶת־רֶקֶם וְאֶת־צוּר וְאֶת־חוּר וְאֶת־רֶבַע נְסִיכֵי סִיחוֹן יֹשְׁבֵי הָאָרֶץ׃

כ״ב וְאֶת־בִּלְעָם בֶּן־בְּעוֹר הַקּוֹסֵם הָרְגוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל בַּחֶרֶב אֶל־חַלְלֵיהֶם׃

כ״ג וַיְהִי גְּבוּל בְּנֵי רְאוּבֵן הַיַּרְדֵּן וּגְבוּל זֹאת נַחֲלַת בְּנֵי־רְאוּבֵן לְמִשְׁפְּחֹתָם הֶעָרִים וַחַצְרֵיהָן׃ {פ}

כ״ד וַיִּתֵּן מֹשֶׁה לְמַטֵּה־גָד לִבְנֵי־גָד לְמִשְׁפְּחֹתָם׃

כ״ה וַיְהִי לָהֶם הַגְּבוּל יַעְזֵר וְכָל־עָרֵי הַגִּלְעָד וַחֲצִי אֶרֶץ בְּנֵי עַמּוֹן עַד־עֲרוֹעֵר אֲשֶׁר עַל־פְּנֵי רַבָּה׃

> **וַחֲצִי אֶרֶץ בְּנֵי עַמּוֹן** חֲצִי מַה שֶּׁכָּבְשׁוּ מֵאֶרֶץ בְּנֵי עַמּוֹן וּמִסִּיחוֹן.

כ״ו וּמֵחֶשְׁבּוֹן עַד־רָמַת הַמִּצְפֶּה וּבְטֹנִים וּמִמַּחֲנַיִם עַד־גְּבוּל לִדְבִר׃

כ״ז וּבָעֵמֶק בֵּית הָרָם וּבֵית נִמְרָה וְסֻכּוֹת וְצָפוֹן יֶתֶר מַמְלְכוּת סִיחוֹן מֶלֶךְ חֶשְׁבּוֹן הַיַּרְדֵּן וּגְבֻל עַד־קְצֵה יָם־כִּנֶּרֶת עֵבֶר הַיַּרְדֵּן מִזְרָחָה׃

> **הַיַּרְדֵּן וּגְבֻל** יַרְדְּנָא וּתְחוּמֵיהּ הֶעָרִים עַל שְׂפָתוֹ.

כ״ח זֹאת נַחֲלַת בְּנֵי־גָד לְמִשְׁפְּחֹתָם הֶעָרִים וַחַצְרֵיהֶם׃ {ס}

> **הֶעָרִים וַחַצְרֵיהֶם** הֶעָרִים הַמּוּקָפוֹת חוֹמָה.
>
> **וַחַצְרֵיהֶם** עָרֵי הַפְּרָזִי בְּלֹא חוֹמָה.

כ״ט וַיִּתֵּן מֹשֶׁה לַחֲצִי שֵׁבֶט מְנַשֶּׁה וַיְהִי לַחֲצִי מַטֵּה בְנֵי־מְנַשֶּׁה לְמִשְׁפְּחֹתָם׃

ל׳ וַיְהִי גְבוּלָם מִמַּחֲנַיִם כָּל־הַבָּשָׁן כָּל־מַמְלְכוּת | עוֹג מָלְךְ־הַבָּשָׁן וְכָל־חַוֹּת יָאִיר אֲשֶׁר בַּבָּשָׁן שִׁשִּׁים עִיר׃

ל״א וַחֲצִי הַגִּלְעָד וְעַשְׁתָּרוֹת וְאֶדְרֶעִי עָרֵי מַמְלְכוּת עוֹג בַּבָּשָׁן לִבְנֵי מָכִיר בֶּן־מְנַשֶּׁה לַחֲצִי בְנֵי־מָכִיר לְמִשְׁפְּחוֹתָם׃

ל״ב אֵלֶּה אֲשֶׁר־נִחַל מֹשֶׁה בְּעַרְבוֹת מוֹאָב מֵעֵבֶר לַיַּרְדֵּן יְרִיחוֹ מִזְרָחָה׃ {פ}

ל״ג וְלִשֵּׁבֶט הַלֵּוִי לֹא־נָתַן מֹשֶׁה נַחֲלָה יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל הוּא נַחֲלָתָם כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר לָהֶם׃ {ס}

פרק י״ד

א׳ וְאֵלֶּה אֲשֶׁר־נָחֲלוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל בְּאֶרֶץ כְּנָעַן אֲשֶׁר נָחֲלוּ אוֹתָם אֶלְעָזָר הַכֹּהֵן וְיהוֹשֻׁעַ בִּן־נוּן וְרָאשֵׁי אֲבוֹת הַמַּטּוֹת לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל׃

> **אֲשֶׁר נָחֲלוּ אוֹתָם** אֲשֶׁר הִנְחִילוּ אוֹתָם.

ב׳ בְּגוֹרָל נַחֲלָתָם כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה בְּיַד־מֹשֶׁה לְתִשְׁעַת הַמַּטּוֹת וַחֲצִי הַמַּטֶּה׃

ג׳ כִּי־נָתַן מֹשֶׁה נַחֲלַת שְׁנֵי הַמַּטּוֹת וַחֲצִי הַמַּטֶּה מֵעֵבֶר לַיַּרְדֵּן וְלַלְוִיִּם לֹא־נָתַן נַחֲלָה בְּתוֹכָם׃

ד׳ כִּי־הָיוּ בְנֵי־יוֹסֵף שְׁנֵי מַטּוֹת מְנַשֶּׁה וְאֶפְרָיִם וְלֹא־נָתְנוּ חֵלֶק לַלְוִיִּם בָּאָרֶץ כִּי אִם־עָרִים לָשָׁבֶת וּמִגְרְשֵׁיהֶם לִמְקִנֵיהֶם וּלְקִנְיָנָם׃

> **כִּי הָיוּ בְּנֵי יוֹסֵף שְׁנֵי מַטּוֹת** תַּחַת שֵׁבֶט לֵוִי.

ה׳ כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה כֵּן עָשׂוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיַּחְלְקוּ אֶת־הָאָרֶץ׃ {פ}

ו׳ וַיִּגְּשׁוּ בְנֵי־יְהוּדָה אֶל־יְהוֹשֻׁעַ בַּגִּלְגָּל וַיֹּאמֶר אֵלָיו כָּלֵב בֶּן־יְפֻנֶּה הַקְנִזִּי אַתָּה יָדַעְתָּ אֶת־הַדָּבָר אֲשֶׁר־דִּבֶּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה אִישׁ־הָאֱלֹהִים עַל אֹדוֹתַי וְעַל אֹדוֹתֶיךָ בְּקָדֵשׁ בַּרְנֵעַ׃

ז׳ בֶּן־אַרְבָּעִים שָׁנָה אָנֹכִי בְּשָׁלְחַ מֹשֶׁה עֶבֶד־יְהוָה אֹתִי מִקָּדֵשׁ בַּרְנֵעַ לְרַגֵּל אֶת־הָאָרֶץ וָאָשֶׁב אֹתוֹ דָּבָר כַּאֲשֶׁר עִם־לְבָבִי׃

> **כַּאֲשֶׁר עִם לְבָבִי** וְלֹא כַּאֲשֶׁר עִם פִּי, שֶׁהַמְרַגְּלִים הָיוּ בְּעֵצָה אַחַת, וְיֵרֵא כָּלֵב לוֹמַר לָהֶם שֶׁלֹּא יֹאמַר כְּמוֹתָם, וּכְשֶׁבָּא הִכְחִישָׁם, וְזֶהוּ שֶׁנֶּאֱמַר שָׁם (במדבר יד כד): עֵקֶב הָיְתָה רוּחַ אַחֶרֶת עִמּוֹ, שֶׁהָיָה אוֹמֵר לָהֶם אֶחָד בַּפֶּה וְאֶחָד בַּלֵּב.

ח׳ וַאֲחֵי אֲשֶׁר עָלוּ עִמּוֹ הִמְסּוּ אֶת־לֵב הָעָם וְאָנֹכִי מִלֵּאתִי אַחֲרֵי יְהוָה אֱלֹהָי׃

ט׳ וַיִּשָּׁבַע מֹשֶׁה בַּיּוֹם הַהוּא לֵאמֹר אִם־לֹא הָאָרֶץ אֲשֶׁר דָּרְכָה רַגְלְךָ בָּהּ תִּהְיֶה לְנַחֲלָה וּלְבָנֶיךָ עַד־עוֹלָם כִּי מִלֵּאתָ אַחֲרֵי יְהוָה אֱלֹהָי׃

י׳ וְעַתָּה הִנֵּה הֶחֱיָה יְהוָה | אוֹתִי כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר זֶה אַרְבָּעִים וְחָמֵשׁ שָׁנָה מֵאָז דִּבֶּר יְהוָה אֶת־הַדָּבָר הַזֶּה אֶל־מֹשֶׁה אֲשֶׁר־הָלַךְ יִשְׂרָאֵל בַּמִּדְבָּר וְעַתָּה הִנֵּה אָנֹכִי הַיּוֹם בֶּן־חָמֵשׁ וּשְׁמֹנִים שָׁנָה׃

> **זֶה אַרְבָּעִים וְחָמֵשׁ שָׁנָה** לְמִדְנוּ שֶׁשָּׁהוּ בִּכְיבּוּשׁ הָאָרֶץ שֶׁבַע שָׁנִים, שֶׁחֲרֵי בַּשָּׁנָה הַשֵּׁנִית שָׁלַח מֹשֶׁה הַמְרַגְּלִים, נִשְׁאֲרוּ שְׁלֹשִׁים וּשְׁמֹנָה שֶׁהָלְכוּ בַּמִּדְבָּר וְשֶׁבַע שֶׁכָּבְשׁוּ, חֲרֵי אַרְבָּעִים וְחָמֵשׁ.

י״א עוֹדֶנִּי הַיּוֹם חָזָק כַּאֲשֶׁר בְּיוֹם שָׁלְחַ אוֹתִי מֹשֶׁה כְּכֹחִי אָז וּכְכֹחִי עַתָּה לַמִּלְחָמָה וְלָצֵאת וְלָבוֹא׃

י״ב וְעַתָּה תְּנָה־לִי אֶת־הָהָר הַזֶּה אֲשֶׁר־דִּבֶּר יְהוָה בַּיּוֹם הַהוּא כִּי אַתָּה־שָׁמַעְתָּ בַּיּוֹם הַהוּא כִּי־עֲנָקִים שָׁם וְעָרִים גְּדֹלוֹת בְּצֻרוֹת אוּלַי יְהוָה אוֹתִי וְהוֹרַשְׁתִּים כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה׃

י״ג וַיְבָרֲכֵהוּ יְהוֹשֻׁעַ וַיִּתֶּן אֶת־חֶבְרוֹן לְכָלֵב בֶּן־יְפֻנֶּה לְנַחֲלָה׃

י״ד עַל־כֵּן הָיְתָה־חֶבְרוֹן לְכָלֵב בֶּן־יְפֻנֶּה הַקְנִזִּי לְנַחֲלָה עַד הַיּוֹם הַזֶּה יַעַן אֲשֶׁר מִלֵּא אַחֲרֵי יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל׃

ט״ו וְשֵׁם חֶבְרוֹן לְפָנִים קִרְיַת אַרְבַּע הָאָדָם הַגָּדוֹל בָּעֲנָקִים הוּא וְהָאָרֶץ שָׁקְטָה מִמִּלְחָמָה׃ {פ}

הָאָדָם הַגָּדוֹל בָּעֲנָקִים הוּא אֲבִיהֶם שֶׁל אֵלּוּ שִׁשֵּׁי וְתַלְמַי, אַרְבַּע הָיָה שְׁמוֹ. דָּבָר אַחֵר: עַל שֵׁם הָאָב וּשְׁלֹשָׁה בָּנִים, שֶׁכֵּן קוֹרֵא אוֹתָם (שם יג כב): יְלִידֵי הָעֲנָק.

וְהָאָרֶץ שָׁקְטָה מִמִּלְחָמָה מוּסָב לְעִנְיַן הָרִאשׁוֹן, לְאַחַר שֶׁבַע שָׁכְבְּשׁוּ סְבִיבוֹתֵיהֶם, נִכְנְעוּ הָאֱמוֹרִיִּים וְלֹא נֶאֶסְפוּ עוֹד לְמִלְחָמָה עֲלֵיהֶם, לְכָךְ הִתְחִילוּ לַעֲסוֹק בְּחִילּוּק הָאָרֶץ. וּמִדְרַשׁ אַגָּדָה: הָאָדָם הַגָּדוֹל בָּעֲנָקִים הוּא אַבְרָהָם אָבִינוּ, הוּא שֶׁגָּרַם לָהֶם שֶׁהָאָרֶץ שָׁקְטָה מִמִּלְחָמָה אַרְבָּעִים שָׁנָה שֶׁנִּתְעַסְּקוּ בַּמִּדְבָּר, בְּשָׁכָר שֶׁכִּבְּדוּ אֶת הַזָּקֵן בְּקִרְיַת אַרְבַּע, שֶׁאָמְרוּ לוֹ (בראשית כג ו): נְשִׂיא אֱלֹהִים אַתָּה בְּתוֹכֵנוּ.

פרק ט״ו

א׳ וַיְהִי הַגּוֹרָל לְמַטֵּה בְּנֵי יְהוּדָה לְמִשְׁפְּחֹתָם אֶל־גְּבוּל אֱדוֹם מִדְבַּר־צִן נֶגְבָּה מִקְצֵה תֵימָן׃

אֶל גְּבוּל אֱדוֹם סָמוּךְ לְמֶצַר אֱדוֹם.

נֶגְבָּה בִּתְחוּם מֶצַר דְּרוֹמִי שֶׁל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל.

מִקְצֵה תֵימָן בְּסוֹף כָּל הַמֶּצַר.

ב׳ וַיְהִי לָהֶם גְּבוּל נֶגֶב מִקְצֵה יָם הַמֶּלַח מִן־הַלָּשׁוֹן הַפֹּנָה נֶגְבָּה׃

וַיְהִי לָהֶם גְּבוּל מֶצַר דְּרוֹמִי שֶׁל יְהוּדָה.

מִקְצֵה יַם הַמֶּלַח הוּא מִקְצוֹעַ דְּרוֹמִית מִזְרָחִית שֶׁל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל בְּ׳אֵלָה מַסְעֵי׳ (במדבר לד ג).

מִן הַלָּשׁוֹן שֶׁל יָם.

ג׳ וְיָצָא אֶל־מִנֶּגֶב לְמַעֲלֵה עַקְרַבִּים וְעָבַר צִנָה וְעָלָה מִנֶּגֶב לְקָדֵשׁ בַּרְנֵעַ וְעָבַר חֶצְרוֹן וְעָלָה אַדָּרָה וְנָסַב הַקַּרְקָעָה׃

וְיָצָא אֶל מִנֶּגֶב לְמַעֲלֵה עַקְרַבִּים וְאֵינוֹ אוֹמֵר 'וְיָצָא וְנָסַב וְתָאַר', אֶלָּא בְּמָקוֹם שֶׁחוּט שֶׁל גְּבוּל בּוֹלֵט אֶל הַחוּץ, אוֹ כּוֹנֵס לְצַד פְּנִים שֶׁאֵינוֹ הוֹלֵךְ מְכֻוָּן, וְכָאן הוּא בּוֹלֵט אֶל הַחוּץ וּבָא מִנֶּגֶב לְמַעֲלֵה עַקְרַבִּים בַּדָּרוֹם שֶׁל מַעֲלֵה עַקְרַבִּים, נִמְצָא שֶׁמַּעֲלֵה עַקְרַבִּים לִפְנִים מִן הַחוּט, וְעָבַר וּבָא לוֹ אֶל הַמַּעֲרָב.

צִנָה לְצִן, וְכָל תֵּיבָה שֶׁצְּרִיכָה לַמַּ״ד בִּתְחִלָּתָהּ הִטִּיל לָהּ הֵ״א בְּסוֹפָהּ.

וְעָלָה כָּל מַה שֶּׁהוּא עוֹלֶה מִן הַמִּזְרָח, לְצַד יְרוּשָׁלַיִם הוּא עוֹלֶה, וּמִירוּשָׁלַיִם וָהָלְאָה הוּא יוֹרֵד. כָּאן לָמַדְנוּ שֶׁיְּרוּשָׁלַיִם גְּבוֹהָה מִכָּל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. וִירוּשָׁלַיִם אֵינָהּ נִזְכֶּרֶת בְּמָקוֹם זֶה, שֶׁבְּמָקוֹם צְפוֹנִית שֶׁל יְהוּדָה הָיְתָה, כְּמוֹ שֶׁאָמוּר בָּעִנְיָן.

וְעָלָה מִנֶּגֶב לְקָדֵשׁ בַּרְנֵעַ הַחוּט הוֹלֵךְ לְדָרוֹמָהּ שֶׁל קָדֵשׁ בַּרְנֵעַ, נִמְצֵאת קָדֵשׁ לִפְנִים מִן הַחוּט.

וְעָבַר חֶצְרוֹן לְצַד הַמַּעֲרָב הוּא מוֹנֶה וְהוֹלֵךְ, עַד: וְהָיוּ תֹּצְאֹתָיו הַיָּמָּה.

ד׳ וְעָבַר עַצְמוֹנָה וְיָצָא נַחַל מִצְרַיִם (והיה) [וְהָיוּ] תֹּצְאוֹת הַגְּבוּל יָמָּה זֶה־יִהְיֶה לָכֶם גְּבוּל נָגֶב׃

תֹּצְאוֹת סוֹפוֹ שֶׁל מֶצַר אֶל הַיָּם הַגָּדוֹל, שֶׁהוּא מֶצַר מַעֲרָבִי לְכָל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. נִמְצָא גְּבוּל יְהוּדָה מַחֲזִיק כָּל אָרְכָּהּ שֶׁל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל מִן הַמִּזְרָח לַמַּעֲרָב, וְעוֹמֵד בִּדְרוֹמָהּ שֶׁל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל.

ה׳ וּגְבוּל קֵדְמָה יָם הַמֶּלַח עַד־קְצֵה הַיַּרְדֵּן וּגְבוּל לִפְאַת צָפוֹנָה מִלְּשׁוֹן הַיָּם מִקְצֵה הַיַּרְדֵּן׃

וּגְבוּל קֵדְמָה חוּט הַמָּתוּחַ לְמֶצַר מִזְרְחִי שֶׁל יְהוּדָה.

יַם הַמֶּלַח שֶׁהוּא מִקְצוֹעַ דְּרוֹמִית מִזְרָחִית לָאָרֶץ בְּ׳אֵלֶּה מַסְעֵי׳ (במדבר שם).

עַד קְצֵה הַיַּרְדֵּן רָחְבּוֹ שֶׁל גְּבוּל יְהוּדָה אֵינוֹ אֶלָּא כְּנֶגֶד יָם הַמֶּלַח, עַד מָקוֹם שֶׁהַיַּרְדֵּן נוֹפֵל בְּיָם הַמֶּלַח, שֶׁהַיַּרְדֵּן אַף הוּא בְּמֶצַר מִזְרָח שֶׁל אֶרֶץ כְּנַעַן, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר בְּ׳אֵלֶּה מַסְעֵי׳ בְּמֶצַר מִזְרָחִי (שם לד יב): וְיָרַד הַגְּבוּל הַיַּרְדֵּנָה וְהָיוּ תוֹצְאֹתָיו יָם הַמֶּלַח, שֶׁהוּא בְּמִקְצוֹעַ.

וּגְבוּל לְפְאַת צָפוֹנָה חוּט מֵצָר הַמָּתוּחַ לְמֶצָר צָפוֹן מִן הַמִּזְרָח לַמַּעֲרָב, מִלְּשׁוֹן יַם הַמֶּלַח מִמָּקוֹם שֶׁהַיַּרְדֵּן נוֹפֵל בּוֹ, שֶׁאָמַרְנוּ שֶׁשָּׁם כָּלָה רוֹחַב גְּבוּל מֵצָר הַמִּזְרָחִי וְעָלָה לְצַד הַמַּעֲרָב בֵּית חָגְלָה, וְעָבַר הַחוּט מִצָּפוֹן לְבֵית הָעֲרָבָה, נִמְצָא בֵּית הָעֲרָבָה בְּתוֹךְ גְּבוּל יְהוּדָה לִפְנִים מִן הַחוּט.

ו׳ וְעָלָה הַגְּבוּל בֵּית חָגְלָה וְעָבַר מִצְּפוֹן לְבֵית הָעֲרָבָה וְעָלָה הַגְּבוּל אֶבֶן בֹּהַן בֶּן רְאוּבֵן:

וְעָלָה הַגְּבוּל אֶבֶן בֹּהַן כָּל מַה שֶּׁהוֹלֵךְ עַד יְרוּשָׁלַיִם הוּא עוֹלֶה.

ז׳ וְעָלָה הַגְּבוּל | דְּבִרָה מֵעֵמֶק עָכוֹר וְצָפוֹנָה פֹּנֶה אֶל הַגִּלְגָּל אֲשֶׁר נֹכַח לְמַעֲלֵה אַדֻמִּים אֲשֶׁר מִנֶּגֶב לַנָּחַל וְעָבַר הַגְּבוּל אֶל מֵי עֵין שֶׁמֶשׁ וְהָיָו תֹצְאֹתָיו אֶל עֵין רֹגֶל:

וְעָלָה הַגְּבוּל דְּבִרָה מֵעֵמֶק עָכוֹר שֶׁהָיָה עֵמֶק עָכוֹר בֵּין אֶבֶן בֹּהַן לַדְּבִיר.

וְצָפוֹנָה פֹּנֶה אֶל הַגִּלְגָּל וּכְשֶׁמַּגִּיעַ כְּנֶגֶד הַגִּלְגָּל, מַרְחִיב הַגְּבוּל וְיוֹצֵא חוּט הַמֶּצַר לְצַד הַצָּפוֹן אֶל הַגִּלְגָּל, אֲשֶׁר הוּא נוֹכַח מַעֲלֵה אַדֻמִּים אֲשֶׁר הַמַּעֲלֶה בְּדָרוֹם הַנַּחַל, נִמְצָא הַנַּחַל חוּץ מִן הַחוּט שֶׁלֹּא בִּגְבוּל יְהוּדָה.

מִנֶּגֶב לַנָּחַל עֵמֶק וּמִדְרוֹן הָיָה בְּלֹא מַיִם.

אֶל עֵין רֹגֶל מַעְיַן הַכּוֹבְסִים, תִּרְגֵּם יוֹנָתָן: עֵין קַצְרָא, וְקוֹרֵא אֶת הַכּוֹבֵס רוֹגֵל, עַל שֵׁם שֶׁבּוֹעֵט אֶת בִּגְדֵי הַצֶּמֶר בְּרַגְלָיו, פּוּלוּשׁ בְּלַעַ״ז (דוֹרֵךְ־בְּרַגְלָיו).

ח׳ וְעָלָה הַגְּבוּל גֵּי בֶן־הִנֹּם אֶל־כֶּתֶף הַיְבוּסִי מִנֶּגֶב הִיא יְרוּשָׁלָם וְעָלָה הַגְּבוּל אֶל־רֹאשׁ הָהָר אֲשֶׁר עַל־פְּנֵי גֵּי־הִנֹּם יָמָּה אֲשֶׁר בִּקְצֵה עֵמֶק־רְפָאִים צָפוֹנָה:

וְעָלָה וְגוֹ׳ גֵּי בֶן הִנֹּם עוֹדְנוּ עוֹלֶה מְעַט עַד עֵין עֵיטָם וּמִשָּׁם וָהָלְאָה הוּא יוֹרֵד, וְזֶהוּ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ ז״ל בִּשְׁחִיטַת קָדָשִׁים (זבחים נד ב): סָבוּר לְמִבְנְיֵהוּ בְּעֵין עֵיטָם שֶׁהוּא גָּבוֹהַּ מִירוּשָׁלַיִם מְעַט.

אֶל כֶּתֶף הַיְבוּסִי מִנֶּגֶב נִמְצֵאת יְרוּשָׁלַיִם חוּץ מִן הַחוּט וְאֵינָהּ בִּגְבוּל יְהוּדָה אֶלָּא בִּגְבוּל בִּנְיָמִין שֶׁהוּא בְּצָפוֹנוֹ שֶׁל יְהוּדָה.

ט׳ וְתָאַר הַגְּבוּל מֵרֹאשׁ הָהָר אֶל־מַעְיַן מֵי נֶפְתּוֹחַ וְיָצָא אֶל־עָרֵי הַר־עֶפְרוֹן וְתָאַר הַגְּבוּל בַּעֲלָה הִיא קִרְיַת יְעָרִים:

וְתָאַר לְשׁוֹן וְנָסַב בְּעוֹגֶל, כְּמוֹ (ישעיהו מד יג): וּבַמְּחוּגָה יְתָאֲרֵהוּ, וְיוֹנָתָן תִּירְגֵּם אֶת כֻּלָּם ׳וְיִסְחֹר׳.

וְיָצָא אֶל עָרֵי הַר עֶפְרוֹן הַחוּט יוֹצֵא לְצַד הַצָּפוֹן, וְהַגְּבוּל הִרְחִיב עַד עָרֵי הַר עֶפְרוֹן.

וְתָאַר הַגְּבוּל בַּעֲלָה אֵין זֶה לְצַד הַמַּעֲרָב, אֶלָּא הַבְּלִיטָה לְצַד צָפוֹן.

י׳ וְנָסַב הַגְּבוּל מִבַּעֲלָה יָמָּה אֶל־הַר שֵׂעִיר וְעָבַר אֶל־כֶּתֶף הַר־יְעָרִים מִצָּפוֹנָה הִיא כְּסָלוֹן וְיָרַד בֵּית־שֶׁמֶשׁ וְעָבַר תִּמְנָה:

וְנָסַב הַגְּבוּל מִבַּעֲלָה יָמָּה עַכְשָׁיו חוֹזֵר לְמִנְיָנוֹ הָרִאשׁוֹן, מִן הַמִּזְרָח לַמַּעֲרָב.

אֶל כֶּתֶף הַר יְעָרִים מִצָּפוֹנָה שֶׁהָיָה הַחוּט בִּצְפוֹנָהּ שֶׁל הַר יְעָרִים, נִמְצָא הַר יְעָרִים בְּתוֹךְ גְּבוּל יְהוּדָה לִפְנִים מִן הַחוּט.

י״א וְיָצָא הַגְּבוּל אֶל־כֶּתֶף עֶקְרוֹן צָפוֹנָה שִׁכְרוֹנָה וְעָבַר הַגְּבוּל שִׁכְרוֹנָה וְעָבַר הַר־הַבַּעֲלָה וְיָצָא יַבְנְאֵל וְהָיוּ תֹצְאוֹת הַגְּבוּל יָמָּה:

וְהָיוּ תֹצְאוֹת הַגְּבוּל סוֹף הַמֶּצַר.

יָמָּה אֶל יָם הַגָּדוֹל שֶׁהוּא מִצַּד מַעֲרָבִי.

י״ב וּגְבוּל יָם הַיַּמָּה הַגָּדוֹל וּגְבוּל זֶה גְּבוּל בְּנֵי־יְהוּדָה סָבִיב לְמִשְׁפְּחֹתָם:

י״ג וּלְכָלֵב בֶּן־יְפֻנֶּה נָתַן חֵלֶק בְּתוֹךְ בְּנֵי־יְהוּדָה אֶל־פִּי יְהוָה לִיהוֹשֻׁעַ אֶת־קִרְיַת אַרְבַּע אֲבִי הָעֲנָק הִיא חֶבְרוֹן:

אֶל פִּי ה׳ לִיהוֹשֻׁעַ כְּמָה שֶׁאָמַר הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לִיהוֹשֻׁעַ.

י״ד וַיֹּרֶשׁ מִשָּׁם כָּלֵב אֶת־שְׁלוֹשָׁה בְּנֵי הָעֲנָק אֶת־שֵׁשַׁי וְאֶת־אֲחִימַן וְאֶת־תַּלְמַי יְלִידֵי הָעֲנָק:

וַיֹּרֶשׁ מִשָּׁם כָּלֵב לְאַחַר מִיתַת יְהוֹשֻׁעַ, כִּי עֲדַיִן בִּימֵי יְהוֹשֻׁעַ לֹא נִלְכְּדָה חֶבְרוֹן, כְּמָה שֶׁנֶּאֱמַר בְּסֵפֶר שׁוֹפְטִים (א כ), וְלֹא נִכְתְּבָה כָּאן אֶלָּא מִפְּנֵי הַחֲלֻקָּה.

ט״ו וַיַּעַל מֹשֶׁם אֶל־יֹשְׁבֵי דְּבִר וְשֵׁם־דְּבִר לְפָנִים קִרְיַת־סֵפֶר׃

> **קִרְיַת סֵפֶר** רַבּוֹתֵינוּ אָמְרוּ (תמורה טז א): אֵלּוּ הֲלָכוֹת שֶׁנִּשְׁתַּכְּחוּ בִּימֵי אֵבֶלוֹ שֶׁל מֹשֶׁה שֶׁהֶחֱזִיר עָתְנִיאֵל בֶּן קְנַז מִפִּלְפּוּלוֹ.

ט״ז וַיֹּאמֶר כָּלֵב אֲשֶׁר־יַכֶּה אֶת־קִרְיַת־סֵפֶר וּלְכָדָהּ וְנָתַתִּי לוֹ אֶת־עַכְסָה בִתִּי לְאִשָּׁה׃

י״ז וַיִּלְכְּדָהּ עָתְנִיאֵל בֶּן־קְנַז אֲחִי כָלֵב וַיִּתֶּן־לוֹ אֶת־עַכְסָה בִתּוֹ לְאִשָּׁה׃

> **אֲחִי כָלֵב** מֵאִמּוֹ.

י״ח וַיְהִי | בְּבוֹאָהּ וַתְּסִיתֵהוּ לִשְׁאוֹל מֵאֵת־אָבִיהָ שָׂדֶה וַתִּצְנַח מֵעַל הַחֲמוֹר וַיֹּאמֶר־לָהּ כָּלֵב מַה־לָּךְ׃

> **וַתִּצְנַח** (תַּרְגּוּם:) וְאִתְרְכִינַת, הִטְתָה עַצְמָהּ לִיפּוֹל בְּרִגְלָיו.

י״ט וַתֹּאמֶר תְּנָה־לִּי בְרָכָה כִּי אֶרֶץ הַנֶּגֶב`נְתַתָּנִי וְנָתַתָּה לִי גֻּלֹּת מָיִם וַיִּתֶּן־לָהּ אֶת גֻּלֹּת עִלִּיּוֹת וְאֶת גֻּלֹּת תַּחְתִּיּוֹת׃ {פ}

> **תְּנָה לִי בְרָכָה** פִּרְנָסָה.
>
> **אֶרֶץ הַנֶּגֶב** חֲרֵבָה, כְּמוֹ (בראשית ח יג): חָרְבוּ פְּנֵי הָאֲדָמָה, וּמְתַרְגֵּם: נְגִיבוּ, שייקא בְּלַעַ״ז (יְבֵשָׁה), בַּיִת מְנֻגָּב מִכָּל טוּב, אָדָם שֶׁאֵין בּוֹ אֶלָּא תּוֹרָה.
>
> **נְתַתָּנִי** נָתַתָּ לִי, כְּמוֹ (שם לז ד): וַיִּבְרְחוּ לְשָׁלוֹם—וַיִּבֶּר אֵלָיו; (ירמיהו י כ): בָּנַי יְצָאֻנִי—יָצְאוּ מִמֶּנִּי; (מלכים א יט כא): בִּשְׁלָם־בִּשֵּׁל לָהֶם.
>
> **גֻּלּוֹת** מַעְיָנוֹת.

כ׳ זֹאת נַחֲלַת מַטֵּה בְנֵי־יְהוּדָה לְמִשְׁפְּחֹתָם׃

כ״א וַיִּהְיוּ הֶעָרִים מִקְצֵה`לְמַטֵּה בְנֵי־יְהוּדָה אֶל־גְּבוּל אֱדוֹם בַּנֶּגְבָּה קַבְצְאֵל וְעֵדֶר וְיָגוּר׃

> **וַיִּהְיוּ הֶעָרִים מִקְצֵה לְמַטֵּה בְּנֵי יְהוּדָה** בִּגְבוּל מַטֵּה יְהוּדָה, הוּא שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ (גיטין ז א): לֹא מָנָה יְהוֹשֻׁעַ אֶלָּא עֲיָירוֹת הָעוֹמְדוֹת עַל הַגְּבוּלִים.

כ״ב וְקִינָה וְדִימוֹנָה וַעֲדָעָדָה׃

כ״ג וְקֶדֶשׁ וְחָצוֹר וְיִתְנָן׃

כ״ד זִיף וָטֶלֶם וּבְעָלוֹת׃

כ״ה וְחָצוֹר | חֲדַתָּה`וּקְרִיּוֹת חֶצְרוֹן הִיא חָצוֹר׃

כ״ו אֲמָם וּשְׁמַע וּמוֹלָדָה׃

כ״ז וַחֲצַר גַּדָּה וְחֶשְׁמוֹן וּבֵית פָּלֶט׃

כ״ח וַחֲצַר שׁוּעָל וּבְאֵר שֶׁבַע וּבִזְיוֹתְיָה׃

כ״ט בַּעֲלָה וְעִיִּים וָעָצֶם׃

ל׳ וְאֶלְתּוֹלַד וּכְסִיל וְחָרְמָה׃

ל״א וְצִקְלַג וּמַדְמַנָּה וְסַנְסַנָּה׃

ל״ב וּלְבָאוֹת וְשִׁלְחִים וְעַיִן וְרִמּוֹן כָּל־עָרִים עֶשְׂרִים וָתֵשַׁע וְחַצְרֵיהֶן׃ {ס}

כָּל עָרִים עֶשְׂרִים וְחָשַׁע וּבִפְרָטָן אַתָּה מוֹצֵא שְׁלֹשִׁים וּשְׁמוֹנָה, אֶלָּא אֵלֶּה הַיִּתֵּרוֹת נָטְלוּ בְּנֵי שִׁמְעוֹן מֵחֶבֶל בְּנֵי יְהוּדָה, וְנִזְקְרוֹת הֵם בְּנַחֲלַת שִׁמְעוֹן: בְּאֵר שֶׁבַע, וּמוֹלָדָה, חֲצַר שׁוּעָל, וָעָצֶם, וְאֶלְתּוֹלַד, וְחָרְמָה, וְצִקְלַג, וְעַיִן וְרִמּוֹן חֲרֵי תֵּשַׁע הַיִּתֵּרוֹת הַמְּנוּיוֹת כָּאן.

ל״ג בַּשְּׁפֵלָה אֶשְׁתָּאוֹל וְצָרְעָה וְאַשְׁנָה:

ל״ד וְזָנוֹחַ וְעֵין גַּנִּים תַּפּוּחַ וְהָעֵינָם:

ל״ה יַרְמוּת וְעֲדֻלָּם שׂוֹכֹה וַעֲזֵקָה:

ל״ו וְשַׁעֲרַיִם וְעַדִיתַיִם וְהַגְּדֵרָה וּגְדֵרֹתָיִם עָרִים אַרְבָּע־עֶשְׂרֵה וְחַצְרֵיהֶן: {ס}

עָרִים אַרְבַּע עֶשְׂרֵה וּבִפְרָטָן חֲמֵשׁ עֶשְׂרֵה; אוֹמֵר אֲנִי, תַּפּוּחַ וְהָעֵינָם אֶחָד הוּא, וְזֶה פֵּירוּשׁוֹ: תַּפּוּחַ וְהָעַיִן שֶׁלּוֹ, הוּא עֵין תַּפּוּחַ הָאָמוּר בְּנַחֲלַת מְנַשֶּׁה: אֶל יוֹשְׁבֵי עֵין תַּפּוּחַ.

ל״ז צְנָן וַחֲדָשָׁה וּמִגְדַּל־גָּד:

ל״ח וְדִלְעָן וְהַמִּצְפֶּה וְיָקְתְאֵל:

ל״ט לָכִישׁ וּבָצְקַת וְעֶגְלוֹן:

מ׳ וְכַבּוֹן וְלַחְמָס וְכִתְלִישׁ:

מ״א וּגְדֵרוֹת בֵּית־דָּגוֹן וְנַעֲמָה וּמַקֵּדָה עָרִים שִׁשׁ־עֶשְׂרֵה וְחַצְרֵיהֶן: {ס}

מ״ב לִבְנָה וְעֶתֶר וְעָשָׁן:

מ״ג וְיִפְתָּח וְאַשְׁנָה וּנְצִיב:

מ״ד וּקְעִילָה וְאַכְזִיב וּמָרֵאשָׁה עָרִים תֵּשַׁע וְחַצְרֵיהֶן: {ס}

מ״ה עֶקְרוֹן וּבְנוֹתֶיהָ וַחֲצֵרֶיהָ:

מ״ו מֵעֶקְרוֹן וָיָמָּה כֹּל אֲשֶׁר־עַל־יַד אַשְׁדּוֹד וְחַצְרֵיהֶן: {ס}

מ״ז אַשְׁדּוֹד בְּנוֹתֶיהָ וַחֲצֵרֶיהָ עַזָּה בְּנוֹתֶיהָ וַחֲצֵרֶיהָ עַד־נַחַל מִצְרַיִם וְהַיָּם (הגבול) [הַגָּדוֹל] וּגְבוּל: {ס}

וְהַיָּם הַגָּדוֹל וּגְבוּל נִסְּיוֹן שֶׁבַּיָּם שֶׁקּוֹרִין אישלי״ש בְּלַעַ״ז (אֵיי הַיָם).

מ״ח וּבָהָר שָׁמִיר וְיַתִּיר וְשׂוֹכֹה:

מ״ט וְדַנָּה וְקִרְיַת־סַנָּה הִיא דְבִר: {ס}

נ׳ וַעֲנָב וְאֶשְׁתְּמֹה וְעָנִים:

נ״א וְגֹשֶׁן וְחֹלֹן וְגִלֹה עָרִים אַחַת־עֶשְׂרֵה וְחַצְרֵיהֶן: {ס}

נ״ב אֲרַב וְרוּמָה וְאֶשְׁעָן:

נ״ג (וינים) [וַיְנֻעִים] וּבֵית־הַפְּפוּחַ וַאֲפָקָה׃

נ״ד וְחַמְטָה וְקִרְיַת אַרְבַּע הִיא חֶבְרוֹן וְצִיעֹר עָרִים תֵּשַׁע וְחַצְרֵיהֶן׃ {ס}

נ״ה מָעוֹן ו כַּרְמֶל וְזִיף וְיוּטָה׃

נ״ו וְיִזְרְעֶאל וְיָקְדְעָם וְזָנוֹחַ׃

נ״ז הַקַּיִן גִּבְעָה וְתִמְנָה עָרִים עֶשֶׂר וְחַצְרֵיהֶן׃ {ס}

נ״ח חַלְחוּל בֵּית־צוּר וּגְדוֹר׃

נ״ט וּמַעֲרַת וּבֵית־עֲנוֹת וְאֶלְתְּקֹן עָרִים שֵׁשׁ וְחַצְרֵיהֶן׃ {פ}

ס׳ קִרְיַת־בַּעַל הִיא קִרְיַת יְעָרִים וְהָרַבָּה עָרִים שְׁתַּיִם וְחַצְרֵיהֶן׃ {ס}

ס״א בַּמִּדְבָּר בֵּית הָעֲרָבָה מִדִּין וּסְכָכָה׃

ס״ב וְהַנִּבְשָׁן וְעִיר־הַמֶּלַח וְעֵין גֶּדִי עָרִים שֵׁשׁ וְחַצְרֵיהֶן׃

ס״ג וְאֶת־הַיְבוּסִי יוֹשְׁבֵי יְרוּשָׁלַם לֹא־יָכְלוּ [יוכלו] בְּנֵי־יְהוּדָה לְהוֹרִישָׁם וַיֵּשֶׁב הַיְבוּסִי אֶת־בְּנֵי יְהוּדָה בִּירוּשָׁלַם עַד הַיּוֹם הַזֶּה׃ {פ}

> **לֹא יָכְלוּ בְּנֵי יְהוּדָה לְהוֹרִישָׁם** שָׁנִינוּ בְּסִפְרֵי: רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן קָרְחָה אוֹמֵר: יְכוֹלִין הָיוּ, אֶלָּא שֶׁלֹּא הָיוּ רַשָּׁאִין מֵחֲמַת הַשְּׁבוּעָה שֶׁנִּשְׁבַּע אַבְרָהָם לַאֲבִימֶלֶךְ, וְיבוּסִי זֶה לֹא עַל שֵׁם הָאוּמָּה הָיָה, אֶלָּא מִגִּדֵּל דָּוִד שֶׁהָיָה בִּירוּשָׁלַיִם וּשְׁמוֹ יְבוּס, וּבְנֵי אוֹתוֹ מָחוֹז מִפְלְשְׁתִּים הָיוּ, וּכְשֶׁכָּבְשׁוּ בְּנֵי יְהוּדָה אֶת יְרוּשָׁלַיִם לֹא הוֹרִישׁוּ אֶת בְּנֵי אוֹתוֹ מָחוֹז.

פרק ט״ז

א׳ וַיֵּצֵא הַגּוֹרָל לִבְנֵי יוֹסֵף מִיַּרְדֵּן יְרִיחוֹ לְמֵי יְרִיחוֹ מִזְרָחָה הַמִּדְבָּר עֹלֶה מִירִיחוֹ בָּהָר בֵּית־אֵל׃

> **וַיֵּצֵא הַגּוֹרָל לִבְנֵי יוֹסֵף** בְּמֻצָּר צְפוֹנִי שֶׁל גִּמַּר כִּיבּוּשׁוֹ שֶׁל יְהוֹשֻׁעַ נָפַל לָהֶם הַגּוֹרָל, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב לְמַטָּה: וּבְנֵי יוֹסֵף יַעַמְדוּ עַל גְּבוּלָם מִצָּפוֹן, וְהַרְבֵּה מִן הָאָרֶץ הָיָה בֵּין בְּנֵי יְהוּדָה וּבֵין בְּנֵי יוֹסֵף, שֶׁנָּטְלוּ שְׁאָר הַשְּׁבָטִים אַחֲרֵיהֶם (רָצָה לוֹמַר, בֵּינֵיהֶם), כְּמוֹ שֶׁמָּצִינוּ בְּשֶׁבֶט בִּנְיָמִין (לקמן יח יא): וַיֵּצֵא גְּבוּל גּוֹרָלָם בֵּין בְּנֵי יְהוּדָה וּבֵין בְּנֵי יוֹסֵף.
>
> **מִיַּרְדֵּן יְרִיחוֹ לְמֵי יְרִיחוֹ מִזְרָחָה** הִתְחִיל הַגְּבוּל לַמִּזְרָח.
>
> **הַמִּדְבָּר עוֹלֶה מִירִיחוֹ** אֶל הַמִּדְבָּר עוֹלֶה הַגְּבוּל מִירִיחוֹ וּבָא לוֹ לְצַד מַעֲרָב לְבֵית אֵל.

ב׳ וְיָצָא מִבֵּית־אֵל לוּזָה וְעָבַר אֶל־גְּבוּל הָאַרְכִּי עָטָרוֹת׃

ג׳ וְיָרַד־יָמָּה אֶל־גְּבוּל הַיַּפְלֵטִי עַד גְּבוּל בֵּית־חוֹרֹן תַּחְתּוֹן וְעַד־גָּזֶר וְהָיוּ תֹצְאֹתָו יָמָּה׃

ד׳ וַיִּנְחֲלוּ בְנֵי־יוֹסֵף מְנַשֶּׁה וְאֶפְרָיִם׃

ה׳ וַיְהִי גְּבוּל בְּנֵי־אֶפְרַיִם לְמִשְׁפְּחֹתָם וַיְהִי גְּבוּל נַחֲלָתָם מִזְרָחָה עַטְרוֹת אַדָּר עַד־בֵּית חוֹרֹן עֶלְיוֹן׃

> **מִזְרָחָה עַטְרוֹת אַדָּר** לְמִזְרָח מַתְחִיל מֵעַטְרוֹת אַדָּר, וּמִשָּׁם רוֹחַב תְּחוּמוֹ עַד בֵּית חוֹרוֹן הֶרֵי רָחְבּוֹ.

ו׳ וְיָצָא הַגְּבוּל הַיָּמָּה הַמִּכְמְתָת מִצָּפוֹן וְנָסַב הַגְּבוּל מִזְרָחָה תַּאֲנַת שִׁלֹה וְעָבַר אוֹתוֹ מִמִּזְרַח יָנוֹחָה׃

וְיָצָא הַגְּבוּל הַיָּמָּה אַרְכּוֹ הָיְתָה לְצַד הַמַּעֲרָב אֶל הַמִּכְמְתָת, מִצָּפוֹן שֶׁל הַמִּכְמְתָת הוֹלֵךְ הַחוֹט.

וְנָסַב הַגְּבוּל מִתְפַּשֵּׁט רוֹחַב הַתְּחוּם לְצַד צָפוֹן, וְהַחוֹט יוֹצֵא בִּבְלִיטָתוֹ בְּמִזְרָחָהּ שֶׁל תַּאֲנַת שִׁילֹה.

וְעָבַר אוֹתוֹ וְעָבַר הַגְּבוּל אֶת תַּאֲנַת שִׁילֹה, וְעָבַר הַחוֹט מִמִּזְרָח שֶׁל יָנוֹחַ כָּל זֶה בְּלִיטַת הָרוֹחַב, עַד ׳וְיָצָא הַיַּרְדֵּן׳, וְשָׁם עִיר וּשְׁמָהּ תַּפּוּחַ, וּמִשָּׁם יְסוֹב הַחוֹט לְמַדַּת אוֹרֶךְ הַגְּבוּל יָמָּה לְנַחַל קָנָה.

ז **וְיָרַד מִיָּנוֹחָה עֲטָרוֹת וְנַעֲרָתָה וּפָגַע בִּירִיחוֹ וְיָצָא הַיַּרְדֵּן׃**

ח **מִתַּפּוּחַ יֶלֶךְ הַגְּבוּל יָמָּה נַחַל קָנָה וְהָיְוּ תֹּצְאֹתָיו הַיָּמָּה זֹאת נַחֲלַת מַטֵּה בְנֵי־אֶפְרַיִם לְמִשְׁפְּחֹתָם׃**

ט **וְהֶעָרִים הַמִּבְדָּלוֹת לִבְנֵי אֶפְרַיִם בְּתוֹךְ נַחֲלַת בְּנֵי־מְנַשֶּׁה כָּל־הֶעָרִים וְחַצְרֵיהֶן׃**

וְהֶעָרִים הַמִּבְדָּלוֹת וְגַם זֶה עוֹד מִנַּחֲלַת אֶפְרַיִם, עָרִים הָיוּ לָהֶם מוּבְדָּלוֹת מִתְּחוּמוֹ וּמַבְלָעוֹת בְּתוֹךְ נַחֲלַת בְּנֵי מְנַשֶּׁה.

י **וְלֹא הוֹרִישׁוּ אֶת־הַכְּנַעֲנִי הַיּוֹשֵׁב בְּגָזֶר וַיֵּשֶׁב הַכְּנַעֲנִי בְּקֶרֶב אֶפְרַיִם עַד־הַיּוֹם הַזֶּה וַיְהִי לְמַס־עֹבֵד׃ {פ}**

פרק י״ז

א **וַיְהִי הַגּוֹרָל לְמַטֵּה מְנַשֶּׁה כִּי־הוּא בְּכוֹר יוֹסֵף לְמָכִיר בְּכוֹר מְנַשֶּׁה אֲבִי הַגִּלְעָד כִּי הוּא הָיָה אִישׁ מִלְחָמָה וַיְהִי־לוֹ הַגִּלְעָד וְהַבָּשָׁן׃**

לְמָכִיר בְּכוֹר מְנַשֶּׁה לְפִיכָךְ נָטַל תְּחִלָּה בִּימֵי מֹשֶׁה בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן, וַיְהִי לוֹ הַגִּלְעָד וְהַבָּשָׁן.

ב **וַיְהִי לִבְנֵי מְנַשֶּׁה הַנּוֹתָרִים לְמִשְׁפְּחֹתָם לִבְנֵי אֲבִיעֶזֶר וְלִבְנֵי־חֵלֶק וְלִבְנֵי אַשְׂרִיאֵל וְלִבְנֵי־שֶׁכֶם וְלִבְנֵי־חֵפֶר וְלִבְנֵי שְׁמִידָע אֵלֶּה בְּנֵי מְנַשֶּׁה בֶן־יוֹסֵף הַזְּכָרִים לְמִשְׁפְּחֹתָם׃**

ג **וְלִצְלָפְחָד בֶּן־חֵפֶר בֶּן־גִּלְעָד בֶּן־מָכִיר בֶּן־מְנַשֶּׁה לֹא־הָיוּ לוֹ בָנִים כִּי אִם־בָּנוֹת וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֹתָיו מַחְלָה וְנֹעָה חָגְלָה מִלְכָּה וְתִרְצָה׃**

ד **וַתִּקְרַבְנָה לִפְנֵי אֶלְעָזָר הַכֹּהֵן וְלִפְנֵי | יְהוֹשֻׁעַ בִּן־נוּן וְלִפְנֵי הַנְּשִׂיאִים לֵאמֹר יְהוָה צִוָּה אֶת־מֹשֶׁה לָתֶת־לָנוּ נַחֲלָה בְּתוֹךְ אַחֵינוּ וַיִּתֵּן לָהֶם אֶל־פִּי יְהוָה נַחֲלָה בְּתוֹךְ אֲחֵי אֲבִיהֶן׃**

ה **וַיִּפְּלוּ חַבְלֵי־מְנַשֶּׁה עֲשָׂרָה לְבַד מֵאֶרֶץ הַגִּלְעָד וְהַבָּשָׁן אֲשֶׁר מֵעֵבֶר לַיַּרְדֵּן׃**

וַיִּפְּלוּ חַבְלֵי מְנַשֶּׁה עֲשָׂרָה שִׁשָּׁה לְשִׁשָּׁה בָּתֵּי אָבוֹת הַמְּנוּיִים לְמַעְלָה, וְאַרְבַּע לִבְנוֹת צְלָפְחָד, לֹא שֶׁתְּהֵא כָּל אַחַת בֵּית אָב לְעַצְמָהּ אֶלָּא שֶׁנִּטְלוּ אַרְבָּעָה חֲלָקִים, חֵלֶק שֶׁל אֲבִיהֶם שֶׁהָיָה מְיוּצְאֵי מִצְרַיִם, וּלְפִי מִנְיַן הַיּוֹצְאִים מִמִּצְרַיִם נִתְחַלְּקָה הָאָרֶץ וְחִלְקוּ עִם אֶחָיו בִּנְכְסֵי חֵפֶר אָבִיו, שֶׁהָיָה גַּם הוּא מִיּוֹצְאֵי מִצְרַיִם וְשֶׁהָיָה בְּכוֹר וְנָטַל שְׁנֵי חֲלָקִים, וְעוֹד הָיָה לָהֶם חֵלֶק אֲחִי אֲבִיהֶם שֶׁמֵּת בַּמִּדְבָּר בִּלֹא בָנִים, וְנָטְלוּ נַחֲלָה בְּחֶלְקוֹ, כָּךְ אָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ בְּבָבָא בַּתְרָא (קיח א), וְלֹא הוּזְקַק הַכָּתוּב לְהַשְׁמִיעֵנוּ מִנְיַן חֶלְקֵי הַבָּנוֹת, אֶלָּא לְלַמֵּד שֶׁנִּטְלוּ חֵלֶק בְּכוֹרָה וּלְהוֹדִיעַ שֶׁאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל חֵלֶק יֵרֵשָׁה לָהֶם מַחֲזֶקֶת מֵאֲבוֹתֵיהֶם, שֶׁאִילּוּלֵי כֵּן אֵין הַבְּכוֹר נוֹטֵל בָּרְאוּי כְּבִמּוּחָזָק.

ו **כִּי בְּנוֹת מְנַשֶּׁה נָחֲלוּ נַחֲלָה בְּתוֹךְ בָּנָיו וְאֶרֶץ הַגִּלְעָד הָיְתָה לִבְנֵי־מְנַשֶּׁה הַנּוֹתָרִים׃**

וְאֶרֶץ הַגִּלְעָד שֶׁבְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן הָיְתָה לִבְנֵי מְנַשֶּׁה הַנּוֹתָרִים.

ז **וַיְהִי גְבוּל־מְנַשֶּׁה מֵאָשֵׁר הַמִּכְמְתָת אֲשֶׁר עַל־פְּנֵי שְׁכֶם וְהָלַךְ הַגְּבוּל אֶל־הַיְמִין אֶל־יֹשְׁבֵי עֵין תַּפּוּחַ׃**

ח **לְמְנַשֶּׁה הָיְתָה אֶרֶץ תַּפּוּחַ וְתַפּוּחַ אֶל־גְּבוּל מְנַשֶּׁה לִבְנֵי אֶפְרָיִם׃**

אֶרֶץ תַּפּוּחַ הַכְּפָרִים וְהַחֲצֵרִים, וְתַפּוּחַ עַצְמָהּ הָעִיר הָיְתָה לִבְנֵי אֶפְרַיִם.

אֶל גְּבוּל מְנַשֶּׁה עַל מֶצַּר מְנַשֶּׁה לְסוֹף גְּבוּלוֹ.

ט וַיֵּרֶד הַגְּבוּל נַחַל קָנָה נֶגְבָּה לַנַּחַל עָרִים הָאֵלֶּה לְאֶפְרַיִם בְּתוֹךְ עָרֵי מְנַשֶּׁה וּגְבוּל מְנַשֶּׁה מִצְּפוֹן לַנַּחַל וַיְהִי תֹּצְאֹתָיו הַיָּמָּה׃

עָרִים הָאֵלֶּה מִסְּפּוּחַ עַד נַחַל קָנָה לְאֶפְרַיִם הָיוּ בְּתוֹךְ עָרֵי מְנַשֶּׁה.

י נֶגְבָּה לְאֶפְרַיִם וְצָפוֹנָה לִמְנַשֶּׁה וַיְהִי הַיָּם גְּבוּלוֹ וּבְאָשֵׁר יִפְגְּעוּן מִצָּפוֹן וּבְיִשָּׂשכָר מִמִּזְרָח׃

נֶגְבָּה לְאֶפְרַיִם אֶפְרַיִם נָטַל חֶלְקוֹ מִדָּרוֹם לְצַד הָאָרֶץ שֶׁבֵּין בְּנֵי יְהוּדָה לִשְׁאָר הַשְּׁבָטִים.

וְצָפוֹנָה לִמְנַשֶּׁה מְנַשֶּׁה נָטַל לְצַד צָפוֹן.

יא וַיְהִי לִמְנַשֶּׁה בְּיִשָּׂשכָר וּבְאָשֵׁר בֵּית־שְׁאָן וּבְנוֹתֶיהָ וְיִבְלְעָם וּבְנוֹתֶיהָ וְאֶת־יֹשְׁבֵי דֹאר וּבְנוֹתֶיהָ וְיֹשְׁבֵי עֵין־דֹּאר וּבְנוֹתֶיהָ וְיֹשְׁבֵי תַּעְנַךְ וּבְנוֹתֶיהָ וְיֹשְׁבֵי מְגִדּוֹ וּבְנוֹתֶיהָ שְׁלֹשֶׁת הַנָּפֶת׃

שְׁלֹשֶׁת הַנָּפֶת (תַּרְגּוּם׃) תְּלָתָא פְּלָכִין, וּשְׁלֹשֶׁת הַנָּפֶת׳ הַנִּזְכָּרִים כָּאן שֶׁל דֹּאר וְשֶׁל עֵין דּוֹר הָיוּ, כְּמוֹ שֶׁאָמוּר לְמַעְלָה בְּסֵפֶר זֶה (יב כג)׃ מֶלֶךְ דּוֹר לְנָפַת דּוֹר, וּבְפָסוּק אַחֵר אוֹמֵר (לעיל יא ב)׃ לְנָפַת דֹּאר מִיָּם, וְכָאן כָּךְ הוּא אוֹמֵר׃ וְאֶת יוֹשְׁבֵי דֹּאר וּבְנוֹתֶיהָ שְׁלֹשֶׁת הַנָּפֶת שֶׁהָיוּ לָהּ.

יב וְלֹא יָכְלוּ בְּנֵי מְנַשֶּׁה לְהוֹרִישׁ אֶת־הֶעָרִים הָאֵלֶּה וַיּוֹאֶל הַכְּנַעֲנִי לָשֶׁבֶת בָּאָרֶץ הַזֹּאת׃

וַיּוֹאֶל וַיֹּאבֶה.

יג וַיְהִי כִּי חָזְקוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּתְּנוּ אֶת־הַכְּנַעֲנִי לָמַס וְהוֹרֵשׁ לֹא הוֹרִישׁוֹ׃ {ס}

יד וַיְדַבְּרוּ בְּנֵי יוֹסֵף אֶת־יְהוֹשֻׁעַ לֵאמֹר מַדּוּעַ נָתַתָּה לִּי נַחֲלָה גּוֹרָל אֶחָד וְחֶבֶל אֶחָד וַאֲנִי עַם־רָב עַד אֲשֶׁר־עַד־כֹּה בֵּרַכַנִי יְהוָה׃

וַיְדַבְּרוּ בְּנֵי יוֹסֵף שִׁבְט מְנַשֶּׁה.

עַד אֲשֶׁר־עַד־כֹּה בֵּרַכַנִי ה׳ עַד אֲשֶׁר רָאִיתָ שֶׁנִּתְרַבָּה מִנְיָנוֹ מִמְּנְיָן רִאשׁוֹן לְמִנְיָן שְׁנֵי עֶשְׂרִים אֶלֶף וַחֲמֵשׁ מֵאוֹת כְּמִנְיָן ׳כֹּה׳ בְּגִימַטְרִיָה, בְּמִנְיָן רִאשׁוֹן אַתָּה מוֹצֵא בִּמְנַשֶּׁה בְּסֵפֶר בְּמִדְבָּר (א לה)׃ שְׁנַיִם וּשְׁלֹשִׁים אֶלֶף וּמָאתַיִם, וּבְפִינְחָס (שם כו לד)׃ שְׁנַיִם וַחֲמִשִּׁים אֶלֶף וּשְׁבַע מֵאוֹת. דָּבָר אַחֵר׃ עַד אֲשֶׁר עַד כֹּה בָּרְכָה נֶאֱמְרָה לְאַבְרָהָם (בראשית טו ה)׃ כֹּה יִהְיֶה זַרְעֶךָ, נִתְקַיְּימָה בִּי, וּלְפִי פְּשׁוּטוֹ׃ עַד אֲשֶׁר עַד כֹּה עַד אֲשֶׁר כָּךְ, כַּאֲשֶׁר אַתָּה רוֹאֶה.

טו וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם יְהוֹשֻׁעַ אִם־עַם־רַב אַתָּה עֲלֵה לְךָ הַיְעָרָה וּבֵרַאתָ לְךָ שָׁם בְּאֶרֶץ הַפְּרִזִּי וְהָרְפָאִים כִּי־אָץ לְךָ הַר־אֶפְרָיִם׃

אִם עַם רַב אַתָּה יֵשׁ בְּךָ כֹּחַ לְכָרוֹת יְעָרוֹת וּלְפַנּוֹתָהּ, כְּעֵין שֶׁקּוֹרִין אישרטי״ר בְּלַעַז וְשָׁם תִּבְנֶה עָרִים.

וּבֵרַאתָ לְשׁוֹן כְּרִיתָה, כְּמוֹ (יחזקאל כג מז)׃ וּבָרֵא אוֹתָהֶן בְּחַרְבוֹתָם, אישרטרא״ש בְּלַעַז.

אָץ דָּחוּק.

טז וַיֹּאמְרוּ בְּנֵי יוֹסֵף לֹא־יִמָּצֵא לָנוּ הָהָר וְרֶכֶב בַּרְזֶל בְּכָל־הַכְּנַעֲנִי הַיֹּשֵׁב בְּאֶרֶץ־הָעֵמֶק לַאֲשֶׁר בְּבֵית־שְׁאָן וּבְנוֹתֶיהָ וְלַאֲשֶׁר בְּעֵמֶק יִזְרְעֶאל׃

לֹא יִמָּצֵא לָנוּ הָהָר כִּי אֵץ הוּא לָנוּ כַּאֲשֶׁר אָמַרְתָּ.

לֹא יִמָּצֵא לֹא יַסְפִּיק.

וְרֶכֶב בַּרְזֶל וּמַה שֶּׁאַתָּה אוֹמֵר לַעֲלוֹת הַיְעָרָה וְלִכְבּוֹשׁ בְּאֶרֶץ הַפְּרִזִּי וְהָרְפָאִים, עַם חָזָק הוּא אוֹתוֹ כְּנַעֲנִי וְרֶכֶב בַּרְזֶל לוֹ, וְאַל תִּתְמַהּ אִם קָרָאוֹ לַפְּרִזִּי וּרְפָאִים כְּנַעֲנִי, כִּי כֻּלָּם בְּנֵי כְּנַעַן הָיוּ.

יז וַיֹּאמֶר יְהוֹשֻׁעַ אֶל־בֵּית יוֹסֵף לְאֶפְרַיִם וְלִמְנַשֶּׁה לֵאמֹר עַם־רַב אַתָּה וְכֹחַ גָּדוֹל לָךְ לֹא־יִהְיֶה לְךָ גּוֹרָל אֶחָד׃

יח כִּי הַר יִהְיֶה־לָּךְ כִּי־יַעַר הוּא וּבֵרַאתוֹ וְהָיָה לְךָ תֹּצְאֹתָיו כִּי־תוֹרִישׁ אֶת־הַכְּנַעֲנִי כִּי רֶכֶב בַּרְזֶל־לוֹ כִּי חָזָק הוּא׃ {פ}

כִּי הַר יִהְיֶה־לָּךְ אוֹתוֹ שֶׁאָמַרְתִּי לְךָ עֲלֵה לְךָ הַיְעָרָה.

כִּי יַעַר הוּא וּבֵרַאתוֹ כִּי יַעַר הוּא וְאֵינוֹ רָאוּי אֶלָּא לְעַם רַב וִיבָרְאוּהוּ וְיפַנּוּהוּ.

וּבֵרַאתוֹ אַתָּה שֶׁאַתָּה עַם רַב.

וְהָיָה לְךָ תֹּצְאֹתָיו כִּי תוֹרִישׁ אֶת הַכְּנַעֲנִי עַל יְדֵי שֶׁאַתָּה עִם רַב.

כִּי רָכֵב בַּרָזֶל לוֹ וְאֵין אֶחָד מִשְּׁאָר הַשְּׁבָטִים כְּדַאי לְהִלָּחֵם בּוֹ.

כִּי חָזָק הוּא וְאַתָּה יֵשׁ בְּךָ הַיְכוֹלֶת וְתוֹרִישֶׁנּוּ, וְרִבּוֹתֵינוּ פֵּירְשׁוּ (בבא בתרא קיח א): עֲלֵה לְךָ הַיַּעֲרָה, הַחְבִּיאוּ עַצְמְכֶם בַּיְעָרוֹת שֶׁלֹּא תִּשְׁלוֹט בָּכֶם עַיִן הָרָע.

פרק י״ח

א׳ וַיִּקָּהֲלוּ כָּל־עֲדַת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל שִׁלֹה וַיַּשְׁכִּינוּ שָׁם אֶת־אֹהֶל מוֹעֵד וְהָאָרֶץ נִכְבְּשָׁה לִפְנֵיהֶם:

וַיַּשְׁכִּינוּ שָׁם אֶת־אֹהֶל מוֹעֵד שֶׁעָשׂוּ בַּמִּדְבָּר, וְלֹא הָיָה שָׁם תִּקָּרָה, אֶלָּא בַּיִת שֶׁל אֲבָנִים מִלְמַטָּן וִירִיעוֹת מִלְמַעְלָן, כָּךְ שָׁנִינוּ בִּשְׁחִיטַת קָדָשִׁים (זבחים כד ב).

וְהָאָרֶץ נִכְבְּשָׁה לִפְנֵיהֶם מִשֶּׁנִּקְבַּע הַמִּשְׁכָּן, הָיְתָה הָאָרֶץ נוֹחָה לִיכָּבֵשׁ לִפְנֵיהֶם.

ב׳ וַיִּוָּתְרוּ בִּבְנֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר לֹא־חָלְקוּ אֶת־נַחֲלָתָם שִׁבְעָה שְׁבָטִים:

שִׁבְעָה שְׁבָטִים שֶׁכְּבָר קִבְּלוּ נַחֲלָתָן רְאוּבֵן וְגָד וַחֲצִי שֵׁבֶט מְנַשֶּׁה בְּיְמֵי מֹשֶׁה בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן, וּבְאֶרֶץ כְּנַעַן כְּבָר נָפַל גּוֹרָל לִיהוּדָה וּלְאֶפְרַיִם וְלַחֲצִי שֵׁבֶט מְנַשֶּׁה, חֲרִי חֲמִשָּׁה שְׁבָטִים.

ג׳ וַיֹּאמֶר יְהוֹשֻׁעַ אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל עַד־אָנָה אַתֶּם מִתְרַפִּים לָבוֹא לָרֶשֶׁת אֶת־הָאָרֶץ אֲשֶׁר נָתַן לָכֶם יְהוָה אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵיכֶם:

מִתְרַפִּים מִתְרַשְּׁלִין.

ד׳ הָבוּ לָכֶם שְׁלֹשָׁה אֲנָשִׁים לַשָּׁבֶט וְאֶשְׁלְחֵם וְיָקֻמוּ וְיִתְהַלְּכוּ בָאָרֶץ וְיִכְתְּבוּ אוֹתָהּ לְפִי נַחֲלָתָם וְיָבֹאוּ אֵלָי:

לַשָּׁבֶט לְכָל שֵׁבֶט מִן הַשִּׁבְעָה.

לְפִי נַחֲלָתָם לְשִׁבְעָה חֲלָקִים וְלֹא בְּשָׁוֶה, אֶלָּא לְפִי הַשְּׁבָטִים הָרְאוּיִין לְחֶלְקָם, לָרַב לְפִי רֹבוֹ וְלַמְּעַט לְפִי מִיעוּטוֹ, כְּמָה שֶׁנֶּאֱמַר (במדבר כו נד): לָרַב תַּרְבֶּה נַחֲלָתוֹ וְלַמְּעַט תַּמְעִיט נַחֲלָתוֹ וְגוֹמֵר.

ה׳ וְהִתְחַלְּקוּ אֹתָהּ לְשִׁבְעָה חֲלָקִים יְהוּדָה יַעֲמֹד עַל־גְּבוּלוֹ מִנֶּגֶב וּבֵית יוֹסֵף יַעַמְדוּ עַל־גְּבוּלָם מִצָּפוֹן:

וְהִתְחַלְּקוּ אֹתָהּ לְשִׁבְעָה חֲלָקִים אוֹתָהּ שֶׁנִּכְבְּשָׁה כְּבָר וְהֶעָתִידָה לִיכָּבֵשׁ.

יְהוּדָה יַעֲמֹד עַל גְּבוּלוֹ מִנֶּגֶב אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל שֶׁשָּׁם נָפַל לוֹ גּוֹרָל כָּל הַמֶּצַר הַדָּרוֹמִי.

וּבֵית יוֹסֵף וְגוֹ' מִצָּפוֹן צְפוֹנִי לְמַה שֶּׁנִּכְבַּשׁ כְּבָר, וְעוֹד יֵשׁ הַרְבֵּה לִכְבּוֹשׁ צַד הַמֶּצַר מִבַּעַל גַּד עַד לְבוֹא חֲמָת, שֶׁהוּא אֶצֶל הֹר הָהָר בְּמֶצַר צְפוֹנִי, וְהַשִּׁבְעָה שְׁבָטִים יְחַלְּקוּ אוֹתָהּ שֶׁבֵּין יְהוּדָה לְיוֹסֵף, וְאוֹתָהּ הָעוֹמֶדֶת לִיכָּבֵשׁ.

ו׳ וְאַתֶּם תִּכְתְּבוּ אֶת־הָאָרֶץ שִׁבְעָה חֲלָקִים וַהֲבֵאתֶם אֵלַי הֵנָּה וְיָרִיתִי לָכֶם גּוֹרָל פֹּה לִפְנֵי יְהוָה אֱלֹהֵינוּ:

וְיָרִיתִי וְהִשְׁלַכְתִּי, כְּמוֹ (שמות טו ד): יֹרֶה בַּיָּם.

ז׳ כִּי אֵין־חֵלֶק לַלְוִיִּם בְּקִרְבְּכֶם כִּי־כְהֻנַּת יְהוָה נַחֲלָתוֹ וְגָד וּרְאוּבֵן וַחֲצִי שֵׁבֶט הַמְנַשֶּׁה לָקְחוּ נַחֲלָתָם מֵעֵבֶר לַיַּרְדֵּן מִזְרָחָה אֲשֶׁר נָתַן לָהֶם מֹשֶׁה עֶבֶד יְהוָה:

ח׳ וַיָּקֻמוּ הָאֲנָשִׁים וַיֵּלְכוּ וַיְצַו יְהוֹשֻׁעַ אֶת־הַהֹלְכִים לִכְתֹּב אֶת־הָאָרֶץ לֵאמֹר לְכוּ וְהִתְהַלְּכוּ בָאָרֶץ וְכִתְבוּ אוֹתָהּ וְשׁוּבוּ אֵלַי וּפֹה אַשְׁלִיךְ לָכֶם גּוֹרָל לִפְנֵי יְהוָה בְּשִׁלֹה:

ט׳ וַיֵּלְכוּ הָאֲנָשִׁים וַיַּעַבְרוּ בָאָרֶץ וַיִּכְתְּבוּהָ לָעָרִים לְשִׁבְעָה חֲלָקִים עַל־סֵפֶר וַיָּבֹאוּ אֶל־יְהוֹשֻׁעַ אֶל־הַמַּחֲנֶה שִׁלֹה:

י׳ וַיַּשְׁלֵךְ לָהֶם יְהוֹשֻׁעַ גּוֹרָל בְּשִׁלֹה לִפְנֵי יְהוָה וַיְחַלֵּק־שָׁם יְהוֹשֻׁעַ אֶת־הָאָרֶץ לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל כְּמַחְלְקֹתָם: {פ}

י״א וַיַּעַל גּוֹרַל מַטֵּה בְנֵי־בִנְיָמִן לְמִשְׁפְּחֹתָם וַיֵּצֵא גְּבוּל גּוֹרָלָם בֵּין בְּנֵי יְהוּדָה וּבֵין בְּנֵי יוֹסֵף:

י״ב וַיְהִי לָהֶם הַגְּבוּל לִפְאַת צָפוֹנָה מִן־הַיַּרְדֵּן וְעָלָה הַגְּבוּל אֶל־כֶּתֶף יְרִיחוֹ מִצָּפוֹן וְעָלָה בָהָר֙ לְיָמָּה (והיה) [וְהָיוּ] תְּצְאֹתָיו מִדְבָּרָה בֵּית אָוֶן׃

וַיְהִי לָהֶם הַגְּבוּל לִפְאַת צָפוֹנָה וַיְהִי מֵצַר גְּבוּל הַצְּפוֹנִי שֶׁלָּהֶם מִן הַיַּרְדֵּן, שֶׁבַּמִּזְרָח מַתְחִיל הַמֵּצַר, וְעָלָה אֶל כֶּתֶף יְרִיחוֹ מִצָּפוֹן, וְעָלָה מִשָּׁם אֶל הַמַּעֲרָב אֶל עֵבֶר יְרִיחוֹ, וּמוֹשֵׁךְ הַחוּט בִּצְפוֹנָהּ שֶׁל יְרִיחוֹ, נִמְצֵאת יְרִיחוֹ לִפְנִים מִן הַחוּט בְּחֵלֶק בִּנְיָמִין.

מִדְבָּרָה בֵּית אָוֶן לַמִּדְבָּר שֶׁל בֵּית אָוֶן.

י״ג וְעָבַר מִשָּׁם הַגְּבוּל לוּזָה אֶל־כֶּתֶף לוּזָה נֶגְבָּה הִיא בֵּית־אֵל וְיָרַד הַגְּבוּל֙ עַטְרוֹת אַדָּר עַל־הָהָר֙ אֲשֶׁר מִנֶּגֶב לְבֵית־חוֹרוֹן תַּחְתּוֹן׃

וְעָבַר מִשָּׁם לְצַד הַמַּעֲרָב.

לוּזָה אֶל כֶּתֶף לוּזָה נֶגְבָּה הִיא בֵּית אֵל שֶׁקְּרָאָהּ יַעֲקֹב (בראשית כח יט), וְלֹא זוֹ הִיא בֵּית אֵל שֶׁאֵצֶל הָעַי, שֶׁהֲרֵי אוֹמֵר בִּגְבוּל יוֹסֵף (לעיל טז ב): וְיָצָא מִבֵּית אֵל לוּזָה, לָמַדְנוּ שֶׁשְּׁנֵים הָיוּ, וְלוּז לֹא בְּחֵלֶק בִּנְיָמִין הָיְתָה, שֶׁהֲרֵי חוּט הַמֵּצַר מִלּוּז וְלִפְנִים הוּא, כְּמוֹ שֶׁהוּא אוֹמֵר (פסוק יג): אֶל כֶּתֶף לוּזָה נֶגְבָּה, הַחוּט הוֹלֵךְ בְּדָרוֹמָהּ שֶׁל לוּז, נִמְצֵאת לוּז מִן הַחוּט וְלַחוּץ, בְּנַחֲלַת בְּנֵי יוֹסֵף, וּבֵית אֵל הָיְתָה בְּחֵלֶק בִּנְיָמִין, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב לְמַטָּה בָּעִנְיָן (להלן פסוק כב).

י״ד וְחָאַר֙ הַגְּבוּל וְנָסַב לִפְאַתלָּם נֶגְבָּה מִן־הָהָר֙ אֲשֶׁר עַל־פְּנֵי בֵית־חוֹרוֹן֙ נֶגְבָּה (והיה) [וְהָיוּ] תְּצְאֹתָיו אֶל־קִרְיַת־בַּעַל֙ הִיא קִרְיַת יְעָרִ֔ים עִ֖יר בְּנֵ֣י יְהוּדָ֑ה זֹ֚את פְּאַת־יָֽם׃

וְחָאַר הַגְּבוּל וְנָסַב לִפְאַת יָם נֶגְבָּה בְּעַטְרוֹת אַדָּר כְּלָה אוֹרֶךְ הַצְּפוֹנִי מִן הַמִּזְרָח לַמַּעֲרָב, וּמִשָּׁם נָסַב הַחוּט לִגְבוּל הַמַּעֲרָב שֶׁל בִּנְיָמִין לְיֶלֶךְ נֶגְבָּה מִן הַצָּפוֹן לַדָּרוֹם, חוּט הַמַּעֲרָבִית מִן הָהָר אֲשֶׁר עַל פְּנֵי בֵּית חוֹרוֹן נֶגְבָּה מִן הָהָר אֲשֶׁר בִּדְרוֹמָהּ שֶׁל בֵּית חוֹרוֹן, מִשָּׁם הָיָה מַתְחִיל מִקְצוֹעַ מַעֲרָבִית צְפוֹנִית שֶׁל בִּנְיָמִין וּבָא לוֹ הַחוּט מִצָּפוֹן לְדָרוֹם.

וְהָיוּ תְּצְאֹתָיו מִקְצוֹעַ מַעֲרָבִית דְּרוֹמִית שֶׁלּוֹ אֶל קִרְיַת יְעָרִים שֶׁל יְהוּדָה, נִמְצָא רוֹחַב גְּבוּל בִּנְיָמִין נוֹטֶל כָּל רוֹחַב הָאָרֶץ שֶׁבֵּין יְהוּדָה לְאֶפְרַיִם, גְּבוּל דְּרוֹמִי שֶׁלּוֹ עִם גְּבוּל צְפוֹנִי שֶׁל יְהוּדָה, וְשָׁם הָיְתָה יְרוּשָׁלַיִם כְּמוֹ שֶׁאָמוּר לְמַטָּה בָּעִנְיָן, לְפִיכָךְ הָיָה לִשְׁנֵי הַשְּׁבָטִים חֵלֶק בָּהּ, וּגְבוּל צְפוֹנִי שֶׁל בִּנְיָמִין וּדְרוֹמִי שֶׁל אֶפְרַיִם נוֹגְעִין זֶה בָּזֶה, וְשָׁם הָיְתָה שִׁילֹה בְּחֵלֶק אֶפְרַיִם, כְּמָה שֶׁנֶּאֱמַר (תהלים עח ס סז): וַיִּמְאַס בְּאֹהֶל יוֹסֵף וּבְשֵׁבֶט אֶפְרַיִם לֹא בָחָר, וְאַף לְבִנְיָמִין הָיָה בּוֹ חֵלֶק, וְכֵן שָׁנִינוּ בְּשִׁחִיטַת קָדָשִׁים (זבחים כד ב): בְּג׳ מְקוֹמוֹת שָׁרְתָה לָהֶם שְׁכִינָה לְיִשְׂרָאֵל, בְּשִׁילֹה וְנוֹב וּבֵית הָעוֹלָמִים, וּבְכֻלָּן לֹא שָׁרְתָה אֶלָּא בְּחֶלְקוֹ שֶׁל בִּנְיָמִין.

זֹאת פְּאַת יָם רוּחַ מַעֲרָבִי מֵעַטְרוֹת אַדָּר עַד קִרְיַת יְעָרִים.

ט״ו וּפְאַת־נֶּגְבָּה מִקְצֵה קִרְיַת יְעָרִ֔ים וְיָצָ֥א הַגְּבוּל֙ יָמָּ֔ה וְיָצָ֖א אֶל־מַעְיַ֣ן מֵי נֶפְתּוֹ֑חַ׃

וּפְאַת נֶגְבָּה מִצַּד דְּרוֹמִי לִבְנְיָמִין וְהוּא צְפוֹנִי שֶׁל יְהוּדָה, וְכָל הַתְּחוּמִין הַמְּנוּיִין כָּאן נִמְנוּ בִּצְפוֹנָהּ שֶׁל יְהוּדָה, וְכָל מָקוֹם שֶׁכָּתוּב כָּאן ׳וְיָרַד׳, כָּתוּב בִּיהוּדָה ׳וְעָלָה׳, לְפִי שֶׁכָּאן הוּא מוֹנֶה מִן הַמַּעֲרָב לַמִּזְרָח, וְשָׁם מוֹנֶה מִן הַמִּזְרָח לַמַּעֲרָב.

וְיָצָא הַגְּבוּל יָמָּה אֶל יָם אֶחָד וְלֹא יָדַעְתִּי אֵיזֶה יָם הוּא.

ט״ז וְיָרַ֣ד הַגְּבוּל֮ אֶל־קְצֵה֒ הָהָ֣ר אֲשֶׁר֮ עַל־פְּנֵי֒ גֵּ֣י בֶן־הִנֹּם֮ אֲשֶׁר֒ בְּעֵ֣מֶק רְפָאִ֔ים צָפוֹנָ֑ה וְיָרֹד֙ גֵּ֣י הִנֹּ֔ם אֶל־כֶּתֶף֙ הַיְבוּסִ֣י נֶגְבָּ֔ה וְיָרַ֖ד עֵ֥ין רֹגֵֽל׃

י״ז וְחָאַר֙ מִצָּפ֔וֹן וְיָצָ֖א עֵ֣ין שָׁמֶ֑שׁ וְיָצָא֙ אֶל־גְּלִילוֹת֙ אֲשֶׁר־נֹכַ֣ח מַעֲלֵ֔ה אֲדֻמִּ֔ים וְיָרַ֖ד אֶ֣בֶן בֹּהַ֑ן בֶּן־רְאוּבֵֽן׃

י״ח וְעָבַ֖ר אֶל־כֶּתֶף֙ מוּל־הָעֲרָבָ֣ה צָפוֹנָ֔ה וְיָרַ֖ד הָעֲרָבָֽתָה׃

י״ט וְעָבַ֤ר הַגְּבוּל֙ אֶל־כֶּתֶף֙ בֵּית־חָגְלָ֔ה צָפוֹנָ֑ה (והיה) [וְהָיוּ ו] (תצאותיו) [תְּצְאוֹת] הַגְּבוּל֙ אֶל־לְשׁ֣וֹן יָם־הַמֶּ֔לַח צָפוֹנָ֖ה אֶל־קְצֵ֣ה הַיַּרְדֵּ֑ן נֶ֥גֶב זֶ֖ה גְּבֽוּל נֶֽגֶב׃

אֶל לְשׁוֹן יָם הַמֶּלַח צָפוֹנָה בִּצְפוֹנוֹ שֶׁל לָשׁוֹן, נִמְצָא כָּל הַלָּשׁוֹן בְּחֶלְקוֹ שֶׁל יְהוּדָה.

אֶל קְצֵה הַיַּרְדֵּן מָקוֹם שֶׁהַיַּרְדֵּן נוֹפֵל בְּיָם הַמֶּלַח, וְהוּא נִמְנֶה מִקְצוֹעַ מִזְרָחִית צְפוֹנִית לִיהוּדָה, וְכָאן הוּא מוֹנֶה מִקְצוֹעַ דְּרוֹמִית מִזְרָחִית לִבְנְיָמִין.

כ׳ וְהַיַּרְדֵּ֖ן יִגְבָּל־אֹת֑וֹ לִפְאַת־קֵ֣דְמָ֔ה זֹ֚את נַחֲלַ֣ת בְּנֵ֣י בִנְיָמִ֔ן לִגְבוּלֹתֶ֖יהָ סָבִ֥יב לְמִשְׁפְּחֹתָֽם׃ {פ}

וְהַיַּרְדֵּן יִגְבָּל־אֹתוֹ לִפְאַת קֵדְמָה הַיַּרְדֵּן הָיָה לוֹ לְבִנְיָמִין מֵצַר מִזְרָחִי, שֶׁהַיַּרְדֵּן הוֹלֵךְ עַל פְּנֵי רוֹחַב כָּל גְּבוּלוֹ לְמִזְרָח.

כ״א וְהָיוּ הָעָרִים לְמַשָּׂה בְּנֵי בִנְיָמִן לְמִשְׁפְּחוֹתֵיהֶם יְרִיתוֹ וּבֵית־חָגְלָה וְעֵמֶק קְצִיץ׃

כ״ב וּבֵית הָעֲרָבָה וּצְמָרַיִם וּבֵית־אֵל׃

כ״ג וְהָעַוִּים וְהַפָּרָה וְעָפְרָה׃

כ״ד וּכְפַר (העמני) [הָעַמֹּנָה] וְהָעֹפְנִי וָגָבַע עָרִים שְׁתֵּים־עֶשְׂרֵה וְחַצְרֵיהֶן׃

כ״ה גִּבְעוֹן וְהָרָמָה וּבְאֵרוֹת׃

כ״ו וְהַמִּצְפֵּה וְהַכְּפִירָה וְהַמֹּצָה׃

כ״ז וְרֶקֶם וְיִרְפְּאֵל וְתַרְאֲלָה׃

כ״ח וְצֶלַע הָאֶלֶף וְהַיְבוּסִי הִיא יְרוּשָׁלַ͏ִם גִּבְעַת קִרְיַת עָרִים אַרְבָּע־עֶשְׂרֵה וְחַצְרֵיהֶן זֹאת נַחֲלַת בְּנֵי־בִנְיָמִן לְמִשְׁפְּחֹתָם׃ {פ}

> **וְצֶלַע הָאֶלֶף וְהַיְבוּסִי הִיא יְרוּשָׁלָיִם** כָּל אַחַת עִיר לְעַצְמָהּ, וְכֵן גִּבְעַת, קִרְיַת, חֲמֵשׁ עָרִים בְּפָסוּק זֶה.

פרק י״ט

א׳ וַיֵּצֵא הַגּוֹרָל הַשֵּׁנִי׀ לְשִׁמְעוֹן לְמַטֵּה בְנֵי־שִׁמְעוֹן לְמִשְׁפְּחוֹתָם וַיְהִי׀ נַחֲלָתָם בְּתוֹךְ נַחֲלַת בְּנֵי־יְהוּדָה׃

> **וַיֵּצֵא הַגּוֹרָל הַשֵּׁנִי** שֵׁנִי לִבְנְיָמִין, שֶׁגּוֹרָל בִּנְיָמִין הָיָה רִאשׁוֹן לְשִׁבְעָה הַשְּׁבָטִים שֶׁאָמַר יְהוֹשֻׁעַ לִשְׁלוּחָיו וְהִתְחַלְקוּ אוֹתָהּ לִשְׁבָעָה חֲלָקִים, שֶׁכְּבָר נָטְלוּ יְהוּדָה וְיוֹסֵף, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר שָׁם (לעיל יח ה): יְהוּדָה יַעֲמֹד עַל גְּבוּלוֹ מִנֶּגֶב וְגוֹ׳, מִכָּאן וְאֵילָךְ מוֹנֶה וְהוֹלֵךְ ז׳ גּוֹרָלוֹת.

ב׳ וַיִּהְיוּ לָהֶם בְּנַחֲלָתָם בְּאֵר־שֶׁבַע וְשֶׁבַע וּמוֹלָדָה׃

ג׳ וַחֲצַר שׁוּעָל וּבָלָה וָעָצֶם׃

ד׳ וְאֶלְתּוֹלַד וּבְתוּל וְחָרְמָה׃

ה׳ וְצִקְלַג וּבֵית־הַמַּרְכָּבוֹת וַחֲצַר סוּסָה׃

ו׳ וּבֵית לְבָאוֹת וְשָׁרוּחֶן עָרִים שְׁלֹשׁ־עֶשְׂרֵה וְחַצְרֵיהֶן׃

ז׳ עַיִן | רִמּוֹן וָעֶתֶר וְעָשָׁן עָרִים אַרְבַּע וְחַצְרֵיהֶן׃

ח׳ וְכָל־הַחֲצֵרִים אֲשֶׁר סְבִיבוֹת֮ הֶעָרִים הָאֵלֶּה עַד־בַּעֲלַת בְּאֵר רָאמַת נֶגֶב זֹאת נַחֲלַת מַטֵּה בְנֵי־שִׁמְעוֹן לְמִשְׁפְּחֹתָם׃

ט׳ מֵחֶבֶל֮ בְּנֵי יְהוּדָה נַחֲלַת בְּנֵי שִׁמְעוֹן כִּי־הָיָה חֵלֶק בְּנֵי־יְהוּדָה֒ רַב מֵהֶם וַיִּנְחֲלוּ בְנֵי־שִׁמְעוֹן בְּתוֹךְ נַחֲלָתָם׃ {פ}

> **רַב מֵהֶם** מִן הָרָאוּי לָהֶם.

י׳ וַיַּעַל֮ הַגּוֹרָל הַשְּׁלִישִׁי לִבְנֵי זְבוּלֻן לְמִשְׁפְּחֹתָם וַיְהִי גְּבוּל נַחֲלָתָם עַד־שָׂרִיד׃

י״א וְעָלָה גְבוּלָם | לַיָּמָּה וּמַרְעֲלָה וּפָגַע בְּדַבֶּשֶׁת וּפָגַע֮ אֶל־הַנַּחַל אֲשֶׁר עַל־פְּנֵי יָקְנְעָם׃

י״ב וְשָׁב מִשָּׂרִיד קֵדְמָה מִזְרַח הַשָּׁמֶשׁ עַל־גְּבוּל כִּסְלֹת תָּבֹר וְיָצָא אֶל־הַדָּבְרַת וְעָלָה יָפִיעַ׃

כְּסָלוֹת תָּבוֹר אוֹמֵר אֲנִי שֶׁהוּא לְשׁוֹן כְּסָלִים, פלנק״ש בְּלַעַז (צַלְעוֹת הַבְּהֵמָה), [כְּמוֹ וַיִּקְרָא ג׳ד׳] לֹא בְּגוּבְהוֹ וְלֹא בְּשִׁפּוּלוֹ אֶלָּא בְּשִׁפּוּעוֹ וְסָמוּךְ לְאֶמְצָעוֹ קָרוֹב לְצַד אֲחוֹרַיִם, וּמִלְּצַד פָּנָיו, כְּדֶרֶךְ שֶׁהַכְּסָלִים עוֹמְדוֹת בַּבְּהֵמָה, וּבְמָקוֹם שֶׁהוּא אוֹמֵר (להלן פסוק לד) אָזְנוֹת תָּבוֹר, סָמוּךְ לְרֹאשׁוֹ הוּא, בְּמָקוֹם הָאָזְנַיִם.

י״ג וּמִשָּׁם עָבַר קַדְמָה מִזְרָחָה גִּתָּה חֵפֶר עִתָּה קָצִין וַיֵּצֵא רִמּוֹן הַמְּתֹאָר הַנֵּעָה׃

קַדְמָה מִזְרָחָה גִּתָּה חֵפֶר מִמִּזְרָח לְגַת הַחֵפֶר, שֵׁם עִירוֹ שֶׁל יוֹנָה בֶּן אֲמִתַּי (מלכים ב יד כה).

עִתָּה קָצִין שֵׁם הָעִיר עִתָּה קָצִין.

הַמְּתֹאָר הַנֵּעָה הַמּוּסָב עַל נֵעָה, כְּלוֹמַר מִשָּׁם תָּאַר הַגְּבוּל לְנֵעָה, וְכֵן תִּרְגֵּם יוֹנָתָן: וְנָפֵיק לְרִמּוֹן וּמִתַּמָּן מִסְתְּחָר לְנֵעָה.

י״ד וְנָסַב אֹתוֹ הַגְּבוּל מִצְּפוֹן חַנָּתֹן וְהָיוּ תֹּצְאֹתָיו גֵּי יִפְתַּח־אֵל׃

ט״ו וְקַטָּת וְנַהֲלָל וְשִׁמְרוֹן וְיִדְאָלָה וּבֵית לָחֶם עָרִים שְׁתַּיִם־עֶשְׂרֵה וְחַצְרֵיהֶן׃

ט״ז זֹאת נַחֲלַת בְּנֵי־זְבוּלֻן לְמִשְׁפְּחוֹתָם הֶעָרִים הָאֵלֶּה וְחַצְרֵיהֶן׃ {פ}

י״ז לְיִשָּׂשכָר יָצָא הַגּוֹרָל הָרְבִיעִי לִבְנֵי יִשָּׂשכָר לְמִשְׁפְּחוֹתָם׃

י״ח וַיְהִי גְּבוּלָם יִזְרְעֶאלָה וְהַכְּסוּלֹת וְשׁוּנֵם׃

י״ט וְחַפָּרַיִם וְשִׁיאֹן וַאֲנָחֲרַת׃

כ׳ וְרַבִּית וְקִשְׁיוֹן וָאָבֶץ׃

כ״א וְרֶמֶת וְעֵין־גַּנִּים וְעֵין חַדָּה וּבֵית פָּצֵץ׃

כ״ב וּפָגַע הַגְּבוּל בְּתָבוֹר (ושחצומה) [וְשַׁחֲצִימָה] וּבֵית שֶׁמֶשׁ וְהָיוּ תֹּצְאוֹת גְּבוּלָם הַיַּרְדֵּן עָרִים שֵׁשׁ־עֶשְׂרֵה וְחַצְרֵיהֶן׃

כ״ג זֹאת נַחֲלַת מַטֵּה בְנֵי־יִשָּׂשכָר לְמִשְׁפְּחֹתָם הֶעָרִים וְחַצְרֵיהֶן׃ {פ}

כ״ד וַיֵּצֵא הַגּוֹרָל הַחֲמִישִׁי לְמַטֵּה בְנֵי־אָשֵׁר לְמִשְׁפְּחוֹתָם׃

כ״ה וַיְהִי גְּבוּלָם חֶלְקַת וְחָלִי וָבֶטֶן וְאַכְשָׁף׃

כ״ו וְאָלַמֶּלֶךְ וְעַמְעַד וּמִשְׁאָל וּפָגַע בְּכַרְמֶל הַיָּמָּה וּבְשִׁיחֹור לִבְנָת׃

כ״ז וְשָׁב מִזְרַח הַשֶּׁמֶשׁ בֵּית דָּגֹן וּפָגַע בִּזְבֻלוּן וּבְגֵי יִפְתַּח־אֵל צָפוֹנָה בֵּית הָעֵמֶק וּנְעִיאֵל וְיֵצֵא אֶל־כָּבוּל מִשְּׂמאל׃

כ״ח וְעֶבְרֹן וּרְחֹב וְחַמּוֹן וְקָנָה עַד צִידוֹן רַבָּה׃

כ״ט וְשָׁב הַגְּבוּל הָרָמָה וְעַד־עִיר מִבְצַר־צֹר וְשָׁב הַגְּבוּל חֹסָה (ויהיו) [וְהָיוּ] תֹּצְאֹתָיו הַיָּמָּה מֵחֶבֶל אַכְזִיבָה׃

מִבְצַר צֹר (תַּרְגּוּם:) קִרְוִין כְּרִיכָן קִרְוֵי תּוּקְפָא.

צֹר לְשׁוֹן צוּר.

מֵחֶבֶל אַכְזִיבָה (תַּרְגּוּם:) מֵעֲבַד אַכְזִיבָה, מִגּוֹרָל כְּזִיב.

ל׳ וְעַמָּה וַאֲפֵק וּרְחֹב עָרִים עֶשְׂרִים וּשְׁתַּיִם וְחַצְרֵיהֶן׃

ל״א זֹאת נַחֲלַת מַטֵּה בְנֵי־אָשֵׁר לְמִשְׁפְּחֹתָם הֶעָרִים הָאֵלֶּה וְחַצְרֵיהֶן׃ {פ}

ל״ב לִבְנֵי נַפְתָּלִי יָצָא הַגּוֹרָל הַשִּׁשִּׁי לִבְנֵי נַפְתָּלִי לְמִשְׁפְּחֹתָם׃

ל״ג וַיְהִי גְבוּלָם מֵחֵלֶף מֵאֲלוֹן בְּצַעֲנַנִּים וַאֲדָמִי הַנֶּקֶב וְיַבְנְאֵל עַד־לַקּוּם וַיְהִי תֹצְאֹתָיו הַיַּרְדֵּן׃

ל״ד וְשָׁב הַגְּבוּל יָמָּה אַזְנוֹת תָּבוֹר וְיָצָא מִשָּׁם חוּקֹקָה וּפָגַע מִזְּבֻלוּן מִנֶּגֶב וּבְאָשֵׁר פָּגַע מִיָּם וּבִיהוּדָה הַיַּרְדֵּן מִזְרַח הַשָּׁמֶשׁ׃

ל״ה וְעָרֵי מִבְצָר הַצִּדִּים צֵר וְחַמַּת רַקַּת וְכִנֶּרֶת׃

> וְעָרֵי מִבְצָר הָיוּ לְנַפְתָּלִי הַצִּדִּים צֵר.

ל״ו וַאֲדָמָה וְהָרָמָה וְחָצוֹר׃

ל״ז וְקֶדֶשׁ וְאֶדְרֶעִי וְעֵין חָצוֹר׃

ל״ח וְיִרְאוֹן וּמִגְדַּל־אֵל חֹרֶם וּבֵית־עֲנָת וּבֵית שֶׁמֶשׁ עָרִים תִּשַּׁע־עָשְׂרֵה וְחַצְרֵיהֶן׃

ל״ט זֹאת נַחֲלַת מַטֵּה בְנֵי־נַפְתָּלִי לְמִשְׁפְּחֹתָם הֶעָרִים וְחַצְרֵיהֶן׃ {פ}

מ׳ לְמַטֵּה בְנֵי־דָן לְמִשְׁפְּחֹתָם יָצָא הַגּוֹרָל הַשְּׁבִיעִי׃

מ״א וַיְהִי גְּבוּל נַחֲלָתָם צָרְעָה וְאֶשְׁתָּאוֹל וְעִיר שָׁמֶשׁ׃

> צָרְעָה וְאֶשְׁתָּאוֹל מְשֻׁל יְהוּדָה הָיָה (לעיל טו לג), וְנָפַל גּוֹרָל בְּנֵי דָן סָמוּךְ לָהֶם.

מ״ב וְשַׁעַלַבִּין וְאַיָּלוֹן וְיִתְלָה׃

מ״ג וְאֵילוֹן וְתִמְנָתָה וְעֶקְרוֹן׃

מ״ד וְאֶלְתְּקֵה וְגִבְּתוֹן וּבַעֲלָת׃

מ״ה וִיהֻד וּבְנֵי־בְרַק וְגַת־רִמּוֹן׃

מ״ו וּמֵי הַיַּרְקוֹן וְהָרַקּוֹן עִם־הַגְּבוּל מוּל יָפוֹ׃

מ״ז וַיֵּצֵא גְּבוּל־בְּנֵי־דָן מֵהֶם וַיַּעֲלוּ בְנֵי־דָן וַיִּלָּחֲמוּ עִם־לֶשֶׁם וַיִּלְכְּדוּ אוֹתָהּ | וַיַּכּוּ אוֹתָהּ לְפִי־חָרֶב וַיִּרְשׁוּ אוֹתָהּ֙ וַיֵּשְׁבוּ בָהּ וַיִּקְרְאוּ לְלֶשֶׁם֙ דָּ֣ן כְּשֵׁם דָּ֔ן אֲבִיהֶם׃

> וַיֵּצֵא גְּבוּל בְּנֵי־דָן־מֵהֶם כָּאן נָטְלוּ קֶצֶת וְעוֹד נָפַל לָהֶם גּוֹרָל בְּמָקוֹם אַחֵר רָחוֹק מִגְּבוּלָם, וּשְׁאָר שְׁבָטִים מַפְסִיקִין בֵּינֹתַיִם.
>
> וַיִּלָּחֲמוּ עִם לֶשֶׁם לְאַחַר זְמַן בִּימֵי עָתְנִיאֵל בֶּן קְנַז, וּבִימֵי פֶּסֶל מִיכָה, כְּמָה שֶׁנֶּאֱמַר בְּסֵפֶר שׁוֹפְטִים (יח ב).
>
> לֶשֶׁם הִיא לַיִשׁ הָאֲמוּרָה בְּסֵפֶר שׁוֹפְטִים (יח יד).

מ״ח זֹאת נַחֲלַת מַטֵּה בְנֵי־דָן לְמִשְׁפְּחֹתָם הֶעָרִים הָאֵלֶּה וְחַצְרֵיהֶן׃ {ס}

מ״ט וַיְכַלּוּ לִנְחֹל־אֶת־הָאָרֶץ לִגְבוּלֹתֶיהָ וַיִּתְּנוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל נַחֲלָה לִיהוֹשֻׁעַ בִּן־נוּן בְּתוֹכָם׃

נ׳ עַל־פִּי יְהוָה נָתְנוּ לוֹ אֶת־הָעִיר אֲשֶׁר שָׁאַל אֶת־תִּמְנַת־סֶרַח בְּהַר אֶפְרָיִם וַיִּבְנֶה אֶת־הָעִיר וַיֵּשֶׁב בָּהּ׃

י״א אֲלֶה הַנְּחָלֹת אֲשֶׁר נָחֲלוּ אֶלְעָזָר הַכֹּהֵן | וִיהוֹשֻׁעַ בִּן־נוּן וְרָאשֵׁי הָאָבוֹת לְמַטּוֹת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל | בְּגוֹרָל | בְּשִׁלֹה לִפְנֵי יְהוָה פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד וַיְכַלּוּ מֵחַלֵּק אֶת־הָאָרֶץ: {פ}

אֲשֶׁר נָחֲלוּ הִנְחִילוּ.

פרק כ׳

א׳ וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־יְהוֹשֻׁעַ לֵאמֹר:

ב׳ דַּבֵּר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר תְּנוּ לָכֶם אֶת־עָרֵי הַמִּקְלָט אֲשֶׁר־דִּבַּרְתִּי אֲלֵיכֶם בְּיַד־מֹשֶׁה:

ג׳ לָנוּס שָׁמָּה רוֹצֵחַ מַכֵּה־נֶפֶשׁ בִּשְׁגָגָה בִּבְלִי־דָעַת וְהָיוּ לָכֶם לְמִקְלָט מִגֹּאֵל הַדָּם:

ד׳ וְנָס אֶל־אַחַת | מֵהֶעָרִים הָאֵלֶּה וְעָמַד פֶּתַח שַׁעַר הָעִיר וְדִבֶּר בְּאָזְנֵי זִקְנֵי־הָעִיר הַהִיא אֶת־דְּבָרָיו וְאָסְפוּ אֹתוֹ הָעִירָה אֲלֵיהֶם וְנָתְנוּ־לוֹ מָקוֹם וְיָשַׁב עִמָּם:

ה׳ וְכִי יִרְדֹּף גֹּאֵל הַדָּם אַחֲרָיו וְלֹא־יַסְגִּרוּ אֶת־הָרֹצֵחַ בְּיָדוֹ כִּי בִבְלִי־דַעַת הִכָּה אֶת־רֵעֵהוּ וְלֹא־שֹׂנֵא הוּא לוֹ מִתְּמוֹל שִׁלְשׁוֹם:

ו׳ וְיָשַׁב | בָּעִיר הַהִיא עַד־עָמְדוֹ לִפְנֵי הָעֵדָה לַמִּשְׁפָּט עַד־מוֹת הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל אֲשֶׁר יִהְיֶה בַּיָּמִים הָהֵם אָז | יָשׁוּב הָרוֹצֵחַ וּבָא אֶל־עִירוֹ וְאֶל־בֵּיתוֹ אֶל־הָעִיר אֲשֶׁר־נָס מִשָּׁם:

עַד עָמְדוֹ וְגוֹ׳ לַמִּשְׁפָּט אִם יִפָּטֵר מִגְּלוּת יִפָּטֵר, וְאִם יִתְחַיֵּיב גָּלוּת יַחֲזוֹר לְעִיר מִקְלָטוֹ (במדבר לה נה): וְיָשַׁב שָׁם עַד מוֹת הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל.

ז׳ וַיַּקְדִּישׁוּ אֶת־קֶדֶשׁ בַּגָּלִיל בְּהַר נַפְתָּלִי וְאֶת־שְׁכֶם בְּהַר אֶפְרַיִם וְאֶת־קִרְיַת אַרְבַּע הִיא חֶבְרוֹן בְּהַר יְהוּדָה:

ח׳ וּמֵעֵבֶר לְיַרְדֵּן יְרִיחוֹ מִזְרָחָה נָתְנוּ אֶת־בֶּצֶר בַּמִּדְבָּר בַּמִּישֹׁר מִמַּטֵּה רְאוּבֵן וְאֶת־רָאמֹת בַּגִּלְעָד מִמַּטֵּה־גָד וְאֶת־[גּוֹלָן] (גלון) בַּבָּשָׁן מִמַּטֵּה מְנַשֶּׁה:

וּמֵעֵבֶר לְיַרְדֵּן יְרִיחוֹ מִזְרָחָה נָתְנוּ בִּימֵי מֹשֶׁה, שֶׁנֶּאֱמַר (דברים ד מג): אֶת בֶּצֶר בַּמִּדְבָּר וְגוֹ׳.

ט׳ אֵלֶּה הָיוּ עָרֵי הַמּוֹעֲדָה לְכָל | בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְלַגֵּר־הַגָּר בְּתוֹכָם לָנוּס שָׁמָּה כָּל־מַכֵּה־נֶפֶשׁ בִּשְׁגָגָה וְלֹא יָמוּת בְּיַד־גֹּאֵל הַדָּם עַד־עָמְדוֹ לִפְנֵי הָעֵדָה: {פ}

הַמּוֹעֲדָה הַהַזְמָנָה הַיְעוּדוֹת לְכָךְ.

פרק כ״א

א׳ וַיִּגְּשׁוּ רָאשֵׁי־אֲבוֹת הַלְוִיִּם אֶל־אֶלְעָזָר־הַכֹּהֵן וְאֶל־יְהוֹשֻׁעַ בִּן־נוּן וְאֶל־רָאשֵׁי אֲבוֹת הַמַּטּוֹת לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל:

ב׳ וַיְדַבְּרוּ אֲלֵיהֶם בְּשִׁלֹה בְּאֶרֶץ כְּנַעַן לֵאמֹר יְהוָה צִוָּה בְיַד־מֹשֶׁה לָתֵת־לָנוּ עָרִים לָשָׁבֶת וּמִגְרְשֵׁיהֶן לִבְהֶמְתֵּנוּ: {פ}

ג׳ וַיִּתְּנוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל לַלְוִיִּם מִנַּחֲלָתָם אֶל־פִּי יְהוָה אֶת־הֶעָרִים הָאֵלֶּה וְאֶת־מִגְרְשֵׁיהָן:

ד׳ וַיֵּצֵא הַגּוֹרָל לְמִשְׁפְּחֹת הַקְּהָתִי וַיְהִי לִבְנֵי אַהֲרֹן הַכֹּהֵן מִן־הַלְוִיִּם מִמַּטֵּה יְהוּדָה וּמִמַּטֵּה שִׁמְעֹנִי וּמִמַּטֵּה בִנְיָמִן בַּגּוֹרָל עָרִים שְׁלֹשׁ עָשְׂרֵה: {ס}

ה וְלִבְנֵי קְהָת הַנּוֹתָרִים מִמִּשְׁפְּחֹת מַטֵּה־אֶפְרַיִם וּמִמַּטֵּה־דָּן וּמֵחֲצִי מַטֵּה מְנַשֶּׁה בַּגּוֹרָל עָרִים עָשֶׂר׃ {ס}

> **וְלִבְנֵי קְהָת הַנּוֹתָרִים** הֵם בְּנֵי מֹשֶׁה וּבְנֵי יִצְהָר וְחֶבְרוֹן וְעַזִּיאֵל.
>
> **מִמִּשְׁפַּחַת מַטֵּה אֶפְרַיִם** מִנַּחֲלַת שֵׁבֶט בְּנֵי אֶפְרַיִם נָפְלוּ לָהֶם אֵלֶּה הֶעָרִים, שֶׁבְּכָל שֵׁבֶט וְשֵׁבֶט נָטְלוּ, כְּמָה שֶׁנֶּאֱמַר (במדבר לה ח): מֵאֵת הָרַב תַּרְבּוּ וּמֵאֵת הַמְּעַט תַּמְעִיטוּ אִישׁ כְּפִי נַחֲלָתוֹ אֲשֶׁר יִנְחָלוּ יִתֵּן מֵעָרָיו לַלְוִיִּם.

ו וְלִבְנֵי גֵרְשׁוֹן מִמִּשְׁפְּחוֹת מַטֵּה־יִשָּׂשכָר וּמִמַּטֵּה־אָשֵׁר וּמִמַּטֵּה נַפְתָּלִי וּמֵחֲצִי מַטֵּה מְנַשֶּׁה בַבָּשָׁן בַּגּוֹרָל עָרִים שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה׃ {ס}

ז לִבְנֵי מְרָרִי לְמִשְׁפְּחֹתָם מִמַּטֵּה רְאוּבֵן וּמִמַּטֵּה־גָד וּמִמַּטֵּה זְבוּלֻן עָרִים שְׁתֵּים עָשְׂרֵה׃ {ס}

ח וַיִּתְּנוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל לַלְוִיִּם אֶת־הֶעָרִים הָאֵלֶּה וְאֶת־מִגְרְשֵׁיהֶן כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה בְּיַד־מֹשֶׁה בַּגּוֹרָל׃ {פ}

ט וַיִּתְּנוּ מִמַּטֵּה בְּנֵי יְהוּדָה וּמִמַּטֵּה בְּנֵי שִׁמְעוֹן אֵת הֶעָרִים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר־יִקָּרֵא אֶתְהֶן בְּשֵׁם׃

> **אֲשֶׁר יִקָּרֵא אֶתְהֶן בְּשֵׁם** לְפִי שֶׁלֹּא הִזְכִּיר לְמַעְלָה אֶת שְׁמוֹת הֶעָרִים שֶׁנִּתְּנוּ לָהֶם, וּלְמַטָּה הוּא מְפָרֵשׁ אֶת שְׁמוֹתָם, לְכָךְ אָמַר: אֲשֶׁר יִקָּרֵא אֶתְהֶן בְּשֵׁם.

י וַיִּהְיוּ לִבְנֵי אַהֲרֹן מִמִּשְׁפְּחוֹת הַקְּהָתִי מִבְּנֵי לֵוִי כִּי לָהֶם הָיָה הַגּוֹרָל רִאישֹׁנָה׃

יא וַיִּתְּנוּ לָהֶם אֶת־קִרְיַת אַרְבַּע אֲבִי הָעֲנָק הִיא חֶבְרוֹן בְּהַר יְהוּדָה וְאֶת־מִגְרְשֶׁהָ סְבִיבֹתֶיהָ׃

יב וְאֶת־שְׂדֵה הָעִיר וְאֶת־חֲצֵרֶיהָ נָתְנוּ לְכָלֵב בֶּן־יְפֻנֶּה בַּאֲחֻזָּתוֹ׃ {ס}

יג וְלִבְנֵי | אַהֲרֹן הַכֹּהֵן נָתְנוּ אֶת־עִיר מִקְלַט הָרֹצֵחַ אֶת־חֶבְרוֹן וְאֶת־מִגְרְשֶׁהָ וְאֶת־לִבְנָה וְאֶת־מִגְרְשֶׁהָ׃

יד וְאֶת־יַתִּר וְאֶת־מִגְרְשֶׁהָ וְאֶת־אֶשְׁתְּמֹעַ וְאֶת־מִגְרְשֶׁהָ׃

טו וְאֶת־חֹלֹן וְאֶת־מִגְרְשֶׁהָ וְאֶת־דְּבִר וְאֶת־מִגְרְשֶׁהָ׃

טז וְאֶת־עַיִן וְאֶת־מִגְרְשֶׁהָ וְאֶת־יֻטָּה וְאֶת־מִגְרְשֶׁהָ אֶת־בֵּית שֶׁמֶשׁ וְאֶת־מִגְרְשֶׁהָ עָרִים תֵּשַׁע מֵאֵת שְׁנֵי הַשְּׁבָטִים הָאֵלֶּה׃ {ס}

יז וּמִמַּטֵּה בִנְיָמִן אֶת־גִּבְעוֹן וְאֶת־מִגְרְשֶׁהָ אֶת־גֶּבַע וְאֶת־מִגְרְשֶׁהָ׃

יח אֶת־עֲנָתוֹת וְאֶת־מִגְרְשֶׁהָ וְאֶת־עַלְמוֹן וְאֶת־מִגְרְשֶׁהָ עָרִים אַרְבַּע׃

> **וְאֶת עַלְמוֹן** וּבְדִבְרֵי הַיָּמִים (דברי הימים א ו מה): וְאֶת עָלֶמֶת, הִיא בַּחוּרִים, שְׁיוֹנָתָן (שמואל ב ג טז) מִתַּרְגֵּם אוֹתָהּ: עֲלָמוֹת.
>
> **אֶת מִגְרְשֵׁיהָ סְבִיבוֹתֶיהָ** אַלְפַּיִם אַמָּה לְכָל רוּחַ.

יט כָּל־עָרֵי בְנֵי־אַהֲרֹן הַכֹּהֲנִים שְׁלֹשׁ־עֶשְׂרֵה עָרִים וּמִגְרְשֵׁיהֶן׃ {ס}

כ וּלְמִשְׁפְּחוֹת בְּנֵי־קְהָת הַלְוִיִּם הַנּוֹתָרִים מִבְּנֵי קְהָת וַיִּהְיוּ עָרֵי גּוֹרָלָם מִמַּטֵּה אֶפְרָיִם׃

כא וַיִּתְּנוּ לָהֶם אֶת־עִיר מִקְלַט הָרֹצֵחַ אֶת־שְׁכֶם וְאֶת־מִגְרְשֶׁהָ בְּהַר אֶפְרַיִם וְאֶת־גֶּזֶר וְאֶת־מִגְרְשֶׁהָ׃

כב וְאֶת־קִבְצַיִם וְאֶת־מִגְרְשֶׁהָ וְאֶת־בֵּית חוֹרֹן וְאֶת־מִגְרְשֶׁהָ עָרִים אַרְבַּע׃ {ס}

כג וּמִמַּטֵּה־דָן אֶת־אֶלְתְּקֵא וְאֶת־מִגְרְשֶׁהָ אֶת־גִּבְּתוֹן וְאֶת־מִגְרְשֶׁהָ׃

כד אֶת־אַיָּלוֹן וְאֶת־מִגְרְשֶׁהָ אֶת־גַּת־רִמּוֹן וְאֶת־מִגְרְשֶׁהָ עָרִים אַרְבַּע׃

כ״ה וּמִמַּחֲצִית֙ מַטֵּ֣ה מְנַשֶּׁ֔ה אֶת־תַּעְנַ֖ךְ וְאֶת־מִגְרָשֶׁ֑הָ וְאֶת־גַּ֥ת רִמּ֖וֹן וְאֶת־מִגְרָשֶׁ֑הָ עָרִ֖ים שְׁתָּֽיִם׃

כ״ו כָּל־עָרִ֖ים עֶ֑שֶׂר וּמִגְרְשֵׁיהֶ֔ן לְמִשְׁפְּחֹ֖ות בְּנֵי־קְהָ֥ת הַנּוֹתָרִֽים׃ {ס}

כ״ז וְלִבְנֵ֣י גֵרְשׁ֔וֹן מִמִּשְׁפְּחֹ֖ת הַלְוִיִּ֑ם מֵחֲצִ֞י מַטֵּ֣ה מְנַשֶּׁ֗ה אֶת־עִ֤יר מִקְלַט֙ הָרֹצֵ֔חַ אֶת־[גּוֹלָן] (גלון) בַּבָּשָׁ֖ן וְאֶת־מִגְרָשֶׁ֑הָ וְאֶת־בְּעֶשְׁתְּרָ֖ה וְאֶת־מִגְרָשֶׁ֑הָ עָרִ֖ים שְׁתָּֽיִם׃ {ס}

כ״ח וּמִמַּטֵּ֣ה יִשָּׂשכָ֔ר אֶת־קִשְׁיֹ֖ון וְאֶת־מִגְרָשֶׁ֑הָ אֶת־דָּבְרַ֖ת וְאֶת־מִגְרָשָֽׁהּ׃

כ״ט אֶת־יַרְמוּת֙ וְאֶת־מִגְרָשֶׁ֔הָ אֶת־עֵ֥ין גַּנִּ֖ים וְאֶת־מִגְרָשֶׁ֑הָ עָרִ֖ים אַרְבָּֽע׃ {ס}

ל׳ וּמִמַּטֵּ֣ה אָשֵׁ֔ר אֶת־מִשְׁאָ֖ל וְאֶת־מִגְרָשֶׁ֑הָ אֶת־עַבְדֹּ֖ון וְאֶת־מִגְרָשָֽׁהּ׃

ל״א אֶת־חֶלְקָ֖ת וְאֶת־מִגְרָשֶׁ֑הָ וְאֶת־רְחֹ֖ב וְאֶת־מִגְרָשֶׁ֑הָ עָרִ֖ים אַרְבָּֽע׃ {ס}

ל״ב וּמִמַּטֵּ֣ה נַפְתָּלִ֔י אֶת־עִ֥יר | מִקְלַ֖ט הָרֹצֵ֑חַ אֶת־קֶ֙דֶשׁ֙ בַּגָּלִ֔יל וְאֶת־מִגְרָשֶׁ֑הָ וְאֶת־חַמֹּ֥ת דֹּ֖אר וְאֶת־מִגְרָשֶׁ֑הָ וְאֶת־קַרְתָּ֖ן וְאֶת־מִגְרָשֶׁ֑הָ עָרִ֖ים שָׁלֹֽשׁ׃

ל״ג כָּל־עָרֵ֣י הַגֵּרְשַׁנִּ֗י לְמִשְׁפְּחֹתָ֛ם שְׁלֹ֥שׁ עָשְׂרֵ֖ה עִ֑יר וּמִגְרְשֵׁיהֶ֖ן׃ {ס}

ל״ד וּלְמִשְׁפְּחֹ֖ות בְּנֵי־מְרָרִ֑י הַלְוִיִּ֣ם הַנּוֹתָרִ֗ים מֵאֵת֙ מַטֵּ֣ה זְבוּלֻ֔ן אֶת־יָקְנְעָ֖ם וְאֶת־מִגְרָשֶׁ֑הָ אֶת־קַרְתָּ֖ה וְאֶת־מִגְרָשָֽׁהּ׃

ל״ה אֶת־דִּמְנָ֖ה וְאֶת־מִגְרָשֶׁ֑הָ אֶת־נַהֲלָ֖ל וְאֶת־מִגְרָשֶׁ֑הָ עָרִ֖ים אַרְבָּֽע׃ {ס}

ל״ו —

ל״ז —

ל״ח וּמִמַּטֵּה־גָ֗ד אֶת־עִ֤יר מִקְלַט֙ הָרֹצֵ֔חַ אֶת־רָמֹ֖ת בַּגִּלְעָ֑ד וְאֶת־מִגְרָשֶׁ֑הָ וְאֶת־מַחֲנַ֖יִם וְאֶת־מִגְרָשָֽׁהּ׃

ל״ט אֶת־חֶשְׁבֹּ֖ון וְאֶת־מִגְרָשֶׁ֑הָ אֶת־יַעְזֵ֖ר וְאֶת־מִגְרָשֶׁ֑הָ כָּל־עָרִ֖ים אַרְבָּֽע׃

מ׳ כָּל־הֶעָרִ֗ים לִבְנֵי֙ מְרָרִ֔י לְמִשְׁפְּחֹתָ֖ם הַנּוֹתָרִ֣ים מִמִּשְׁפְּחֹ֑ות הַלְוִיִּ֖ם וַיְהִ֣י גּוֹרָלָ֔ם עָרִ֥ים שְׁתֵּים עֶשְׂרֵֽה׃

מ״א כָּל֙ עָרֵ֣י הַלְוִיִּ֔ם בְּתֹ֖וךְ אֲחֻזַּ֣ת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵ֑ל עָרִ֤ים אַרְבָּעִים֙ וּשְׁמֹנָ֔ה וּמִגְרְשֵׁיהֶֽן׃

מ״ב תִּהְיֶ֥ינָה הֶֽעָרִ֖ים הָאֵ֑לֶּה עִ֣יר עִ֔יר וּמִגְרְשֶׁ֖יהָ סְבִיבֹתֶ֥יהָ כֵּ֖ן לְכָל־הֶעָרִ֥ים הָאֵֽלֶּה׃ {ס}

מ״ג וַיִּתֵּ֤ן יְהוָה֙ לְיִשְׂרָאֵ֔ל אֶת־כָּל־הָאָ֖רֶץ אֲשֶׁ֣ר נִשְׁבַּ֣ע לָתֵ֔ת לַאֲבוֹתָ֑ם וַיִּֽרְשׁוּהָ֙ וַיֵּשְׁב֣וּ בָ֔הּ׃

מ״ד וַיָּ֨נַח יְהוָ֤ה לָהֶם֙ מִסָּבִ֔יב כְּכֹ֖ל אֲשֶׁר־נִשְׁבַּ֣ע לַאֲבוֹתָ֑ם וְלֹֽא־עָמַ֣ד אִ֤ישׁ בִּפְנֵיהֶם֙ מִכָּל־אֹיְבֵיהֶ֔ם אֶת כָּל־אֹיְבֵיהֶ֖ם נָתַ֥ן יְהוָ֖ה בְּיָדָֽם׃

מ״ה לֹא־נָפַ֞ל דָּבָ֣ר מִכֹּל֮ הַדָּבָר֒ הַטּ֣וֹב אֲשֶׁר־דִּבֶּ֣ר יְהוָ֗ה אֶל־בֵּ֣ית יִשְׂרָאֵל֮ הַכֹּל֒ בָּ֣א׃ {פ}

פרק כ״ב

א׳ אָז יִקְרָא יְהוֹשֻׁעַ לָראוּבֵנִי וְלַגָּדִי וְלַחֲצִי מַטֵּה מְנַשֶּׁה׃

ב׳ וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם אַתֶּם שְׁמַרְתֶּם אֵת כָּל־אֲשֶׁר צִוָּה אֶתְכֶם מֹשֶׁה עֶבֶד יְהוָה וַתִּשְׁמְעוּ בְקוֹלִי לְכֹל אֲשֶׁר־צִוִּיתִי אֶתְכֶם׃

ג׳ לֹא־עֲזַבְתֶּם אֶת־אֲחֵיכֶם זֶה יָמִים רַבִּים עַד הַיּוֹם הַזֶּה וּשְׁמַרְתֶּם אֶת־מִשְׁמֶרֶת מִצְוַת יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם׃

ד׳ וְעַתָּה הֵנִיחַ יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם לַאֲחֵיכֶם כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר לָהֶם וְעַתָּה פְּנוּ וּלְכוּ לָכֶם לְאָהֳלֵיכֶם אֶל־אֶרֶץ אֲחֻזַּתְכֶם אֲשֶׁר | נָתַן לָכֶם מֹשֶׁה עֶבֶד יְהוָה בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן׃

ה׳ רַק | שִׁמְרוּ מְאֹד לַעֲשׂוֹת אֶת־הַמִּצְוָה וְאֶת־הַתּוֹרָה אֲשֶׁר צִוָּה אֶתְכֶם מֹשֶׁה עֶבֶד־יְהוָה לְאַהֲבָה אֶת־יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם וְלָלֶכֶת בְּכָל־דְּרָכָיו וְלִשְׁמֹר מִצְוֹתָיו וּלְדָבְקָה־בוֹ וּלְעָבְדוֹ בְּכָל־לְבַבְכֶם וּבְכָל־נַפְשְׁכֶם׃

ו׳ וַיְבָרְכֵם יְהוֹשֻׁעַ וַיְשַׁלְּחֵם וַיֵּלְכוּ אֶל־אָהֳלֵיהֶם׃ {פ}

ז׳ וְלַחֲצִי | שֵׁבֶט הַמְנַשֶּׁה נָתַן מֹשֶׁה בַּבָּשָׁן וּלְחֶצְיוֹ נָתַן יְהוֹשֻׁעַ עִם־אֲחֵיהֶם (מעבר) [בְּעֵבֶר] הַיַּרְדֵּן יָמָּה וְגַם כִּי־שִׁלְּחָם יְהוֹשֻׁעַ אֶל־אָהֳלֵיהֶם וַיְבָרְכֵם׃

> וְגַם כִּי שִׁלְּחָם יְהוֹשֻׁעַ לַחֲצִי שֵׁבֶט הַמְנַשֶּׁה, כַּאֲשֶׁר שָׁלַח אֶת בְּנֵי רְאוּבֵן וְגָד.

ח׳ וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם לֵאמֹר בְּנָכְסִים רַבִּים שׁוּבוּ אֶל־אָהֳלֵיכֶם וּמִקְנֶה רַב־מְאֹד בְּכֶסֶף וּבְזָהָב וּבִנְחֹשֶׁת וּבְבַרְזֶל וּבִשְׂלָמוֹת הַרְבֵּה מְאֹד חִלְקוּ שְׁלַל־אֹיְבֵיכֶם עִם־אֲחֵיכֶם׃ {פ}

> עִם אֲחֵיכֶם בְּנֵי רְאוּבֵן וּבְנֵי גָד, וְיֵשׁ פּוֹתְרִין: עִם אֲחֵיכֶם שֶׁנִּשְׁאֲרוּ לִשְׁמוֹר אֶת הָעֲרִים עִם הַנָּשִׁים וְהַטַּף, וְלֹא עָבְרוּ אֶת הַיַּרְדֵּן עִם הַחֲלוּצִים, גַּם הֵם נָטְלוּ חֵלֶק בַּבִּזָּה.

ט׳ וַיָּשֻׁבוּ וַיֵּלְכוּ בְּנֵי־רְאוּבֵן וּבְנֵי־גָד וַחֲצִי | שֵׁבֶט הַמְנַשֶּׁה מֵאֵת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִשִּׁלֹה אֲשֶׁר בְּאֶרֶץ־כְּנַעַן לָלֶכֶת אֶל־אֶרֶץ הַגִּלְעָד אֶל־אֶרֶץ אֲחֻזָּתָם אֲשֶׁר נֶאֱחֲזוּ־בָהּ עַל־פִּי יְהוָה בְּיַד־מֹשֶׁה׃

י׳ וַיָּבֹאוּ אֶל־גְּלִילוֹת הַיַּרְדֵּן אֲשֶׁר בְּאֶרֶץ כְּנָעַן וַיִּבְנוּ בְנֵי־רְאוּבֵן וּבְנֵי־גָד וַחֲצִי שֵׁבֶט הַמְנַשֶּׁה שָׁם מִזְבֵּחַ עַל־הַיַּרְדֵּן מִזְבֵּחַ גָּדוֹל לְמַרְאָה׃

י״א וַיִּשְׁמְעוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר הִנֵּה בָנוּ בְנֵי־רְאוּבֵן וּבְנֵי־גָד וַחֲצִי שֵׁבֶט הַמְנַשֶּׁה אֶת־הַמִּזְבֵּחַ אֶל־מוּל אֶרֶץ כְּנָעַן אֶל־גְּלִילוֹת הַיַּרְדֵּן אֶל־עֵבֶר בְּנֵי יִשְׂרָאֵל׃

י״ב וַיִּשְׁמְעוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּקָּהֲלוּ כָּל־עֲדַת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל שִׁלֹה לַעֲלוֹת עֲלֵיהֶם לַצָּבָא׃ {פ}

> לַעֲלוֹת עֲלֵיהֶם לַצָּבָא לְפִי שֶׁנֶּאֶסְרוּ הַבָּמוֹת מִשֶּׁנִּקְבַּע הַמִּשְׁכָּן בְּשִׁילֹה.

י״ג וַיִּשְׁלְחוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל אֶל־בְּנֵי־רְאוּבֵן וְאֶל־בְּנֵי־גָד וְאֶל־חֲצִי שֵׁבֶט־מְנַשֶּׁה אֶל־אֶרֶץ הַגִּלְעָד אֶת־פִּינְחָס בֶּן־אֶלְעָזָר הַכֹּהֵן׃

י״ד וַעֲשָׂרָה נְשִׂאִים עִמּוֹ נָשִׂיא אֶחָד נָשִׂיא אֶחָד לְבֵית אָב לְכָל מַטּוֹת יִשְׂרָאֵל וְאִישׁ רָאשׁ בֵּית־אֲבוֹתָם הֵמָּה לַאַלְפֵי יִשְׂרָאֵל׃

ט״ו וַיָּבֹאוּ אֶל־בְּנֵי־רְאוּבֵן וְאֶל־בְּנֵי־גָד וְאֶל־חֲצִי שֵׁבֶט־מְנַשֶּׁה אֶל־אֶרֶץ הַגִּלְעָד וַיְדַבְּרוּ אִתָּם לֵאמֹר׃

ט״ז כֹּה אָמַר֩ יְהוָ֨ה מָה־הַמָּצָ֜א לַהַוָּה֮ אֲשֶׁ֣ר מְעַלְתֶּם֒ בֵּאלֹהֵ֣י יִשְׂרָאֵל֮ לָשׁוּב֒ הַיּוֹם֙ מֵאַחֲרֵ֣י יְהוָ֔ה בִּבְנוֹתְכֶ֥ם לָכֶ֛ם מִזְבֵּ֖חַ לִמְרָדְכֶ֣ם הַיּ֑וֹם בַּיהוָֽה׃

י״ז הַמְעַט־לָ֙נוּ֙ אֶת־עֲוֹ֣ן פְּעוֹר֔ אֲשֶׁ֥ר לֹא־הִטַּהַ֖רְנוּ מִמֶּ֑נּוּ עַ֚ד הַיּ֣וֹם הַזֶּ֔ה וַיְהִ֥י הַנֶּ֖גֶף בַּעֲדַ֥ת יְהוָֽה׃

י״ח וְאַתֶּ֗ם תָּשֻׁ֙בוּ֙ הַיּ֣וֹם מֵאַחֲרֵ֣י יְהוָ֔ה וְהָיָ֗ה אַתֶּם֙ תִּמְרְד֣וּ הַיּ֔וֹם בַּיהוָ֖ה וּמָחָ֑ר אֶל־כָּל־עֲדַ֥ת יִשְׂרָאֵ֖ל יִקְצֹֽף׃

י״ט וְאַךְ֩ אִם־טְמֵאָ֨ה אֶ֜רֶץ אֲחֻזַּתְכֶ֗ם עִבְר֤וּ לָכֶם֙ אֶל־אֶ֣רֶץ אֲחֻזַּ֣ת יְהוָ֔ה אֲשֶׁ֥ר שָׁכַ֛ן שָׁ֖ם מִשְׁכַּ֣ן יְהוָ֑ה וְהֵאָחֲזוּ֙ בְּתוֹכֵ֔נוּ וּבַיהוָ֖ה אַל־תִּמְרֹ֑דוּ וְאֹתָ֙נוּ֙ אַל־תִּמְרֹ֔דוּ בִּבְנֹתְכֶ֥ם לָכֶ֛ם מִזְבֵּ֖חַ מִבַּלְעֲדֵ֥י מִזְבַּ֛ח יְהוָ֥ה אֱלֹהֵֽינוּ׃

> אִם טְמֵאָה אֶרֶץ אֲחֻזַּתְכֶם שֶׁלֹּא בָּחַר הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לְהַשְׁרוֹת בָּהּ שְׁכִינָתוֹ.
>
> וְאֹתָנוּ אַל תִּמְרֹדוּ כְּמוֹ: וּבָנוּ אַל תִּמְרֹדוּ.

כ׳ הֲלֹוא֩ עָכָ֨ן בֶּן־זֶ֜רַח מָעַ֤ל מַֽעַל֙ בַּחֵ֔רֶם וְעַל־כָּל־עֲדַ֥ת יִשְׂרָאֵ֖ל הָיָ֣ה קֶ֑צֶף וְהוּא֙ אִ֣ישׁ אֶחָ֔ד לֹ֥א גָוַ֖ע בַּעֲוֹנֽוֹ׃ {ס}

כ״א וַיַּעֲנ֗וּ בְּנֵי־רְאוּבֵן֙ וּבְנֵי־גָ֔ד וַחֲצִ֖י שֵׁ֣בֶט הַמְנַשֶּׁ֑ה וַיְדַבְּרוּ֙ אֶת־רָאשֵׁ֣י אַלְפֵ֔י יִשְׂרָאֵֽל׃

כ״ב אֵ֚ל ׀ אֱלֹהִ֣ים ׀ יְהוָ֔ה אֵ֚ל ׀ אֱלֹהִ֣ים ׀ יְהוָ֔ה הֽוּא־יֹדֵ֖עַ וְיִשְׂרָאֵ֣ל הֽוּא־יֵדָ֑ע אִם־בְּמֶ֤רֶד וְאִם־בְּמַ֙עַל֙ בַּיהוָ֔ה אַל־תּוֹשִׁיעֵ֖נוּ הַיּ֥וֹם הַזֶּֽה׃

> אֵל אֱלֹהִים ה׳ אֵל כָּל הָאֱלֹהִים הוּא ה׳ הַיּוֹדֵעַ כִּי לֹא בְּמֶרֶד וְגוֹמֵר, וּכְשֶׁכָּפַל לוֹמַר שְׁתֵּי פְּעָמִים אֱלֹהִים, בָּעוֹלָם הַזֶּה וּבָעוֹלָם הַבָּא.
>
> אַל תּוֹשִׁיעֵנוּ כְּלַפֵּי שְׁכִינָה אָמְרוּ.

כ״ג לִבְנ֤וֹת לָ֙נוּ֙ מִזְבֵּ֣חַ לָשׁ֔וּב מֵאַחֲרֵ֖י יְהוָ֑ה וְאִם־לְהַעֲל֤וֹת עָלָיו֙ עוֹלָ֣ה וּמִנְחָ֔ה וְאִם־לַעֲשׂ֥וֹת עָלָ֖יו זִבְחֵ֣י שְׁלָמִ֑ים יְהוָ֥ה הֽוּא־יְבַקֵּֽשׁ׃

> הוּא יְבַקֵּשׁ יִפָּרַע מִמֶּנּוּ.

כ״ד וְאִם־לֹ֗א מִדְּאָגָ֤ה מִדָּבָר֙ עָשִׂ֣ינוּ אֶת־זֹ֔את לֵאמֹ֕ר מָחָ֖ר יֹאמְר֣וּ בְנֵיכֶ֑ם לִבְנֵ֣ינוּ֔ לֵאמֹ֕ר מַה־לָּכֶ֖ם וְלַיהוָ֥ה אֱלֹהֵ֖י יִשְׂרָאֵֽל׃

> מִדְּאָגָה מִדָּבָר מֵחֲמַת דַּאֲגַת יִרְאַת דְּבַר חֻרְפָּה עָשִׂינוּ, כְּמָה שֶׁמִּפֹּרָשׁ פֵּן יֹאמְרוּ בְּנֵיכֶם מָחָר לְחָרֵף אֶת בָּנֵינוּ, כְּשֶׁיֵּלְכוּ לְהַקְרִיב בְּמִשְׁכַּן שִׁילֹה, שֶׁמָּא יֹאמְרוּ מַה לָּכֶם וְלַה׳, וַהֲלֹא גְּבוּל נָתַן בֵּינֵינוּ וּבֵינֵיכֶם אֶת הַיַּרְדֵּן, זוֹ דַּאֲגָנוּ וְעָשִׂינוּ. כָּל ׳דְּאָגָה׳ שֶׁבַּמִּקְרָא לְשׁוֹן יִרְאָה הוּא, כְּמוֹ (ירמיהו לח יט): אֲנִי דּוֹאֵג אֶת הַיְּהוּדִים, דְּצַדְּקָנִיהוּ.

כ״ה וּגְבוּל֩ נָתַ֨ן יְהוָ֜ה בֵּינֵ֣נוּ וּבֵינֵיכֶ֗ם בְּנֵי־רְאוּבֵן֙ וּבְנֵי־גָ֔ד אֶת־הַיַּרְדֵּ֖ן אֵ֣ין לָכֶ֑ם חֵ֚לֶק בַּיהוָ֔ה וְהִשְׁבִּ֥יתוּ בְנֵיכֶ֛ם אֶת־בָּנֵ֖ינוּ לְבִלְתִּ֥י יְרֹא אֶת־יְהוָֽה׃

כ״ו וַנֹּ֣אמֶר נַעֲשֶׂה־נָּ֗א לָ֙נוּ֙ לִבְנ֣וֹת אֶת־הַמִּזְבֵּ֔חַ לֹ֥א לְעוֹלָ֖ה וְלֹ֥א לְזָבַֽח׃

כ״ז כִּ֤י עֵד֙ הוּא֙ בֵּינֵ֣נוּ וּבֵינֵיכֶ֔ם וּבֵ֥ין דֹּרוֹתֵ֖ינוּ אַחֲרֵ֑ינוּ לַעֲבֹ֗ד אֶת־עֲבֹדַ֤ת יְהוָה֙ לְפָנָ֔יו בְּעֹלוֹתֵ֥ינוּ וּבְזִבְחֵ֖ינוּ וּבְשַׁלְמֵ֑ינוּ וְלֹא־יֹאמְר֤וּ בְנֵיכֶם֙ מָחָ֔ר לִבְנֵ֖ינוּ אֵ֥ין לָכֶ֖ם חֵ֥לֶק בַּיהוָֽה׃

> כִּי עֵד הוּא שֶׁלֹּא סִילְּקוּנוּ עַצְמֵנוּ מִתּוֹרַת מִזְבֵּחַ.

כ״ח וַנֹּ֣אמֶר וְהָיָ֗ה כִּֽי־יֹאמְרוּ֙ אֵלֵ֣ינוּ וְאֶל־דֹּרֹתֵ֔ינוּ מָחָ֖ר וְאָמַ֑רְנוּ רְא֣וּ אֶת־תַּבְנִ֗ית מִזְבַּ֤ח יְהוָה֙ אֲשֶׁר־עָשׂ֣וּ אֲבוֹתֵ֔ינוּ לֹ֥א לְעוֹלָ֖ה וְלֹ֣א לְזָבַ֑ח כִּ֥י עֵ֛ד הוּא֩ בֵּינֵ֨ינוּ וּבֵינֵיכֶֽם׃

כ״ט חָלִילָה֩ לָ֨נוּ מִמֶּ֜נּוּ לִמְרֹ֤ד בַּיהוָה֙ וְלָשׁ֣וּב הַיּ֔וֹם מֵאַחֲרֵ֖י יְהוָ֑ה לִבְנ֣וֹת מִזְבֵּ֗חַ לְעֹלָה֙ לְמִנְחָ֣ה וּלְזָבַ֔ח מִלְבַד֙ מִזְבַּ֣ח יְהוָ֔ה אֱלֹהֵ֖ינוּ אֲשֶׁ֥ר לִפְנֵ֖י מִשְׁכָּנֽוֹ׃ {פ}

ל וַיִּשְׁמַע פִּינְחָס הַכֹּהֵן וּנְשִׂיאֵי הָעֵדָה וְרָאשֵׁי אַלְפֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר אִתּוֹ אֶת־הַדְּבָרִים אֲשֶׁר דִּבְּרוּ בְּנֵי־רְאוּבֵן וּבְנֵי־גָד וּבְנֵי מְנַשֶּׁה וַיִּיטַב בְּעֵינֵיהֶם׃

לא וַיֹּאמֶר פִּינְחָס בֶּן־אֶלְעָזָר הַכֹּהֵן אֶל־בְּנֵי־רְאוּבֵן וְאֶל־בְּנֵי־גָד וְאֶל־בְּנֵי מְנַשֶּׁה הַיּוֹם | יָדַעְנוּ כִּי־בְתוֹכֵנוּ יְהוָה אֲשֶׁר לֹא־מְעַלְתֶּם בַּיהוָה הַמַּעַל הַזֶּה אָז הִצַּלְתֶּם אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִיַּד יְהוָה׃

לב וַיָּשָׁב פִּינְחָס בֶּן־אֶלְעָזָר הַכֹּהֵן | וְהַנְּשִׂיאִים מֵאֵת בְּנֵי־רְאוּבֵן וּמֵאֵת בְּנֵי־גָד מֵאֶרֶץ הַגִּלְעָד אֶל־אֶרֶץ כְּנַעַן אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיָּשִׁבוּ אוֹתָם דָּבָר׃

לג וַיִּיטַב הַדָּבָר בְּעֵינֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיְבָרְכוּ אֱלֹהִים בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְלֹא אָמְרוּ לַעֲלוֹת עֲלֵיהֶם לַצָּבָא לְשַׁחֵת אֶת־הָאָרֶץ אֲשֶׁר בְּנֵי־רְאוּבֵן וּבְנֵי־גָד יֹשְׁבִים בָּהּ׃

> **וַיְבָרְכוּ אֱלֹהִים** (תַּרְגּוּם:) וְאוֹדִיאוּ קֳדָם ה׳ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל.

לד וַיִּקְרְאוּ בְּנֵי־רְאוּבֵן וּבְנֵי־גָד לַמִּזְבֵּחַ כִּי עֵד הוּא בֵּינֹתֵינוּ כִּי יְהוָה הָאֱלֹהִים׃ {פ}

> **וַיִּקְרְאוּ בְּנֵי רְאוּבֵן וּבְנֵי גָד לַמִּזְבֵּחַ כִּי עֵד הוּא** חֲרֵי זֶה מִן הַמִּקְרָאוֹת הַקְּצָרִים, וְצָרִיךְ לְהוֹסִיף בּוֹ תֵּיבָה אַחַת: וַיִּקְרְאוּ בְּנֵי רְאוּבֵן וּבְנֵי גָד לַמִּזְבֵּחַ עֵד.

פרק כ״ג

א וַיְהִי֙ מִיָּמִ֣ים רַבִּ֔ים אַחֲרֵ֥י אֲשֶׁר־הֵנִ֛יחַ יְהוָ֥ה לְיִשְׂרָאֵ֖ל מִכָּל־אֹיְבֵיהֶ֣ם מִסָּבִ֑יב וִיהוֹשֻׁ֥עַ זָקֵ֖ן בָּ֥א בַּיָּמִֽים׃

ב וַיִּקְרָ֣א יְהוֹשֻׁ֗עַ לְכָל־יִשְׂרָאֵל֙ לְזִקְנָ֣יו וּלְרָאשָׁ֔יו וּלְשֹׁפְטָ֖יו וּלְשֹׁטְרֵ֑יו וַיֹּ֣אמֶר אֲלֵהֶ֗ם אֲנִ֤י זָקַ֙נְתִּי֙ בָּ֣אתי בַּיָּמִֽים׃

ג וְאַתֶּ֣ם רְאִיתֶ֗ם אֵ֚ת כָּל־אֲשֶׁ֣ר עָשָׂ֔ה יְהוָ֥ה אֱלֹהֵיכֶ֖ם לְכָל־הַגּוֹיִ֣ם הָאֵ֑לֶּה מִפְּנֵיכֶ֔ם כִּ֥י יְהוָ֛ה אֱלֹהֵיכֶ֖ם הוּא֙ הַנִּלְחָ֣ם לָכֶֽם׃

ד רְאוּ֩ הִפַּ֨לְתִּי לָכֶ֜ם אֶת־הַגּוֹיִ֣ם הַנִּשְׁאָרִ֗ים הָאֵ֤לֶּה בְּנַחֲלָה֙ לְשִׁבְטֵיכֶ֔ם מִן־הַיַּרְדֵּ֖ן וְכָל־הַגּוֹיִ֑ם אֲשֶׁ֤ר הִכְרַתִּי֙ וְהַיָּ֣ם הַגָּד֔וֹל מְב֖וֹא הַשָּֽׁמֶשׁ׃

> **רְאוּ הִפַּלְתִּי לָכֶם** בְּגוֹרָל לְנַחֲלָה.
>
> **הַנִּשְׁאָרִים** לְיִכָּבֵשׁ.

ה וַיהוָ֣ה אֱלֹהֵיכֶ֗ם הוּא֙ יֶהְדֳּפֵ֣ם מִפְּנֵיכֶ֔ם וְהוֹרִ֥ישׁ אֹתָ֖ם מִלִּפְנֵיכֶ֑ם וִירִשְׁתֶּ֣ם אֶת־אַרְצָ֔ם כַּאֲשֶׁ֥ר דִּבֶּ֛ר יְהוָ֥ה אֱלֹהֵיכֶ֖ם לָכֶֽם׃

ו וַחֲזַקְתֶּ֣ם מְאֹ֔ד לִשְׁמֹ֗ר וְלַעֲשׂוֹת֙ אֵ֚ת כָּל־הַכָּת֣וּב בְּסֵ֣פֶר תּוֹרַ֣ת מֹשֶׁ֔ה לְבִלְתִּ֥י סוּר־מִמֶּ֖נּוּ יָמִ֣ין וּשְׂמֹֽאול׃

ז לְבִלְתִּי־בֹ֣א בַּגּוֹיִ֣ם הָאֵ֔לֶּה הַנִּשְׁאָרִ֖ים הָאֵ֑לֶּה אִתְּכֶ֔ם וּבְשֵׁ֥ם אֱלֹהֵיהֶ֖ם לֹא־תַזְכִּ֣ירוּ וְלֹ֣א תַשְׁבִּ֔יעוּ וְלֹ֥א תַעַבְדֻ֖ם וְלֹ֥א תִשְׁתַּחֲוּ֖ לָהֶֽם׃

ח כִּ֚י אִם־בַּיהוָ֣ה אֱלֹהֵיכֶ֔ם תִּדְבָּקוּ֙ כַּאֲשֶׁ֣ר עֲשִׂיתֶ֔ם עַ֖ד הַיּ֥וֹם הַזֶּֽה׃

ט וַיּ֨וֹרֶשׁ יְהוָ֜ה מִפְּנֵיכֶ֗ם גּוֹיִם֙ גְּדֹלִ֣ים וַעֲצוּמִ֔ים וְאַתֶּ֕ם לֹא־עָמַ֥ד אִישׁ֙ בְּפְנֵיכֶ֔ם עַ֖ד הַיּ֥וֹם הַזֶּֽה׃

י אִישׁ־אֶחָ֥ד מִכֶּ֖ם יִרְדֹּף־אָ֑לֶף כִּ֣י | יְהוָ֤ה אֱלֹהֵיכֶם֙ הוּא֙ הַנִּלָּחֵ֣ם לָכֶ֔ם כַּאֲשֶׁ֥ר דִּבֶּ֖ר לָכֶֽם׃

יא וְנִשְׁמַרְתֶּ֥ם מְאֹ֖ד לְנַפְשֹׁתֵיכֶ֑ם לְאַהֲבָ֛ה אֶת־יְהוָ֥ה אֱלֹהֵיכֶֽם׃

יב כִּ֣י | אִם־שׁ֣וֹב תָּשׁ֗וּבוּ וּדְבַקְתֶּם֙ בְּיֶ֣תֶר הַגּוֹיִ֣ם הָאֵ֔לֶּה הַנִּשְׁאָרִ֖ים הָאֵ֑לֶּה אִתְּכֶ֔ם וְהִתְחַתַּנְתֶּ֥ם בָּהֶ֖ם וּבָאתֶ֣ם בָּהֶ֑ם וְהֵ֥ם בָּכֶֽם׃

י״ג יָדוֹעַ֙ תֵּדְעוּ֙ כִּי֙ לֹ֣א יוֹסִ֔יף יְהוָ֥ה אֱלֹהֵיכֶ֖ם לְהוֹרִ֣ישׁ אֶת־הַגּוֹיִ֣ם הָאֵ֑לֶּה מִלִּפְנֵיכֶ֔ם וְהָי֥וּ לָכֶ֖ם לְפַ֣ח וּלְמוֹקֵ֑שׁ וּלְשֹׁטֵ֤ט בְּצִדֵּיכֶם֙ וְלִצְנִנִ֣ים בְּעֵינֵיכֶ֔ם עַד־אֲבָדְכֶ֕ם מֵעַ֖ל הָאֲדָמָ֣ה הַטּוֹבָ֑ה הַזֹּאת֙ אֲשֶׁ֣ר נָתַ֣ן לָכֶ֔ם יְהוָ֖ה אֱלֹהֵיכֶֽם׃

> **וּלְשֹׁוטֵט בְּצִדֵּיכֶם** יְשׁוֹטְטוּ לָבוֹז וְלִשְׁלוֹל סְבִיבוֹתֵיכֶם.
>
> **וְלִצְנִנִים** לְשׁוֹן מַחֲנוֹת, וְכֵן (יחזקאל כג כד): וּבָאוּ עָלַיִךְ הֹצֶן, כְּצִנָּה זוֹ הַמַּקֶּפֶת אֶת הָאָדָם מִשָּׁלֹשׁ רוּחוֹת, כְּמָה שֶׁנֶּאֱמַר (תהלים ה יג): כַּצִּנָּה רָצוֹן תַּעְטְרֶנּוּ תְּסוֹבְבֶנּוּ, כְּמוֹ (שמואל א כג כו): וְשָׁאוּל וַאֲנָשָׁיו עֹטְרִים אֶל דָּוִד וְאֶל אֲנָשָׁיו, עֹטְרִים סוֹבְבִים.

י״ד וְהִנֵּ֥ה אָנֹכִ֛י הוֹלֵ֥ךְ הַיּ֖וֹם בְּדֶ֣רֶךְ כָּל־הָאָ֑רֶץ וִידַעְתֶּ֣ם בְּכָל־לְבַבְכֶ֗ם וּבְכָל־נַפְשְׁכֶם֙ כִּ֣י לֹא־נָפַ֣ל דָּבָ֔ר אֶחָ֕ד מִכֹּ֖ל | הַדְּבָרִ֣ים הַטֹּבִ֑ים אֲשֶׁ֣ר דִּבֶּ֤ר יְהוָה֙ אֱלֹהֵיכֶ֣ם עֲלֵיכֶ֔ם הַכֹּ֖ל בָּ֣אוּ לָכֶ֑ם לֹא־נָפַ֥ל מִמֶּ֖נּוּ דָּבָ֥ר אֶחָֽד׃

ט״ו וְהָיָ֗ה כַּאֲשֶׁר־בָּ֤א עֲלֵיכֶם֙ כָּל־הַדָּבָ֣ר הַטּ֔וֹב אֲשֶׁ֥ר דִּבֶּ֛ר יְהוָ֥ה אֱלֹהֵיכֶ֖ם אֲלֵיכֶ֑ם כֵּ֣ן יָבִ֤יא יְהוָה֙ עֲלֵיכֶ֔ם אֶת כָּל־הַדָּבָ֖ר הָרָ֑ע עַד־הַשְׁמִידְכֶ֗ם אוֹתְכֶם֙ מֵעַ֣ל הָאֲדָמָ֣ה הַטּוֹבָ֔ה הַזֹּאת֙ אֲשֶׁ֣ר נָתַ֣ן לָכֶ֔ם יְהוָ֖ה אֱלֹהֵיכֶֽם׃

ט״ז בְּעָבְרְכֶ֗ם אֶת־בְּרִית֙ יְהוָ֣ה אֱלֹהֵיכֶ֔ם אֲשֶׁ֥ר צִוָּ֖ה אֶתְכֶ֑ם וַהֲלַכְתֶּ֣ם וַעֲבַדְתֶּ֔ם אֱלֹהִ֥ים אֲחֵרִ֖ים וְהִשְׁתַּחֲוִיתֶ֣ם לָהֶ֑ם וְחָרָ֨ה אַף־יְהוָ֤ה בָּכֶם֙ וַאֲבַדְתֶּ֣ם מְהֵרָ֔ה מֵעַ֖ל הָאָ֣רֶץ הַטּוֹבָ֑ה אֲשֶׁ֥ר נָתַ֖ן לָכֶֽם׃ {פ}

פרק כ״ד

א׳ וַיֶּאֱסֹ֤ף יְהוֹשֻׁעַ֙ אֶת־כָּל־שִׁבְטֵ֣י יִשְׂרָאֵ֔ל שְׁכֶ֖מָה וַיִּקְרָ֣א לְזִקְנֵ֣י יִשְׂרָאֵ֔ל וּלְרָאשָׁ֥יו וּלְשֹׁפְטָ֖יו וּלְשֹׁטְרֵ֑יו וַיִּתְיַצְּב֖וּ לִפְנֵ֥י הָאֱלֹהִֽים׃

ב׳ וַיֹּ֤אמֶר יְהוֹשֻׁעַ֙ אֶל־כָּל־הָעָ֔ם כֹּ֥ה אָמַ֖ר יְהוָ֣ה ׀ אֱלֹהֵ֣י יִשְׂרָאֵ֑ל בְּעֵ֣בֶר הַנָּהָ֗ר יָשְׁב֤וּ אֲבוֹתֵיכֶם֙ מָעוֹלָ֔ם תֶּ֖רַח אֲבִ֣י אַבְרָהָ֑ם וַאֲבִ֣י נָחוֹר֒ וַיַּעַבְד֖וּ אֱלֹהִ֥ים אֲחֵרִֽים׃

ג׳ וָאֶקַּ֞ח אֶת־אֲבִיכֶ֣ם אֶת־אַבְרָהָ֗ם מֵֽעֵבֶר֙ הַנָּהָ֔ר וָאוֹלֵ֥ךְ אֹת֖וֹ בְּכָל־אֶ֣רֶץ כְּנָ֑עַן (וארב) [וַאַרְבֶּ֤ה] אֶת־זַרְע֙וֹ֙ וָאֶתֶּן־לוֹ֙ אֶת־יִצְחָ֔ק׃

> **וַאַרְבֶּה אֶת זַרְעוֹ** חֲסַר ה״א, כַּמָּה מְרִיבוֹת וְנִסְיוֹנוֹת עָשִׂיתִי עִמּוֹ, עַד שֶׁלֹּא נָתַתִּי לוֹ זֶרַע.

ד׳ וָאֶתֵּ֤ן לְיִצְחָק֙ אֶת־יַעֲקֹ֣ב וְאֶת־עֵשָׂ֔ו וָאֶתֵּ֥ן לְעֵשָׂ֖ו אֶת־הַ֣ר שֵׂעִ֑יר לָרֶ֣שֶׁת אוֹתוֹ֒ וְיַעֲקֹ֣ב וּבָנָ֔יו יָרְד֖וּ מִצְרָֽיִם׃

ה׳ וָאֶשְׁלַ֖ח אֶת־מֹשֶׁ֣ה וְאֶת־אַהֲרֹ֑ן וָאֶגֹּ֥ף אֶת־מִצְרַ֖יִם כַּאֲשֶׁ֣ר עָשִׂ֣יתִי בְקִרְבּ֔וֹ וְאַחַ֖ר הוֹצֵאתִ֥י אֶתְכֶֽם׃

ו׳ וָאוֹצִ֞יא אֶת־אֲבוֹתֵיכֶ֣ם ׀ מִמִּצְרַ֗יִם וַתָּבֹ֙אוּ֙ הַיָּ֣מָּה וַיִּרְדְּפ֤וּ מִצְרַ֙יִם֙ אַחֲרֵ֣י אֲבוֹתֵיכֶ֔ם בְּרֶ֖כֶב וּבְפָרָשִׁ֑ים יַ֖ם־סֽוּף׃

ז׳ וַיִּצְעֲק֣וּ אֶל־יְהוָ֗ה וַיָּ֨שֶׂם מַאֲפֵ֜ל בֵּינֵיכֶ֗ם | וּבֵין֙ הַמִּצְרִ֔ים וַיָּבֵ֥א עָלָ֖יו אֶת־הַ֑יָּם וַיְכַסֵּ֕הוּ וַתִּרְאֶ֥ינָה עֵינֵיכֶ֖ם אֵ֥ת אֲשֶׁר־עָשִׂ֖יתִי בְּמִצְרָ֑יִם וַתֵּשְׁב֥וּ בַמִּדְבָּ֖ר יָמִ֥ים רַבִּֽים׃

> **וַיָּבֵא עָלָיו אֶת הַיָּם** עַל כָּל יָחִיד וְיָחִיד שֶׁבָּהֶם, שֶׁאִם הָיָה הַיָּחִיד בּוֹרֵחַ שֶׁלֹּא לִיכָּנֵס בַּיָּם, גַּל שֶׁל יָם רוֹדֵף אַחֲרָיו וְקוֹלְטוֹ.

ח׳ (ואבאה) [וָאָבִ֤יא] אֶתְכֶם֙ אֶל־אֶ֣רֶץ הָאֱמֹרִ֔י הַיּוֹשֵׁ֖ב בְּעֵ֣בֶר הַיַּרְדֵּ֑ן וַיִּלָּחֲמ֣וּ אִתְּכֶ֔ם וָאֶתֵּ֨ן אֹתָ֤ם בְּיֶדְכֶם֙ וַתִּירְשׁ֣וּ אֶת־אַרְצָ֔ם וָאַשְׁמִידֵ֖ם מִפְּנֵיכֶֽם׃

ט׳ וַיָּ֗קָם בָּלָק֙ בֶּן־צִפּ֣וֹר מֶ֣לֶךְ מוֹאָ֔ב וַיִּלָּ֖חֶם בְּיִשְׂרָאֵ֑ל וַיִּשְׁלַ֞ח וַיִּקְרָ֤א לִבְלְעָם֙ בֶּן־בְּע֔וֹר לְקַלֵּ֖ל אֶתְכֶֽם׃

י׳ וְלֹ֥א אָבִ֖יתִי לִשְׁמֹ֣עַ לְבִלְעָ֑ם וַיְבָ֤רֶךְ בָּרוֹךְ֙ אֶתְכֶ֔ם וָאַצֵּ֖ל אֶתְכֶ֥ם מִיָּדֽוֹ׃

י״א וַתַּעַבְרוּ אֶת־הַיַּרְדֵּן וַתָּבֹאוּ אֶל־יְרִיחוֹ וַיִּלָּחֲמוּ בָכֶם בַּעֲלֵי־יְרִיחוֹ הָאֱמֹרִי וְהַפְּרִזִּי וְהַכְּנַעֲנִי וְהַחִתִּי וְהַגִּרְגָּשִׁי הַחִוִּי וְהַיְבוּסִי וָאֶתֵּן אוֹתָם בְּיֶדְכֶם׃

וַיִּלָּחֲמוּ בָכֶם בַּעֲלֵי יְרִיחוֹ הָאֱמוֹרִי וְהַפְּרִזִּי וְגוֹמֵר כָּל שִׁבְעָה הָעוֹבְדֵי כּוֹכָבִים נִזְכָּרִין כָּאן, לְפִי שֶׁיְּרִיחוֹ עוֹמֶדֶת עַל הַסָּפָר, וְהָיְתָה נִגְרָה וּמַנְעוּלָהּ שֶׁל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל נִקְבְּצוּ לְתוֹכָהּ מִכָּל שִׁבְעָה הָאוּמּוֹת גִּבּוֹרֵי הֶחָיִל.

י״ב וָאֶשְׁלַח לִפְנֵיכֶם֙ אֶת־הַצִּרְעָ֔ה וַתְּגָ֥רֶשׁ אוֹתָם֙ מִפְּנֵיכֶ֔ם שְׁנֵ֖י מַלְכֵ֣י הָאֱמֹרִ֑י לֹ֥א בְחַרְבְּךָ֖ וְלֹ֥א בְקַשְׁתֶּֽךָ׃

י״ג וָאֶתֵּ֤ן לָכֶם֙ אֶ֣רֶץ | אֲשֶׁ֣ר לֹא־יָגַ֔עְתָּ בָּ֖הּ וְעָרִ֣ים אֲשֶׁ֣ר לֹא־בְנִיתֶ֑ם וַתֵּשְׁבוּ֙ בָּהֶ֔ם כְּרָמִ֥ים וְזֵיתִ֖ים אֲשֶׁ֣ר לֹא־נְטַעְתֶּ֑ם אַתֶּ֥ם אֹכְלִֽים׃

י״ד וְעַתָּ֗ה יְרָא֤וּ אֶת־יְהוָה֙ וְעִבְד֣וּ אֹת֔וֹ בְּתָמִ֖ים וּבֶאֱמֶ֑ת וְהָסִ֜ירוּ אֶת־אֱלֹהִ֗ים אֲשֶׁ֤ר עָבְדוּ֙ אֲבוֹתֵיכֶ֣ם בְּעֵבֶ֔ר הַנָּהָ֖ר וּבְמִצְרַ֑יִם וְעִבְד֖וּ אֶת־יְהוָֽה׃

ט״ו וְאִם֩ רַ֨ע בְּעֵינֵיכֶ֜ם לַעֲבֹ֣ד אֶת־יְהוָ֗ה בַּחֲרוּ֙ לָכֶ֣ם הַיּ֔וֹם אֶת־מִ֥י תַעֲבֹד֖וּן אִם֩ אֶת־אֱלֹהִ֨ים אֲשֶׁר־עָבְד֜וּ אֲבוֹתֵיכֶ֗ם אֲשֶׁ֤ר (בעבר) [מֵעֵבֶר] הַנָּהָר֙ וְאִם֙ אֶת־אֱלֹהֵ֣י הָאֱמֹרִ֔י אֲשֶׁ֥ר אַתֶּ֖ם יֹשְׁבִ֣ים בְּאַרְצָ֑ם וְאָנֹכִ֥י וּבֵיתִ֖י נַעֲבֹ֥ד אֶת־יְהוָֽה׃ {פ}

ט״ז וַיַּ֤עַן הָעָם֙ וַיֹּ֔אמֶר חָלִ֥ילָה לָּ֖נוּ מֵעָזְבֵ֣ אֶת־יְהוָ֑ה לַעֲבֹ֖ד אֱלֹהִ֥ים אֲחֵרִֽים׃

י״ז כִּ֣י יְהוָ֤ה אֱלֹהֵ֙ינוּ֙ הוּא֙ הַמַּעֲלֶ֣ה אֹתָ֔נוּ וְאֶת־אֲבוֹתֵ֖ינוּ מֵאֶ֣רֶץ מִצְרַ֑יִם מִבֵּ֣ית עֲבָדִ֗ים וַאֲשֶׁ֨ר עָשָׂ֤ה לְעֵינֵ֙ינוּ֙ אֶת־הָאֹתֹ֣ת הַגְּדֹלוֹת֔ הָאֵ֑לֶּה וַיִּשְׁמְרֵ֙נוּ֙ בְּכָל־הַדֶּ֣רֶךְ֔ אֲשֶׁ֥ר הָלַ֖כְנוּ בָּ֑הּ וּבְכֹל֙ הָעַמִּ֔ים אֲשֶׁ֥ר עָבַ֖רְנוּ בְּקִרְבָּֽם׃

י״ח וַיְגָ֤רֶשׁ יְהוָה֙ אֶת־כָּל־הָעַמִּ֔ים וְאֶת־הָאֱמֹרִ֖י יֹשֵׁ֣ב הָאָ֑רֶץ מִפָּנֵ֙ינוּ֙ גַּם־אֲנַ֣חְנוּ֔ נַעֲבֹ֖ד אֶת־יְהוָ֑ה כִּי־הוּא֙ אֱלֹהֵ֣ינוּ׃

י״ט וַיֹּ֤אמֶר יְהוֹשֻׁעַ֙ אֶל־הָעָ֔ם לֹ֥א תוּכְל֖וּ לַעֲבֹ֣ד אֶת־יְהוָ֑ה כִּי־אֱלֹהִ֤ים קְדֹשִׁים֙ הֽוּא֔ אֵ֥ל קַנּ֖וֹא הוּא֙ לֹא־יִשָּׂ֣א לְפִשְׁעֲכֶ֔ם וּלְחַטֹּאתֵיכֶֽם׃

אֱלֹהִים קְדוֹשִׁים בְּרוֹב מְקוֹמוֹת נִקְרָא כָּל לְשׁוֹן רַבָּנוּת לְשׁוֹן רַבִּים, כְּמוֹ (בראשית מב ל): אֲדֹנֵי הָאָרֶץ, (שם לט כ): אֲדֹנֵי יוֹסֵף, (שמות כב יד) : אִם בְּעָלָיו עִמּוֹ, (שמואל ב כ כג): אֲשֶׁר הָלְכוּ אֱלֹהִים לִפְדּוֹת, לְפִי שֶׁהַשֵּׁם הַזֶּה שֵׁם שְׁרָרָה הוּא.

כ׳ כִּ֤י תַעֲזֹבוּ֙ אֶת־יְהוָ֔ה וַעֲבַדְתֶּ֖ם אֱלֹהֵ֣י נֵכָ֑ר וְשָׁ֣ב וְהֵרַ֤ע לָכֶם֙ וְכִלָּ֣ה אֶתְכֶ֔ם אַחֲרֵ֛י אֲשֶׁר־הֵיטִ֥יב לָכֶֽם׃

כ״א וַיֹּ֥אמֶר הָעָ֖ם אֶל־יְהוֹשֻׁ֑עַ לֹא֙ כִּ֣י אֶת־יְהוָ֔ה נַעֲבֹֽד׃

כ״ב וַיֹּ֤אמֶר יְהוֹשֻׁעַ֙ אֶל־הָעָ֔ם עֵדִ֥ים אַתֶּ֖ם בָּכֶ֑ם כִּ֣י אַתֶּ֗ם בְּחַרְתֶּם֙ לָכֶ֣ם אֶת־יְהוָ֔ה לַעֲבֹ֖ד אוֹת֑וֹ וַיֹּאמְר֖וּ עֵדִֽים׃

עֵדִים אַתֶּם בָּכֶם רָאָה יְהוֹשֻׁעַ שֶׁעֲתִידִין לְעַרְעֵר בִּימֵי יְחֶזְקֵאל וְלוֹמַר (יחזקאל כ לב): נִהְיֶה כַּגּוֹיִם, לְפִיכָךְ הִכְבִּיד עֲלֵיהֶם עַכְשָׁיו, וּלְכָךְ הוֹשִׁב לָהֶם בִּימֵי יְחֶזְקֵאל (שם פסוקים לב לג): וְהָעֹלָה עַל רוּחֲכֶם הָיֹה לֹא תִהְיֶה וְגוֹמֵר, חַי אֲנִי אִם לֹא בְיָד חֲזָקָה וְגוֹמֵר, כְּבָר קִבַּלְתֶּם עֲלֵיכֶם בִּימֵי יְהוֹשֻׁעַ, וְלֹא תֹּאמְרוּ מַה שֶׁקִּבַּלְנוּ עָלֵינוּ בִּימֵי מֹשֶׁה כְּדֵי לִיכָּנֵס לָאָרֶץ עָשִׂינוּ, הֲרֵי בִּימֵי יְהוֹשֻׁעַ כְּבָר נִכְנְסְתֶּם וְקִבַּלְתֶּם.

כ״ג וְעַתָּ֗ה הָסִ֙ירוּ֙ אֶת־אֱלֹהֵ֣י הַנֵּכָ֔ר אֲשֶׁ֥ר בְּקִרְבְּכֶ֖ם וְהַטּ֣וּ אֶת־לְבַבְכֶ֑ם אֶל־יְהוָ֖ה אֱלֹהֵ֥י יִשְׂרָאֵֽל׃

כ״ד וַיֹּאמְר֥וּ הָעָ֖ם אֶל־יְהוֹשֻׁ֑עַ אֶת־יְהוָ֤ה אֱלֹהֵ֙ינוּ֙ נַעֲבֹ֔ד וּבְקוֹל֖וֹ נִשְׁמָֽע׃

כ״ה וַיִּכְרֹ֥ת יְהוֹשֻׁ֛עַ בְּרִ֥ית לָעָ֖ם בַּיּ֣וֹם הַה֑וּא וַיָּ֣שֶׂם לוֹ֩ חֹ֨ק וּמִשְׁפָּ֜ט בִּשְׁכֶֽם׃

וַיָּשֶׂם לוֹ חֹק וּמִשְׁפָּט בִּשְׁכֶם סִיֵּד לָהֶם שָׁם הַחֻקִּים שֶׁבַּתּוֹרָה וְקִבְּלוּ עֲלֵיהֶם.

כ״ו וַיִּכְתֹּ֤ב יְהוֹשֻׁעַ֙ אֶת־הַדְּבָרִ֣ים הָאֵ֔לֶּה בְּסֵ֖פֶר תּוֹרַ֣ת אֱלֹהִ֑ים וַיִּקַּ֤ח אֶ֙בֶן גְּדוֹלָ֔ה וַיְקִימֶ֥הָ שָׁ֖ם תַּחַ֣ת הָאַלָּ֑ה אֲשֶׁ֖ר בְּמִקְדַּ֥שׁ יְהוָֽה׃ {פ}

וַיִּכְתֹּב יְהוֹשֻׁעַ וְגוֹמֵר תַּרְגּוּם יוֹנָתָן: וְכָתַב יְהוֹשֻׁעַ יַת פִּתְגָמַיָּא הָאִלֵּין וְאַצְנְעִינוּן בְּסֵפֶר אוֹרָיְיתָא דֵה׳, וּבְמַסְכֶּת מַכּוֹת (יא א) נֶחְלְקוּ אֲמוֹרָאִים: חַד אָמַר אֵלּוּ שְׁמוֹנָה פְּסוּקִים (דברים לד ה-יב) מִן ׳וַיָּמָת מֹשֶׁה׳ עַד ׳לְעֵינֵי כָּל יִשְׂרָאֵל׳, שֶׁהֲרֵי סֵפֶר תּוֹרָה חָסֵר וְהִשְׁלִימוֹ, וְחַד אָמַר פָּרָשָׁה זוֹ שֶׁל עֲרֵי מִקְלָט כָּתַב בְּסִפְרוֹ

כְּמוֹ שֶׁהָיוּ כְּתוּבִים בְּסֵפֶר הַתּוֹרָה.

תַּחַת הָאָלָה (תַּרְגּוּם:) תְּחוֹת אַלְתָּא, הִיא מְזוּזוֹת הַפֶּתַח, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (מלכים א ו לא): הָאַיִל מְזוּזוֹת חֲמִשִּׁית, וּמְזֻזָּה אַחַת לָאֵלִים, וְיֵשׁ אוֹמְרִים זוֹ הָאֵלָה אֲשֶׁר עִם שְׁכֶם, שֶׁכָּתוּב בְּיַעֲקֹב (בראשית לה ד): וַיִּטְמֹן אֹתָם יַעֲקֹב תַּחַת הָאֵלָה.

אֲשֶׁר בְּמִקְדַּשׁ ה׳ כְּלַפֵּי שֶׁהֵבִיאוּ שָׁם אֶת הָאָרוֹן, כְּמָה שֶׁנֶּאֱמַר לְמַעְלָה (פסוק א): וַיִּתְיַצְּבוּ לִפְנֵי הָאֱלֹהִים.

כ״ז וַיֹּאמֶר יְהוֹשֻׁעַ אֶל־כָּל־הָעָם הִנֵּה הָאֶבֶן הַזֹּאת תִּהְיֶה־בָּנוּ לְעֵדָה כִּי־הִיא שָׁמְעָה אֶת כָּל־אִמְרֵי יְהוָה אֲשֶׁר דִּבֶּר עִמָּנוּ וְהָיְתָה בָכֶם לְעֵדָה פֶּן־תְּכַחֲשׁוּן בֵּאלֹהֵיכֶם׃

הָאֶבֶן הַזֹּאת תִּהְיֶה בָּנוּ לְעֵדָה וגו׳ (תַּרְגּוּם:) הָא אַבְנָא הָדָא תְּהֵי לָנָא כְּתָרִין לְוֹחֵי אֶבֶן דְּקָיֶימָה אֲרֵי יָתָהּ עֲבַדְנָא לְסַהֲדוּ אֲרֵי פְּתְגָמַיָּא דְּכְתִיבִין עֲלָהּ מֵעֵין כָּל פִּתְגָמַיָּא דַּה׳ דְּמַלֵּיל עִמָּנָא. וְגַם יֵשׁ לְפוֹתְרוֹ כְּמַשְׁמָעוֹ, כִּי הִיא שָׁמְעָה אֶת הַדְּבָרִים אֲשֶׁר דִּבַּרְתִּי לָכֶם בִּשְׁלִיחוּתוֹ שֶׁל מָקוֹם.

כ״ח וַיְשַׁלַּח יְהוֹשֻׁעַ אֶת־הָעָם אִישׁ לְנַחֲלָתוֹ׃ {פ}

כ״ט וַיְהִי אַחֲרֵי הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וַיָּמָת יְהוֹשֻׁעַ בִּן־נוּן עֶבֶד יְהוָה בֶּן־מֵאָה וָעֶשֶׂר שָׁנִים׃

ל׳ וַיִּקְבְּרוּ אֹתוֹ בִּגְבוּל נַחֲלָתוֹ בְּתִמְנַת־סֶרַח אֲשֶׁר בְּהַר־אֶפְרָיִם מִצְּפוֹן לְהַר־גָּעַשׁ׃

בְּתִמְנַת סֶרַח כָּךְ שְׁמָהּ, וּבְמָקוֹם אַחֵר (שופטים ב ט) הוּא קוֹרֵא אוֹתָהּ ׳תִּמְנַת חֶרֶס׳, עַל שֵׁם שֶׁהֶעֱמִידוּ תְּמוּנַת הַחַמָּה עַל קִבְרוֹ (של יהושע), לוֹמַר זֶה הוּא שֶׁהֶעֱמִיד הַחַמָּה, וְכָל הָעוֹבֵר עָלֶיהָ אוֹמֵר חֲבָל עַל זֶה שֶׁעָשָׂה דָּבָר גָּדוֹל כָּזֶה וָמֵת. וְיֵשׁ אוֹמְרִים, תִּמְנַת חֶרֶס שְׁמָהּ, וְלָמָּה נִקְרָא שְׁמָהּ תִּמְנַת סֶרַח, עַל שֵׁם שֶׁפִּירוֹתֶיהָ מַסְרִיחִין מֵרוֹב שַׁמָּנִין.

לְהַר גָּעַשׁ מִלַּמֵּד שֶׁרָעַשׁ עֲלֵיהֶם הָהָר לְהוֹרְגָם לְפִי שֶׁלֹּא הִסְפִּידוּהוּ כָּרָאוּי.

ל״א וַיַּעֲבֹד יִשְׂרָאֵל אֶת־יְהוָה כֹּל יְמֵי יְהוֹשֻׁעַ וְכֹל | יְמֵי הַזְּקֵנִים אֲשֶׁר הָאֲרִיכוּ יָמִים אַחֲרֵי יְהוֹשֻׁעַ וַאֲשֶׁר יָדְעוּ אֵת כָּל־מַעֲשֵׂה יְהוָה אֲשֶׁר עָשָׂה לְיִשְׂרָאֵל׃

הָאֲרִיכוּ יָמִים יָמִים הֶאֱרִיכוּ, שָׁנִים לֹא הֶאֱרִיכוּ, שֶׁנֶּעֶנְשׁוּ.

ל״ב וְאֶת־עַצְמוֹת יוֹסֵף אֲשֶׁר־הֶעֱלוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל | מִמִּצְרַיִם ׀ קָבְרוּ בִשְׁכֶם בְּחֶלְקַת הַשָּׂדֶה אֲשֶׁר קָנָה יַעֲקֹב מֵאֵת בְּנֵי־חֲמוֹר אֲבִי־שְׁכֶם בְּמֵאָה קְשִׂיטָה וַיִּהְיוּ לִבְנֵי־יוֹסֵף לְנַחֲלָה׃

קָבְרוּ בִּשְׁכֶם מִשְּׁכֶם גְּנָבוּהוּ, לִשְׁכֶם הֶחֱזִירוּהוּ.

ל״ג וְאֶלְעָזָר בֶּן־אַהֲרֹן מֵת וַיִּקְבְּרוּ אֹתוֹ בְּגִבְעַת׀ פִּינְחָס בְּנוֹ אֲשֶׁר נִתַּן־לוֹ בְּהַר אֶפְרָיִם׃

בְּגִבְעַת פִּינְחָס בְּנוֹ מֵהֵיכָן הָיָה לוֹ לְפִינְחָס חֵלֶק בָּאָרֶץ, שֶׁיֵּרֵשׁ מֵאִשְׁתּוֹ.